

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Arkivsak: 23/317
Møtedato/tid: 25.09.2023 kl. 11:00
Møtested: Personalrommet (rom 207), Aktivitetshuset Å!

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Eva Bekkavik på telefon 468 51 950, eller e-post: eva.bekkavik@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 18.09.2023

Hanne Skjæggestad (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Eva Bekkavik
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, rådmann og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
31/23	Rådmannens oppfølging av rapport eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon for Fosen brann- og redningstjeneste IKS
32/23	Budsjettkontroll pr. 31.08.2023
33/23	Forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 for kontrollarbeidet
34/23	Aktuelt fra utvalgene/oppfølging av politiske vedtak
35/23	Evaluering av perioden
36/23	Eventuelt
37/23	Referatsaker
38/23	Godkjenning av møteprotokoll

Rådmannens oppfølging av rapport eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon for Fosen brann- og redningstjeneste IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

31/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 21/336 - 18

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
2. Kontrollutvalget ber om at rådmannen gir en skriftlig tilbakemelding om arbeidet med oppdatering og vedtakelse av eierskapsmelding innen 15. januar 2024.

Vedlegg

SV KU-møte 25.09, oppfølging av rapport FBRT

Eierskapsmelding_2018_ÅfjordKommune

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 13.02.2023 (sak 01/23) fikk kontrollutvalget fremlagt rapport fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Brann- og redningstjeneste IKS.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak i møtet:

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med denne innstillingen:

1. Kommunestyret ber om at rådmannen sørger for:
  - a. at kommunens eierskapsmelding oppdateres i tråd med loven. Eierskapsmeldingen bør også omfatte eierstrategi for hver av kommunens eierskap og legge til rette for kommunikasjon mellom eierrepresentant og kommunestyret.
  - b. at eierstyring tillegges mer vekt i folkevalgtopplæringen og at kommunestyret holdes jevnlig orientert om eierstyring.
2. Kommunestyret ber eierrepresentantene om å fremme forslag til representantskapet om:
  - a. å vedtektsfeste at Fosen brann og redningstjeneste skal ha valgkomite for styrevalg og at komiteen skal ha retningslinjer for arbeidet.
  - b. at selskapsavtalen oppfylder kravene i lov om interkommunale selskaper
  - c. at selskapets styre rapporterer til representantskapet om
    - i. oppdatering av beredskapsanalysen innen høsten 2023
    - ii. tiltak for å styrke økonomistyringen innen 1.5.2023
    - iii. tiltak for å revidere, digitalisere og gjøre internkontrollen kjent innen 1.5.2024
3. Kommunestyret ber om at rådmannen gir kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding på oppfølgingen av punkt 1a) innen 15. september 2023.

Kontrollutvalgets innstilling ble vedtatt i sin helhet av kommunestyret i sak 14/23 i møte 02.03.2023.

Kontrollutvalgets sekretariat har mottatt tilbakemelding fra rådmannen på epost den 14.09.2023. I eposten fremgår det at kommunen kommer til å rullere og oppdatere eierskapsmeldingen for Åfjord kommune, noe som vil bli lagt frem for politisk behandling i det nye kommunestyret. Rådmannen skriver videre at saken forhåpentligvis vil bli lagt frem i løpet av høsten 2023.

Rådmannen vil komme i møtet og vil da kunne svare på eventuelle spørsmål utvalget måtte ha.

Vurdering og konklusjon

Rådmannen har i tråd med vedtaket gitt en kort skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om status på oppfølgingen av punkt 1 a. Rådmannens tilbakemelding tyder på at det ikke er gjort noen konkrete oppdateringer av eierskapsmeldingen per dags dato. Den er heller ikke vedtatt i inneværende periode slik kommuneloven krever. Det fremgår imidlertid at det er planlagt en sak i løpet av høsten 2023.

Slik sekretariatet ser det er punkt 1 a i kommunestyrets vedtak ikke fulgt opp tidsnok av rådmannen i og med at valgperioden straks er over. Det er viktig at dette blir tatt tak i for at kommunen skal kunne føre tilstrekkelig kontroll med eierskapene sine. Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler derfor at kontrollutvalget følger opp at dette kommer på plass tidlig i ny valgperiode. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget ber om en skriftlig orientering fra rådmannen om status på arbeidet til utvalgets første møte i 2024.

Emne: SV: KU-møte 25.09, oppfølging av rapport FBRT

Til: Karoline Lorentzen <karoline.lorentzen@konsek.no>

Sendt: 14.09.2023 16:17:39

Fra: JOHANSEN, PER OLA <Per.Johansen@afjord.kommune.no>

Hei,

Når det gjelder pkt 1a) så kan jeg bekrefte at vi kommer til å rullere og oppdatere eierskapsmeldingen for Åfjord kommune, noe som vi legger frem for politisk behandling for det nye kommunestyret. Forhåpentligvis får vi lagt frem denne saken i løpet av høsten 2023.

Mvh

Per

Per O. Johansen

rådmann

per.johansen@afjord.kommune.no

908 64 799 | afjord.kommune.no

E-post fra og til Åfjord kommune er offentlig. Bevaringspliktig e-post arkiveres og blir synlig på postlisten.

Fra: Karoline Lorentzen <karoline.lorentzen@konsek.no>

Sendt: torsdag 14. september 2023 08:46

Til: JOHANSEN, PER OLA <Per.Johansen@afjord.kommune.no>

Emne: KU-møte 25.09, oppfølging av rapport FBRT

Hei Per

I kontrollutvalgets møte 25.09 skal utvalget behandle sak om rådmannens oppfølging av rapport fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for Fosen brann- og redningstjeneste.

Vil det komme en skriftlig orientering på oppfølging av vedtakets punkt 1 a i løpet av morgendagen? Sakspapirene skal etter planen sendes ut på mandag, så det er fint om jeg i alle fall får den i løpet av helgen 😊

Det er også fint om du kan stille i møtet den 25.09, slik at utvalget får anledning til å stille spørsmål om ønskelig.

Hører fra deg.

Med vennlig hilsen

Konsek Trøndelag IKS
Kontrollutvalgenes sekretariat

Karoline Lorentzen
Rådgiver/jurist
Tlf. 98422653

Konsek
TRONDELAG IKS

www.konsek.no

EIERSKAPSMELDING

Åfjord kommune

Innhold

1. Eierstyring	2
1.1. Hensikt	2
2. Åfjord kommunes eierskapspolitikk	2
2.1 Motiv for eierskap	2
2.2 Retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskap.....	3
3. Selskapsformer	6
3.1 Valg av selskapsform	6
3.2 Kommunale foretak (KF).....	6
3.3 Interkommunalt samarbeid (§ 27-selskap)	7
3.4 Interkommunale selskaper (IKS).....	7
3.5 Aksjeselskap (AS)	8
3.6 Vertskommunesamarbeid	9
4. Eierinteresser.....	10
Fornybarsenteret Åfjord KF	10
Fosenvegene AS-ei tim`te`by`n	11
Fosen Vekst AS.....	13
Åfjordskroa AS	14
TrønderEnergi AS.....	15
Åfjord Utvikling AS.....	17
Vassneset Eiendom AS.....	19
Torghatten ASA.....	20
PPT Nord-Fosen.	21
Fosen brann og redningstjeneste IKS	22
Fosen Helse IKS.....	23
Fosen kommune-revisjon IKS	25
Fosen kontrollutvalgssekretariat IKS.....	26
Fosen renovasjon IKS.....	28
IKA-Trøndelag IKS	30
Midt-Norge 110-sentral IKS	31
KLP – Kommunal Landspensjonskasse	33
Stiftelsen Halten, Nikolai Dahls Minne	35
Sameiet Vegvesentomta.....	37
Åfjordhallen SA.....	38
Fosen Regionråd	39
Øvrige interkommunale samarbeidsordninger	40

1. Eierstyring

Eierskapsmeldingen for Åfjord kommune er et overordnet politisk styringsdokument som skal sikre nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre lokalpolitikernes ansvar, rolle og myndighet.

1.1. Hensikt

Kommunestyret har både et tilsyns- og et kontrollansvar for å sikre at virksomheten når sine mål som er nedfelt i vedtekter, strategi- og plandokumenter.

Dokumentet skal beskrive hensikten med virksomheten og de krav kommunen som eier setter til virksomheten. Kommunens strategi skal avspeile seg i virksomhetens strategi og målsettinger.

Dokumentet skal vise de politiske prinsippene og de juridiske styringsvalgene, og er utarbeidet etter Kommunenes Sentralforbund sine retningslinjer og anbefalinger.

2. Åfjord kommunes eierskapspolitikk

2.1 Motiv for eierskap

Utgangspunktet for en god eierskapspolitikk er å tenke gjennom hva som er motivet med eierskapet. Det kan være naturlig å skille mellom 4 motiv for kommunalt eierskap:

Finansielt motivert

Selskap der motivet og hovedbegrunnelsen for eierskapet er muligheter for økonomisk utbytte og avgrensning av kommunen sin økonomiske risiko. Formålet er naturlig for selskap som er forretningsmessig orientert, og der bedriftsøkonomiske kriterier for lønnsomhet ligger til grunn for selskapet sitt arbeid.

Politisk motivert

Selskap der motivet for eierskap er en samfunnsnyttig og strategisk posisjonering av kommunen/regionen. Verken økonomi eller hensynet til tjenesteproduksjonen er en viktig begrunnelse for slikt eierskap.

Effektivisering av tjenesteproduksjonen

Selskap der eierskap i hovedsak er motivert og grunnlagt med forventning om mer effektiv tjenesteproduksjon og bedre forvaltning.

Samfunnsøkonomisk motivert

Selskap der eierskap er motivert i at kommunen gjennom slike selskap vil oppnå totalt sett mer samfunnsøkonomisk gunstige resultat. Offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen vil være en sentral begrunnelse for slikt eierskap.

2.2 Retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskap

KS har utarbeidet 19 råd om kommunalt eierskap. Åfjord kommune sine retningslinjer tar utgangspunkt i disse rådene.

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte.

Råd fra KS: Omfanget av fristilling i egne selskap øker. Samtidig viser undersøkelser at lokalpolitikere har liten kompetanse i eierstyringsmulighetene. Derfor anbefales det å la folkevalgtopplæringen omfatte eierstyring av virksomhet som er skilt ut i egne selskap.

Åfjord kommune skal gjennomføre opplæring i eierstyring i forbindelse med den obligatoriske folkevalgtopplæringen etter hvert kommunestyrevalg.

2. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger.

Råd fra KS: Det anbefales at slike meldinger gir oversikt over virksomhet som er lagt ut i selskaper og samarbeidsorgan, at man nedfeller prinsipp for eierstyring for de ulike selskapsformene, og at man gjennomfører formålsdiskusjoner og strategidrøftinger for hvert enkelt selskap. Et kommunalt oppnevnt eierforum anbefales årlig å gjennomgå og eventuelt revidere eierskapsmeldingen.

Åfjord kommune sin eierskapsmelding skal oppdateres av kommunestyret selv annet hvert år, og gjennomgå en grundig revidering en gang i hver valgperiode samtidig med kommuneplanen.

3. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter.

Råd fra KS: Selskapets virksomhet skal tydeliggjøres i vedtektene. Formålsangivelsen som bygger på eierskapsmeldingen bør vurderes med jevne mellomrom for å se om det er behov for endringer.

Åfjord kommune skal ha et langsiktig og ansvarlig perspektiv på sitt eierskap i ulike selskap.

Målet med eierskapet skal være tydelig, og gå fram av selskapsavtalen/ vedtektene.

Samfunnsansvar, åpenhet, likestilling og etikk må vurderes.

4. Vurderinger og valg av selskapsform.

Råd fra KS: Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål, eierstyringsbehov, markedsmessige forhold og konkurransereguleringen.

Ved spørsmål om oppretting av selskap eller endring av selskapsform skal Åfjord kommune legge vekt på følgende vurderingstema:

- Muligheten for politisk styring
- Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
- Selskapets frihet og fleksibilitet
- Juridisk status

5. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet.

Råd fra KS: Selskaper som driver med konkurransevirkosomhet i tillegg til monopolvirkosomhet bør som hovedregel skille ut virksomheten for å unngå mulighet for rolleblanding og kryss-subsidiering.

For selskap som både driver monopol- og konkurransevirkosomhet skal Åfjord kommune ha en særskilt vurdering av selskapsorganiseringen.

6. Tilsyn og kontroll.

Råd fra KS: Det anbefales at kommunestyret fastsetter regler for hvilke eierstyringsdokumenter som skal sendes til kontrollutvalget som grunnlag for selskaps- og forvaltningskontroll, og at kontrollutvalget er til stede ved selskapets generalforsamlinger.

Kontrollutvalget skal utarbeide en årlig plan for gjennomføring av selskapskontroll. Ved kontrollgjennomføring skal eierskapsmeldingen være det mest sentrale eierstyringsdokumentet.

Kontrollutvalget vurderer selv om det er behov for å være til stede under generalforsamlinger.

7. Sammensetning og funksjon til eierorgan.

Aksjeloven sier ikke noe om hvem som skal møte som aksjonær i generalforsamlinger. Etter kommuneloven vil det være kommunestyret selv med mindre noe annet er bestemt.

Råd fra KS: For aksjeselskap og interkommunale selskaper anbefales det at kommunestyret oppnevner politisk ledelse som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Det er sentralt at det opprettes en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyre i forkant av generalforsamlingen.

Ordføreren er Åfjord kommune sin eierrepresentant under generalforsamlinger i aksjeselskap. Varaordføreren kan møte i stedet for ordføreren. I selskap hvor kommunen eier mer enn 30% av aksjene skal Åfjord kommune alltid være representert under generalforsamlinger.

Ordføreren vurderer selv behovet for å være til stede i selskap hvor kommunen har mindre eierandel.

I andre saker enn ordinære generalforsamlingssaker ihht. aksjeloven skal ordføreren innhente mandat fra kommunestyret, jfr. pkt. 8.

8. Gjennomføring av eiermøter.

Råd fra KS: Anbefalingen er en presisering av aksjelovens regler knyttet til generalforsamling, hvor det vektlegges at møtet skal være en effektiv møteplass for aksjonærer og styre. Dette sikres gjennom gode rutiner for innkalling, saksbehandling og fullmaktsklæringer.

Åfjord kommune skal ha et klart skille mellom de politiske funksjonene som utøves i kommunalt valgte organ, og selskapsfunksjonene som utøves i selskapenes styrende organ. I saker til generalforsamlingen hvor det kreves en forutgående politisk avklaring, skal kommunens forvaltningsregler for saksforberedelse og saksutsendelse følges.

9. Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor.

Råd fra KS: Det er eiers ansvar å sørge for at styret sammensettes og gis de nødvendige styringsrammer for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ. Et profesjonelt styre som kollegium består av personer med egnede egenskaper som utfyller hverandre kompetansemessig.

Den samlede kompetansen i styret skal vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål.

Et styre skal både ha den nødvendige kompetanse til å følge opp eierens forventninger, generell ledelseskompetanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forbereder rådmannen styringsrammer etter ønsker fra valgkomiteen.

10. Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskap og interkommunale selskaper.

Råd fra KS: Ved valg av styre til aksjeselskaper bør det nedsettes en valgkomité som har ansvar for å sikre et styre med komplementær kompetanse og å foreslå styrehonorar.

Funksjonen som valgkomité for styreutnevning skal utøves av formannskapet. Formannskapet fremmer innstilling til kommunestyret. I forkant forbereder rådmannen etter ønske fra valgkomiteen kriterier for styrets komplementære kompetanse.

11. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene.

Råd fra KS: For å sikre utviklingen av nødvendig kompetanse i styret, anbefales det å innføre rutiner for evaluering og utvikling av kompetanse.

Styrelederen har hovedansvaret for å sikre at styrearbeidet fungerer godt, og at styrets kompetanse blir utviklet gjennom årlig styreevaluering.

Før valgkomiteen (formannskapet) fremmer sin innstilling, skal kompetansebehovet være drøftet med styrelederen.

12. Styresammensetning i konsernmodell.

Råd fra KS: Styre i morselskap bør ikke sitte som styre i datterselskap.

Ved konsernorganisering skal datterselskap ha andre styremedlemmer enn morselskapet.

13. Oppnevning av vararepresentanter.

Råd fra KS: Dersom det oppnevnes vara til styret bør det være en ordning med numerisk vara for å sikre kontinuitet.

Åfjord kommune skal som hovedregel ha ordninger med numerisk valg av vararepresentanter.

14. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene.

Etter forvaltningsloven er folkevalgte nå automatisk inhabile dersom de har en sentral posisjon i selskapet som er part i en sak. Regelen omfatter bare selskap som er organisert som selvstendige rettssubjekt.

Råd fra KS: Det anbefales å unngå styresammensetning der medlemmene jevnlig blir vurdert i forhold til habilitetsreglene.

Når det er aktuelt å velge ledende politikere inn i selskapsstyrer, skal det foretas en særskilt vurdering av hvilke habilitetsproblem som kan oppstå.

15. Kjønnrepresentasjon i styrene.

Råd fra KS: Det bør tilstrebes lik kjønnrepresentasjon uavhengig av organisasjonsform.

Uavhengig av selskapsform vil Åfjord kommune arbeide for lik kjønnrepresentasjon i styrer. Dette gjelder også selskapenes datterselskap.

16. Godtgjøring til styremedlemmer.

Råd fra KS: En prinsipiell diskusjon bør foretas i forbindelse med eiermeldinger. Honoraret bør reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

En prinsipiell diskusjon bør foretas i forbindelse med eierskapsmeldinger, og den faste godtgjørelsen til styremedlemmer skal både reflektere selskapets kompleksitet og omfang, og lønns- og godtgjørelsesnivået i Åfjord kommune.

17. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter.

Råd fra KS: Det anbefales at utskilte selskaper bør søke medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. For selskap som er organisert som selvstendige rettssubjekt skal styret vurdere behovet for å være medlem i en arbeidsgiverorganisasjon.

18. Utarbeidelse av etiske retningslinjer.

Råd fra KS: Eieren bør påse at selskapet utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Åfjord kommune ønsker at etiske prinsipper og samfunnsansvarlig forretningsdrift blir forankret i selskap som kommunen eier eller har eierinteresser i. Styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp.

19. Administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak.

Råd fra KS: Rådmannens tilsynsmyndighet over for KF'er bør tydeliggjøres, bl.a. ved at man unngår rolleblanding mellom ledelses- og tilsynsfunksjonene.

Rådmannen eller hans underordnede skal ikke sitte i styre for kommunale foretak. For kommunale foretak skal rådmannen utøve tilsynsfunksjoner på vegne av kommunestyret, og kan på eget initiativ fremme saker for kommunestyret som berører KF'enes virksomhet.

3. Selskapsformer

3.1 Valg av selskapsform

I de tilfeller selskapsdannelse er aktuelt, står kommunen i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform. Ved vurderingen av hvilken selskapsform som er mest formålstjenlig, vil flere tema være aktuelle. Som et minimum bør følgende vurderes:

- Muligheten for politisk styring
- Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
- Selskapets frihet og fleksibilitet
- Juridisk status (forvaltningslov, offentlighetslov, anskaffelsesregler, moms- og skattelov)

Muligheten for styring og kontroll kan illustreres slik:

3.2 Kommunale foretak (KF)

Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt, og er underlagt kommunestyret som øverste myndighet. Gjennom vedtektenes formålsbestemmelser fastsetter kommunestyret den virksomheten som foretaket skal drive og den ytre rammen for styrets myndighet. Kommunestyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Rådmannen har tilsynsmyndighet overfor foretakene.

Reglene om kommunale foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven med hensyn til hvilke oppgaver kommunen kan legge inn i et kommunalt foretak.

Foretaket skal ha vedtekter som angir foretakets formål. I vedtektene kan det fastsettes at styrets vedtak i nærmere angitte saker må være godkjent av kommunestyret selv for å være bindende for kommunen.

Foretaket skal ledes av et styre med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker. Dersom ikke annet er bestemt, er det kommunestyret selv som velger styremedlemmer. Styret ansetter daglig leder. Etter kommunelovens § 69 kan styrets selvstendige myndighet begrenses ved vedtektsbestemmelser som fastsetter at nærmere angitte saker må være godkjent av kommunestyret for å være bindende for kommunen.

Styret i foretaket ansetter daglig leder. Daglig leder står i et direkte underordnings- og ansvarsforhold til styret, og har ansvaret for foretakets daglige drift.

Et kommunalt foretak er underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet. Dette betyr at kommunens budsjett setter rammer for foretakets virksomhet, og at styret er bundet av kommunens budsjett. Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktsmotpart i de avtaler som foretaket inngår.

Kommunestyrets styrings- og kontrollmuligheter er mer omfattende enn i selvstendige selskaper. Forskrift til Kommuneloven gir regler om årsbudsjett og økonomiplan og krav til årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal behandle regnskap og årsberetning før disse går til kommunestyret. Kommunale foretak har en selvstendig stilling i forhold til kommunens administrasjon. Rådmannen har ikke instruksjonsmyndighet overfor daglig leder, men derimot en kontrollfunksjon. Som en del av dette kan rådmannen instruere daglig leder om å utsette iverksettingen av en sak til den har blitt behandlet av kommunestyret.

Rådmannen skal i slike saker legge frem sin vurdering og innstilling til kommunestyret.

3.3 Interkommunalt samarbeid (§ 27-selskap)

§ 27 i kommuneloven har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner og/eller fylkeskommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Gjennom vedtektene kan et interkommunalt samarbeid gis ansvar og myndighet slik at det er et eget rettssubjekt, men dette er ikke noe krav. Samarbeidsformen er utformet med tanke på driftsmessig og administrativ samarbeid, og offentlig myndighetsutøvelse kan ikke være omfattet. Styret for interkommunalt samarbeid må tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmyndighet, men den må være begrenset til avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering. Styrets rolle i forhold til samarbeidskommunene må utformes i vedtektene. Et interkommunalt samarbeid er underlagt forvaltningslovens regler om saksbehandling, inhabilitet, taushetsplikt osv.

Kommunestyret gjør selv vedtak om opprettelse av styre. Det interkommunale styret kan bare kunne handle på vegne av deltakerne i medhold av fullmakter fra kommunestyret.

Vedtektene skal inneholde bestemmelser om formål, hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd, og hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel om at enkelte typer saker skal legges frem for deltakerkommunene før styret fatter vedtak i saken.

3.4 Interkommunale selskaper (IKS)

Kommunesamarbeid kan organiseres etter loven om interkommunale selskaper. Et IKS er et eget rettssubjekt, som både rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. Selskapet har følgelig sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler.

Det er bare kommuner og fylkeskommuner som kan være deltakere i et IKS. Det skal opprettes en selskapsavtale, som blant annet angir selskapets formål, deltakere, den enkelte deltakers eierandel i selskapet, antall styremedlemmer og antall medlemmer i representantskapet.

Selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst en deltaker. Representantskapet oppnevnes av deltakernes kommunestyre, og er selskapets øverste organ. Kommunestyret har instruksjonsmyndighet overfor egne representanter. Representantskapet vedtar selskapets budsjett, men dersom budsjettet forutsetter tilskudd fra deltakerne, er ikke vedtaket endelig før budsjettet er behandlet etter kommunelovens regler. Styret velges av representantskapet. Styret har ansvaret for at selskapet drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, årsbudsjettet og andre rammer som blir fastsatt av representantskapet. Styret ansetter daglig leder, med mindre selskapsavtalen sier at dette skal gjøres av representantskapet. Lederen står i direkte linje under styret, som over seg har representantskapet, der medlemmene er ansvarlig over for de kommunestyrene som har valgt dem. Den enkelte deltakerkommune kan dermed ikke utøve eiermyndighet direkte overfor selskapets styre eller administrasjon.

Hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en brøkdel av selskapets økonomiske forpliktelser. Gjennom selskapsavtalen kan ansvaret begrenses, men samlet skal deltakernes ansvarsandeler summere seg til selskapets samlede forpliktelser.

3.5 Aksjeselskap (AS)

Et AS er regulert av aksjeloven. Selskapet er et eget rettssubjekt, hvor ingen av deltakerne har personlig ansvar for selskapets forpliktelser, men bare den innskutte kapitalen. Loven er utformet med tanke på virksomhet som har egne inntekter og som driver næringsvirksomhet. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser skal tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Loven setter ingen grenser for hvem som kan være aksjeeiere. Selskapsformen kan derfor være tjenlig når man ønsker å ha ulike grupper av eiere, og når kommunen ønsker å ha et helt avklart begrenset ansvar. De kommunalrettslige reglene om hvilke kommunale oppgaver som kan overlates til andre kan sette grenser for hva slags virksomhet et aksjeselskap med kommunal deltakelse kan utøve.

Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet, og kan treffe vedtak i alle selskapsaker med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten til andre organer. I generalforsamlinger møter kommunen normalt med én person. Kommunestyret kan før generalforsamlingen avholdes treffe vedtak som binder opp representantens stemmegivning på generalforsamlingen. I selskap hvor kommunen eier samtlige aksjer, kan kommunestyret beslutte at et samlet kommunestyre skal utgjøre generalforsamlingen.

Kommunestyret eller andre kommunale organ har gjennom aksjeloven ingen direkte innflytelse på hvordan et kommunalt aksjeselskap skal forvaltes. Det kan imidlertid vedtektsfestes at visse saker skal behandles av generalforsamlingen. En kommune kan imidlertid øve innflytelse på selskapets drift også på andre måter: Dersom selskapet mottar kommunalt tilskudd, kan det settes vilkår for støtten.

Kommunen kan øve innflytelse gjennom i egenskap av sin rolle som offentlig myndighet ved ulike kommunale tillatelser og reguleringer etter alminnelige offentligrettslige regler. Aksjeloven er ikke til hinder for uformell kontakt mellom politisk nivå og selskapet styre.

Gjennom eierskapsmelding kan kommunen signalisere overfor styre og daglig leder hvilke forventninger kommunestyret har til selskapet.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet, ansetter daglig leder, og er daglig leders overordnede.

3.6 Vertskommunesamarbeid

Vertskommuneløsninger er hjemlet i kommunelovens § 28. Modellen er utviklet for samarbeid mellom kommuner på områder av forvaltningsmessig karakter, og har som mål å legge til rette for samarbeid om kommunens lovpålagte kjerneområder. Organiseringen har to varianter:

- Administrativt vertskommunesamarbeid (§ 28b)
- Vertskommune med en felles folkevalgt nemnd (§ 28c)

På områder hvor beslutninger er av prinsipiell betydning med stor grad av skjønnsutøvelse skal modellen med felles folkevalgt nemnd benyttes. Denne nemnda har da ansvaret for at oppgavene blir løst innenfor rammen av delegasjon fra deltakerkommunene, som blir regulert gjennom en avtale. Kommunestyrene skal delegere samme type kompetanse til nemnda. Nemnda kan igjen delegere myndighet til vertskommunens administrasjon til å treffe vedtak i enkeltsaker eller type saker som ikke er av prinsipiell betydning. Folkevalgte organ i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjørelsesmyndighet på avtalens virkeområde, men en samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndigheten i saker som gjelder alene for samarbeidskommunen eller berørte innbyggere. Tilsvarende skal den administrative modellen benyttes på områder der det vurderes at løpende beslutninger ikke er av prinsipiell betydning. Her delegeres ansvar for oppgavene direkte fra administrasjonen i deltakerkommunen til administrasjonen i vertskommunen. I et vertskommunesamarbeid skal det opprettes en samarbeidsavtale. Avtalen skal vedtas av kommunestyret selv. Avtalen skal som minimum inneholde følgende:

- Deltakere og hvilken kommune som er vertskommune
- Hvilke oppgaver og avgjørelsesmyndighet som legges til vertskommunen
- Tidspunktet for overføring av oppgaver og avgjørelsesmyndighet
- Underretning til deltakerne om vedtak som treffes i vertskommunen
- Det økonomiske oppgjøret mellom deltakerkommunene og vertskommunen
- Nærmere regler om uttreden og avvikling av samarbeidet

I avtale om vertskommunesamarbeid med felles nemnd skal avtalen også inneholde bestemmelser om antall representanter i nemnda fra den enkelte deltaker. Det er vertskommunen som er arbeidsgiver for oppgavene som er lagt til vertskommunen både for modellen med og uten nemnd. Et samarbeid vil som oftest medføre at vertskommunen får økt behov for arbeidskraft. Som oftest vil arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse komme til anvendelse, slik at vertskommunen har plikt til å ansette personale fra deltakerkommunene.

4. Eierinteresser

Oversikt over virksomhet som er lagt ut i selskaper og samarbeid

Interkommunalt samarbeid (§ 27):

Fosen Regionråd, Miljørettet helsevern, Regionkonsulent oppvekst, Fosen helse/omsorgsprogram, Fosen sak/arkiv, Fosen GIS/kart.

Interkommunale selskap (IKS)/vertskommunesamarbeid (§28):

PPT for Nord-Fosen, Fosen Barneverntjeneste, Fosen Renovasjon, Fosen Lønn, Fosen Regnskap, Kemnerkontoret for Fosen, Fosen IKT, Fosen kommunerevisjon, Fosen Brann- og redningstjeneste, Fosen Helse, Fosen Kontrollutvalgssekretariat, Fosen Inkasso, IKA-Trøndelag IKS og Midt-Norge 110-sentral IKS.

Kommunale foretak (KF)

Fornybarsenteret Åfjord KF

100 % eide aksjeselskap:

Fosen Vekst AS, Åfjordskroa AS

Deleide aksjeselskap:

TrønderEnergi AS, Fosenvegene AS, Torghatten ASA, Vassneset Eiendom AS, Åfjord Utvikling AS.

Andeler:

Sameiet Vegvesentomta, Åfjordhallen SA

Fornybarsenteret Åfjord KF co/Åfjord kommune, 7170 ÅFJORD

Stiftelsesdato: 13.03.2018

Vedtektsfesta formål

Forstå utbygging, utleie og drift av lokaler til næringsformål, forsknings- og undervisningsvirksomhet, fortrinnsvis til virksomheter som driver aktivitet innenfor området grønn fornybar energi. Gjennom sin virksomhet skal foretaket etablere lokaliteter som bidrar til å legge til rette for et godt samspill mellom næringsaktører innenfor produksjon og bruk av fornybar energi, utdanningsinstitusjoner og det offentlige. Foretaket skal drives etter forretningsmessige prinsipper, men skal også utvise et samfunnsansvar ved utøvelse av virksomheten, særlig i forhold til å legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser i Åfjord innenfor feltet fornybar energi. Foretaket kan eie fast eiendom, og ellers være eier, eller medeier gjennom kjøp av andeler eller aksjer i andre selskaper som driver eiendoms- eller utbyggingsvirksomhet.

Daglig leder: Rolf Øya

Styre: Jon Husdal, styrets leder
Gro Alida Kristiansen, nestleder
Håkan Berdahl, styremedlem
Ingrid Gauslaa Hårstad, varamedlem

Aksjekapital **kr 1.360.000**

Eiere:

Sør-Trøndelag fylkeskommune	36,76%
Nord-Trøndelag fylkeskommune	11,03%
Rissa kommune	7,35%
Bjugn kommune	7,35%
Leksvik kommune	7,35%
Ørland kommune	7,35%
Åfjord kommune	7,35%
Andre	15,45%

Vedtektsfesta formål

Arbeide for utbygging og standardheving av hovedveiene i regionen, for å bedre kommunikasjonene internt på Fosen og mellom Fosen og Trondheim. Selskapet skal ta initiativ til å opprette finansieringsselskap/bompengeselskap og utbyggingsselskap. Selskapet kan delta i eller i samarbeid med andre selskap med tilsvarende formål. Selskapet står ellers fritt til å sette i verk tiltak og bruke de virkemidler som er tilgjengelige og aktuelle for å fremme formålet med selskapet.

Arbeidsmiljø:

Selskapet arbeider kontinuerlig med å holde sykefraværet så lavt som mulig. Det har i regnskapsåret ikke forekommet skader eller ulykker. Arbeidsmiljøet betraktes som godt, og det iverksettes løpende tiltak for forbedringer. Selskapet har innarbeidet policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Ytre miljø: Selskapet forurensar ikke det ytre miljø

Daglig leder: Knut Sundet

Generalforsamling

Generalforsamling holdes hvert år innen utgangen av mai.
Åfjord kommunes representant i generalforsamlingen er ordfører

Styrets sammensetning

Hallgeir Grøntvedt - leder
Wenche Kristiansen - nestleder
Ogne Undertun
Steinar Saghaug
Harald Fagervold
Karin Bakklund Bjørkhaug

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	99 745	92 763	86 002	82 598
Driftsresultat	-275	750	750	750
Resultat før skatt	0	947	938	1 013

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	12 211	15 859	13 928	15 910
Egenkapital	1 375	8 325	7 378	6 440
Sum gjeld	10 836	7 534	6 550	9 470

Organisering:

Fosenvegene Ei Tim`Te By`N AS ble stiftet i 2005. Kommunene ønsket et utvidet prosjekt som omhandlet hele veinettet på Fosen:

- utbedring av 280 km hovedveinett (hele Fosen og Agdenes)
- 18 prioriterte prosjekter
- 1, 5 milliarder (2005-nivå)
- 75% bompengefinansiert (1,2 milliarder)
- brukerfinansiert gjennom innkreving på fergene indre/ytre Trondheimsfjord og Krinsvatnet

Utbytte:

Selskapets overskudd/underskudd skal disponeres etter aksjelov og vedtekter. Selskapet skal ikke betale utbytte til aksjonærene. Overskuddet i Fosenvegene ei tim`te by`n AS skal gå til veibygging.

2017: Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger et tilfredsstillende resultat og positiv egenkapital.

Egenkapital:

Tidligere er det vedtatt i styret at et års resultat skal være lønnsmidler mottatt fra fylkeskommunen til dekning av personalkostnader daglig leder pluss årets renteinntekter. Dette har ført til at selskapet pr. 01.01.17 har akkumulert annen egenkapital med kr. 6 949 593,-. Etter avholdt møte med Vegamot i februar 2018, så skal dette prinsippet endres. Alle midler som samles inn via bompengeneinnkreving fratrukket administrative kostnader, skal gå til bygging av vei. Etter som tilskuddet fra fylket inntektsføres, skal årets resultat dermed være kr. 0,-. Selskapet planlegges avvirket i 2019 eller 2020 når veiutbyggingen på Fosen er ferdig. Vegamot overtar da all bompengeneinnkreving på Fosen . Fra 01.01.2018 overtar Vegamot bompengeneinnkrevingen på Krinsvatn. Det fører til at eiendeler og gjeld med kr. 6 917 867,- fra balansen til Fosenvegene overtas av Vegamot fra denne dato. Det fører også til at bompengeneinntekter i Fosenvegene forventes å bli 40 mill. lavere i 2018 enn i 2017.

Eierskap:

Selskapets formål er å «arbeide for utbygging og standardheving av hovedveiene i regionen, for å bedre kommunikasjonene internt på Fosen og mellom Fosen og Trondheim».

Kommunens eierskap i selskapet er for å bidra til at dette blir realisert.

Aksjekapital

kr 936.000

Eiere

Åfjord kommune, 100%

Vedtektsfesta formål:

Selskapets overordnede strategi er å være en aktiv og fremtidsrettet tiltaksarrangør for NAV, kommuner og andre med tanke på å dekke behov for arbeidsrettede tiltak, tilrettelagt opplæring og praksis i distriktet.

Generalforsamling

Generalforsamling avholdes normalt i løpet av mars/april måned. Formelt er formannskapet generalforsamling i bedriften.

Daglig leder: Marit Vaarheim

Styrets sammensetning

Jon Husdal - leder

Lisbet Nebb - nestleder

John Einar Høvik

Elin Harbak

Arne Rømme (ansatte-representant)

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	13 440	13 247	14 182	13 992
Driftsresultat	-396	-138	14	381

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	4 387	3 856	3 068	3 714
Anleggsmidler	3 567	3 538	3 765	3 845
Egenkapital	2 554	2 951	3 089	3 075
Sum gjeld	5 399	4 443	3 744	4 484

Utbytte

Det er ikke realistisk å stille avkastningskrav knyttet til selskapets verdibaserte egenkapital. Eier forventer en avkastning slik at selskapet fortsatt er i stand til å opprettholde høy kvalitet på sine tjenester. Eier har ikke forventning om utbytte.

Eierskap:

Selskapet er en vekstbedrift som skal ha tiltaksplasser for varig tilrettelagt arbeid, attføringstiltak, samt kommunale tiltaksplasser. Fosen Vekst skal drive med det formål å gi brukerne av tjenestene en meningsfull sysselsetting og raskest mulig tilbakeføring til det ordinære arbeidsliv. Overskudd skal bli i selskapet og komme brukerne av tjenestene til gode.

Åfjordskroa AS co/Åfjord kommune, Øvre Årnes 7, 7170 Åfjord.

Aksjekapital

Kr. 200.000

Eiere

Åfjord kommune, 100%

Vedtektsfesta formål:

Selskapets virksomhet er å eie og leie ut fast eiendom, samt investeringer i andre selskaper ved aksjekjøp og dertil naturlig tilhørende virksomhet.

Generalforsamling

Generalforsamling avholdes normalt i løpet av mars/april måned. Ordfører er generalforsamling i bedriften.

Styrets sammensetning

Jon Kristian Lomundal styreleder/enestyre.

Regnskap (Olri Eiendom til 2015)

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	380	435	408	450
Driftsresultat	138	119	88	99

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	959	790	268	281
Anleggsmidler	1 538	1 658	1 725	1 831
Egenkapital	561	424	327	239
Sum gjeld	1 935	2 024	1 881	2 022

Eierskap:

Åfjord kommune kjøpte i 2016 selskapet Olri Eiendom AS, og endret navnet på selskapet til Åfjordskroa AS. Selskapet eier bygningen Åfjordskroa i Åfjord kommune, som har en utleieavtale med Åfjordskroa Dijam AS som driver spisested i lokalene. Åfjord kommune eier tomta rundt Åfjordskroa, og kjøpet var strategisk for å kunne få hånd om arealet sentralt på Årnes. Dette med tanke på å kunne få en bedre utnyttelse av kommunens areal på «vegvesentomta». Bygningen vil bli revet og selskapet avviklet ved oppstart på bygging av badeanlegget i 2019.

TrønderEnergi AS
Klæbuvn 118 Postboks 9480, 7496 Trondheim Sluppen

Aksjekapital

Kr. 113 818 460

Eiere

Melhus kommune	13,28%
Orkdal kommune	10,77%
Trondheim kommune	8,99%
Rissa kommune	7,97%
Bjugn kommune	5,15%
Hemne kommune	4,47%
Meldal kommune	4,47%
Åfjord kommune	3,84%
Andre	41,06%

Vedtektsfesta formål

Trønderenergi har som klar målsetting å være et ledende energi- og industriselskap i Midt-Norge. Konsernet skal utvikle, bygge og drive produksjonsanlegg for miljøvennlig energi, distribuere energi, samt videre bidra til en industriell utvikling for et bedre samfunn.

Det ytre miljø

Trønderenergis virksomhet påvirker ikke det ytre miljø på andre måter enn det som er vanlig for denne type virksomhet. Virksomheten drives i henhold til konsernets kvalitetssikringssystem, gitte konsesjoner og aktuelle lover og forskrifter. Elektrisitetsproduksjon fra vann- og vindkraftverk regnes normalt som en meget miljøvennlig produksjonsmåte i forhold til andre former for elektrisitetsproduksjon.

Likestilling

Det er 85 kvinner og 313 menn i konsernet. Kvinneandelen utgjør 21,3 %. Trønderenergi jobber aktivt med å oppnå en god kjønnsbalanse.

Daglig leder/konsernsjef: Ståle Gjersvold

Generalforsamling

Generalforsamling avholdes normalt i løpet av slutten av mai måned. Åfjord kommunes representant i generalforsamlingen er ordfører Eierkommunene utgjør Generalforsamlingen.

Styrets sammensetning:

Per Kristian Skjærvik - leder
Margrethe Smith
Ingvill Kvernmo
Morten Bostad
Roger Harsvik
Arve Slørdahl
Rune Olaisen
Dina Elverum Aune
Geir Ove Kjesbu

Karin Skogan Holm

Regnskap (konsern)

Resultatregnskap (i mill.)

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	1 784 000	1 487 000	1 523 000	1 558 000
Driftsresultat	643 000	440 000	117 000	533 000
Res. før skatt	653 000	354 000	26 000	378 000

Balanseregnskap (i mill)

År	2017	2016	2015	2014
Bankinnskudd	588 000	738 000	421 000	477 000
Totalkapital	7 937 000	7 263 000	6 547 000	7 063 000
Egenkapital	4 147 000	3 840 000	3 705 000	3 169 000
Sum gjeld	2 402 000	2 145 000	1 737 000	2 425 000

Organisering:

Fra 01.01.99 er Trønderenergi et aksjeselskap med de 20 nåværende eierkommunene i Sør-Trøndelag som aksjeeiere.

Utbytte fra selskapet for regnskapsåret 2017 var 144 millioner som tilsvarer kr. 12,86 per aksje. Åfjord kommune har 436 494 aksjer, som gir et utbytte på kr. 5 611 984,-. I tillegg utbetaler selskapet renter på ansvarlig foretaksfundsobligasjonslån. I 2017 fikk Åfjord kommune renteinntekter på kr. 2 272 000,- på dette lånet.

Eierskap:

Åfjord kommune vil opprettholde sin strategiske eierandel med 3,84% i TrønderEnergi AS for å kunne følge utviklingen i selskapet, og energiutviklingen i Sør-Trøndelag. Det vil være spesielt viktig med tanke på den forestående vindkraftutbyggingen i regionen.

Åfjord Utvikling AS

Eiere:	Antall aksjer:
Åfjord kommune	102
Åfjord Sparebank	48
Koteng Holding AS	5
Taubåtkompaniet AS	5
Åfjord vgs. Ressurssenteret	5
Åfjord Næringsforening	5
Rotnes CAD AS	5
Årnes Handel Eiendom AS	5
Tore Løkke Holding AS	5
Stjern Entreprenør AS	5
Johs. J. Syltern AS	5
Guttelvik Næringspark AS	5
	200

Vedtektsfesta formål

Åfjord Utvikling AS ble etablert av Åfjord kommune og Åfjord Sparebank, sammen med private bedrifter fra Åfjord og Trondheim. Åfjord kommune er majoritetseier.

Selskapets formål er å bidra til å skape vekst og utvikling i Åfjord. Selskapet skal ha fokus på offensive utviklingsmål og utviklingsoppgaver, hvor arbeidet med å initiere og lede gjennomføringen av viktige utviklingsprosjekter er sentralt.

Arbeidsmiljø og personale

Styret vurderer arbeidsmiljøet i bedriften som godt. Selskapet har ikke hatt sykefravær av betydning. Det har i året ikke forekommet skader og ulykker.

Selskapet har innarbeidet rutiner som gjør at begge kjønn gis like muligheter i selskapet.

Miljørapport

Selskapet forurensrer ikke det ytre miljø mer enn det som må anses normalt for denne type virksomhet.

Daglig leder

Rolf Øya

Styrets sammensetning

Jostein Stjern, leder

Jon Husdal, nestleder

Torild Langklopp

Alf Jostein Skjærvik

Ståle Gjersvold

Wenche Kristiansen

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	5 049 377	3 421 691	3 473 192	2 291 406
Driftsresultat	6 431	336 518	225 535	-183 647
Res. før skatt	116	231 640	231 640	-167 000

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Eiendeler (omløpsmidler)	1 490 000	1 253 000	1 591 786	1 428 641
Egenkapital	921 432	921 316	1 319 410	1 087 770
Gjeld	569 000	332 000	272 377	340 871

I samsvar med regnskapslovens §3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet. Styret bekrefter at denne forutsetningen er tilstede.

Eierskap:

Selskapet er Åfjord kommune sitt redskap for å legge til rette for næringsutvikling og vekst i kommunen. Eierskapet utøves sammen med Åfjord Sparebank som er nest største eier, samt flere andre næringsdrivende i kommunen.

Vassneset Eiendom AS

Eiere:	Eierandel:
Trønderbilene AS	51,49%
Åfjord kommune	24,75%
Johs. J. Syltern AS	11,88%
Tore Løkke Eiendom AS	<u>11,88%</u>
	<u>100 %</u>

Virksomhetens art.

Selskapets virksomhet knytter seg til utleie av fast eiendom. Virksomheten drives i Åfjord kommune. Leietakere er Fosen Verkstedsenter AS og Trønderbilene AS.

Miljørapport:

Selskapet forurensrer ikke det ytre miljø mer enn det som må anses normalt for denne type virksomhet.

Daglig leder: Arild Hegdal

Styrets sammensetning

Vidar Kjesbu, leder
Tordis B Vitsø Kjørsvik
Arild Hegdal
Kristian Tore Løkke
Øystein Joralf Syltern
Per Ola Johansen

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	1 725	1 669	2 686	1 626
Driftsresultat	709	682	1 727	635
Res. før skatt	476	407	1 379	188

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Eiendeler	20 966	23 105	24 191	24 363
Egenkapital	11 234	11 344	11 517	11 473
Gjeld	9 732	11 761	12 674	12 890

I samsvar med regnskapslovens §3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet. Styret bekrefter at denne forutsetningen er tilstede.

Eierskap:

Selskapet ble stiftet i forbindelse med at Trønderbilene flyttet fra «Trafikklagstomta» i sentrum, og måtte etablere seg med nytt anlegg utenfor Årnes. For å bidra til at Trønderbilene fikk etablere nytt verkstedsenter på Vassneset ble kommunen med som eier, og gikk inn med aksjekapital på kr. 2 750 000,- i det nye selskapet da det ble stiftet i 2008. Samlet aksjekapital i selskapet er kr. 11 110 000,-.

Torghatten ASA

Eiere (de tre største):	Eierandel:
Brynjar Kristian Forbergskog	26,35%
Christiania Skibs AS	16,18%
Saturn Invest AS	13,66%
Hifo Invest AS	12,69%

Åfjord kommune eier 23 451 aksjer med en anskaffelseskost på kr. 107 575,- og en markedsverdi pr. 31.12.17 på kr. 2 574 755,-.

Virksomhetens art.

Torghatten ASA er morselskapet i konsernet. Konsernets hovedaktiviteter er innenfor persontransport i Norge. Virksomheten kan deles inn i segmentene sjø-, buss- og flytransport, samt annen maritim og øvrig virksomhet.

Miljørapport:

Som transportbedrift påfører selskapet miljøet visse ulemper i form av støy og utslipp av avgasser. Dette skjer innenfor rammen av nasjonale og internasjonale krav, og ikke i større grad enn det som må anses normalt for denne type virksomhet.

Styrets sammensetning

Kjell Inge Skaldebø, leder
Lise Andrea Dahl Karlsen, nestleder
Torstein Moe
Audhild Bang Rande
Tor Andenæs
Petter Førde
Monica Bjørnøy

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	13 033	13 063	15 178	14 701
Driftsresultat	-14 248	-38 295	-12 415	-10 158
Res. før skatt	165 525	45 654	33 279	57 719

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Eiendeler	1 289 137	1 268 708	1 368 504	1 540 669
Egenkapital	860 658	798 132	804 545	867 561
Gjeld	428 479	470 578	563 959	673 108

I samsvar med regnskapslovens §3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet. Styret bekrefter at denne forutsetningen er til stede.

Eierskap:

Kommunen kjøpte i sin tid aksjer i Fosen Trafikklag. Dette for å bidra til at det kunne drives et transportselskap med lokal tilknytning på Fosen. Fosen Trafikklag ASA ble i 1998 datterselskap av Torghatten Trafikkselskap, og i 2009 fusjonert med Torghatten ASA. Åfjord kommune har valgt å beholde sin eierandel i selskapet etter fusjonen. Utbetalt utbytte til kommunen i 2016 var på kr. 58 627,-, mens utbetalt utbytte i 2017 ble på kr. 117 255,-.

4.2 INTERKOMMUNALE SELSKAPER

- PPT Nord-Fosen
- Fosen Brann og Redningstjeneste IKS
- Fosen Helse IKS
- Fosen kommunerevisjon IKS
- Fosen kontrollutvalgssekretariat IKS
- Fosen renovasjon IKS
- IKA-Trøndelag IKS
- Midt-Norge 110-sentral IKS

PPT Nord-Fosen. 7170 ÅFJORD

Deltakerne har ikke betalt innskudd i selskapet

Eiere

Åfjord kommune	60 %
Roan kommune	20 %
Osen kommune	20 %

Vedtektsfesta formål

PPT Nord-Fosen har som formål å sørge for pedagogisk-psykologiske tjenester i Åfjord, Roan og Osen i henhold til opplæringsloven med forskrifter. PPT skal være en aktiv samarbeidspartner i systemrettet arbeid i de tre kommunene.

Selskapet skal drives på non-profit basis og overskudd skal forbli i selskapet og benyttes i tråd med formålsangivelsen i første avsnitt.

Virksomhet/art/bransje

PP-tjenesten utfører utredninger og sakkyndige vurderinger knyttet til opplæringsspørsmål i skoler og barnehager. PPT skal også bistå barnehagene og skolene med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling.

Styrets sammensetning

Styret har i 2017 bestått av sektorlederne for oppvekst i de tre respektive kommunene, samt faglig leder for PPT:

Kari Helmersen, Roan

Sissel Blix Aaknes, Osen

Reidun Susanne Momyr, Åfjord

Jan-Ole Pedersen, faglig leder PPT.

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Til fordeling komm.	-3 032	-2 870	-2 677	-2 615
Netto driftsutgifter	3 032	2 930	2 788	2 715
Bruk/avsetn. fond	0	-58	-16	-54

Fond

År	2017	2016	2015	2014
Saldo driftsfond	1	1	1	112
Saldo bundet fond videreutviklingsmidl.	168	110	126	72

Fosen brann og redningstjeneste IKS
Brekstad 7130 Brekstad <http://fbrt.no>

Eiere

Bjugn kommune	30 %
Ørland kommune	30 %
Åfjord kommune	25 %
Roan kommune	15 %

Vedtektsfesta formål

Selskapets formål er: på vegne av deltakerkommunene å dekke alle kommunens plikter, oppgaver og behov ihht. Lov av 14.juni 2002, nr. 20, om Vern mot brann og eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets oppgaver.

- God beredskap
- Godt forebyggende arbeid
- Samhandling og støtte til kommunal kriseledelse
- Forvaltning av tjenesteavtaler

Daglig leder

Johan Uthus

Representantskapet

Eierkommunene er tilstede ved representantskapet.
Åfjord kommunes representant er ordfører Vibeke Stjern.

Vibeke Stjern- leder

Ogne Undertun

Tom Myrvold

Einar Eian

Styrets sammensetning

Morten Rosenlund - leder

Unni Kristin Wiik

Anne Rødsjø

Jon Husdal

Geir Aune

Pål Johan Larsen

Johan Uthus- Brannsjef

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015
Driftsinntekter	16 369 922	15 050 416	13 253 510
Driftsutgifter	16 142 079	14 914 405	13 118 714
Nto.driftsresultat	227 843	136 011	101 541

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015
Omløpsmidler	3 480 957	2 457 691	2 132 815
Anleggsmidler	18 513 805	17 666 055	17 619 886
Egenkapital	3 222 044	2 032 189	1 913 504
Gjeld	21 994 762	20 123 746	17 839 19

Organisering

Fosen brann- og redningstjeneste IKS ble etablert i 2011. I Selskapsavtalen § 1.5 er det fastslått at deltakerkommunenes myndighet etter brannvern-lovgivingen er delegert til FBRT IKS med virkning fra 1. mars 2011.

I henhold til Selskapsavtalens §§ 5.3 og 8.1 kan FBRT ta opp lån innenfor en høyeste låneramme på kr 15,0 mill. og styret kan innenfor denne rammen ta opp lån på inntil 2,0 mill.

Eierskap

Selskapet er etablert for å ivareta forpliktelsene etter brannvern-lovgivningen for kommunene Bjugn, Ørland, Åfjord og Roan. Samarbeidet skal gjøre kommunene bedre rustet til å ivareta oppgavene med beredskap, forebyggende arbeid og samhandling.

Fosen Helse IKS

Brekstad 7130 Brekstad www.fosen-helse.no 725 14000

Innskudd:

Kr. 1 100 000

Eiere:

Bjugn kommune	22,72 %
Ørland kommune	22,72 %
Rissa kommune	22,72 %
Åfjord kommune	22,72 %
Roan kommune	4,54 %
Leksvik kommune	4,54 %
Andre	0,04 %

Vedtektsfesta formål

Hovedformålet med Fosen Helse IKS er å utvikle et desentralisert helsetilbud til Fosen-befolkningen, som er:

- Kvalitativ god
- Effektivt drevet
- Lett tilgjengelig
- Slik organisert at det oppleves som "sømløst"

Daglig leder: Leena Stenkløv

Representantskapet består av eierkommunenes ordførere

Vibeke Stjern (Åfjord)

Ogne Undertun (Bjugn)

Tom Myrvold (Ørland)

Steinar Saghaug (Indre Fosen)

Einar Eian (Roan)

Styrets sammensetning 2017 - 2018:

Per O. Johansen - leder (Åfjord)

Ådne Røkkum (Bjugn)

Vigdis Bolås (Indre Fosen)

Arnfinn Brasø (Ørland)

Roy Bjarne Hemmingsen (Roan)

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	11 016	10 660	8 948	9 787
Driftsutgifter	8 959	8 746	9 388	10 366
Nto driftsres	2 161	1 917	391	461

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	18 085	15 959	14 080	14 950
Anleggsmidler	2 825	2 445	2 093	1 582
Egenkapital	15 481	13 380	11 768	12 233
Gjeld	5 430	6 078	4 406	4 299

Organisering:

Fosen distrikts-medisinske senter IKS ble stiftet i 2009. Dette er en samarbeidsorganisasjon som utvikler felles tjenester i tett dialog med Helse Midt-Norge og St. Olavs Hospital.

Fosen distrikts-medisinske senter IKS skiftet navn 01.01.2013 til Fosen Helse IKS

Fosen Helse IKS skal være et godt verktøy for eierkommunene for iverksetting av strategiske tiltak som er viktig for hele Fosen.

Bedre samarbeid mellom regionen og spesialhelsetjenesten er en viktig målsetting.

Fond:

Disposisjonsfond pr 31.12.2017: 7 725 649,-

Bundne driftsfond pr 31.12.2017: 4 792 688,-

Innskutt kapital fra eierkommunene inngår i disposisjonsfondet, og fordeler seg slik:

Indre Fosen 300 000,-, Bjugn, Ørland og Åfjord, 250 000,- hver, og Roan 50 000,-.

Til sammen kr. 1 100 000,- i innskutt kapital.

Eierskap:

Fosen Helse IKS skal være et verktøy for iverksetting av strategiske tiltak for hele Fosen.

Selskapet skal gi et bedre samarbeid mellom Fosen-kommunene og spesialhelsetjenesten, samt blant annet ivareta legevakt-tjenesten for kommunene.

Fosen kommune-revisjon IKS
Botngård 7160 Bjugn Rådhus

Innskutt kapital

Kr. 600 000

Eiere

Rissa kommune	18,5%
Bjugn kommune	16,5%
Åfjord kommune	14%
Leksvik kommune	14%
Ørland kommune	17%
Roan kommune	10%
Osen kommune	10%

Vedtektsfesta formål

Selskapet har som formål og oppgave å dekke medlemskommunenes behov for revisjonstjenester i henhold til de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter. Selskapet kan tilby å utføre revisjonsoppdrag for andre innenfor rammen av det til enhver tid gjeldende lovverk.

Selskapet har i 2017 utført regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon i de sju deltakerkommunene. I tillegg er det utført revisjonsoppdrag for andre oppdrag som ligger inn under kommuneloven, lov om interkommunale selskaper, kirkeloven, fjell-loven, stiftelsesloven etc.

Arbeidsmiljø: Det er ikke registrert skader eller ulykker. Selskapet er medlem i KS Bedrift og har pensjonsordninger i KLP. Det er ikke registrert langtidssykmelding som har utløst sykepengerefusjoner.

Likestilling: Av fem ansatte så er det fire kvinner og en mann. Likestilling blir hensyntatt ved ansettelse, når kvalifikasjonskravene ellers er like. Av de fem styremedlemmene og ansattes representant så er det tre menn og tre kvinner.

Ytre miljø: Selskapet påvirker ikke det ytre miljø i vesentlig grad. Vi har fokus på å resirkulere papir, papp og resirkulerbart kontorutstyr.

Daglig leder: Monica Larsen Torvik

Representantskapets leder:

Einar Eian

Styrets sammensetning 2015 - 2019

Hans Kristian Norset - leder
Randi Solli Denstad - nestleder
Hans Petter Hestmo
Anne-Lise H. Humstad
Arild Tørum
Mathilde Hanssen
Mette Sandvik

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	-4 482	4 195	3 996	4 090
Driftsutgifter	4 729	4 436	3 991	3 999
Brutto driftsres.	-247	-241	29	122

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	1 546	1 880	1 927	1 807
Anleggsmidler	5 667	5 164	4 887	4 822
Egenkapital	284	-13	91	-28
Gjeld	7 496	7 031	6 723	6 657

Organisering:

Fosen Kommunerevisjon ble stiftet i 2004.

Fosen kommunerevisjon har solid erfaring innen kommunal forvaltning og revisjon. Fosen kommunerevisjon utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for eierkommunene og andre revisjonstjenester for oppdragsgiverne. I tillegg utføres det regnskapsrevisjon til interkommunale selskaper, interkommunale samarbeid, kommunale foretak, kirkelig fellesråd og andre selskaper. Fosen kommunerevisjon blir fra 01.01.2019 fusjonert med Revisjon Midt-Norge SA.

Eierskap:

Fosen Kommunerevisjon IKS skal gjennomføre lovpålagt revisjon av Fosen-kommunene, som innbefatter regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, samt rådgivningstjenester til kommunene.

Fosen kontrollutvalgssekretariat IKS

Rådhusvn. 13 7100 Rissa 73852724

Eiere

Indre Fosen kommune	32,5%
Ørland kommune	17%
Bjugn kommune	16,5%
Åfjord kommune	14%
Roan kommune	10%
Osen kommune	10%

Vedtektsfesta formål:

Fosen Kontrollutvalgssekretariat IKS har som formål og oppgave å dekke medlemskommunenes behov for sekretariatstjenester for kontrollutvalgene i henhold til de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter.

Selskapet kan tilby og utføre oppdrag for andre innenfor rammen av det til enhver tid gjeldende lovverk.

Daglig leder: Arvid Lund

Representantskapet

Åfjord kommunes medlem i representantskapet er ordfører.

Styrets sammensetning

Arild Tørum – Leder (Bjugn)
Anne-Lise Haugdal Humstad- Nestleder (Åfjord)
Randi Solli Denstad (Rissa)
Hans Petter Hestmo (Osen)
Hans Kristian Norset (Ørland)
Matilde Hanssen (Roan)

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	1 030	959	899	899
Driftsutgifter	1 043	1 016	972	918
Nto driftsres.	-13	-57	-62	-2

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	276	276	335	368
Anleggsmidler	993	845	725	623
Egenkapital	126	124	-30	52
Gjeld	1 383	1 237	1 073	933

Organisering:

Fosen kontrollutvalgssekretariat IKS ble stiftet i 2005. Kommunestyret har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning, og kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret utøve det løpende tilsyn med forvaltningen i kommunen.

Eierskap:

Fosen Kontrollutvalgssekretariat IKS bistår kontrollutvalgene i kommunene og eventuelt andre med sekretariatsfunksjon i henhold til gjeldende lovverk.

Eiere

Rissa kommune	34%
Ørland kommune	26%
Bjugn kommune	23%
Åfjord kommune	17%

Vedtektsfesta formål

VISJON: BARE FORNØYDE KUNDER

Selskapets formål er på vegne av eierkommunene og i henhold til delegasjon å utføre den forvaltningsmyndighet og de oppgaver som eierkommuner har i tilknytning til innsamling, transport, behandling og omsetning av avfall og alt som naturlig hører med til dette i eierkommunene, samt delta i eller etablere andre selskap til utøvelse av virksomheten innenfor denne formålsgivelse.

I tillegg til dette formålet skal selskapet søke å refundere avfallsmengdene, utnytte ressursene i avfallet og behandle avfallet på en måte som fullt ut tilfredsstillende miljømessige krav som myndighetene stiller:

1. Være like gode eller bedre enn målene til de sentrale myndighetene med hensyn til redusert avfallsmengde og gjenvinningsgrad.
2. Øke kvaliteten på våre gjenbruksstasjoner, returpunkt og hyttecontainere
3. Sikre god kvalitet på innsamling, omlasting og behandling av både avfall og kloakkslam
4. Synlig- Fosen Renovasjon skal være en synlig aktør innen avfall, slam og miljø.
5. Kostnadseffektive – Fosen Renovasjon skal levere en helhetlig tjeneste basert på de forskrifter kommunen vedtar.

Daglig leder: Ola Sørås

Representantskapet

Åfjord kommunes 2 medlemmer i representantskapet er ordfører og varaordfører.

Vibeke Stjern
Rune Schei
Jon Husdal
Therese Eidsaune
Tom Myrvold
Ogne Undertun
Liv Darell
Hans Eide

Styrets sammensetning

Kjell Sverre Tung – Leder
Hanne K. Høysæter- Nestleder
Gro Alida Kristiansen
Hugo Solheim
Marianne Brødreskift – Ansatterep.

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	44 634	43 696	42 162	40 649
Driftsresultat	-1 974	2 447	1 479	-188
Res. før skatt	-2 142	2 393	1 465	-163

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	15 234	10 311	14 822	10 152
Anleggsmidler	20 093	16 172	14 278	13 270
Egenkapital	10 923	13 070	11 235	10 110
Sum gjeld	24 404	13 413	18 315	13 312

Organisering:

Fosen Renovasjon ble stiftet i 1997.

Selskapet har fra 2010 også ansvaret for innsamling av avfall og kloakkslam i eierkommunene og kommunene Osen, Roan, Verran og Leksvik.

2017: Resultatet viser et underskudd på renovasjon husholdning på kr. 1 876 440 og et underskudd på slam på kr. 659 979 etter skatt. Dette er et styrt underskudd i henhold til budsjett. Styret foreslår at underskuddet dekkes av selvkostfond for henholdsvis renovasjon, husholdning og slam. For renovasjon næring er det et overskudd på kr. 448 027 etter skatt, som avsettes på driftsfond næring.

Fosen Renovasjon IKS har fortsatt ne høye driftsfond, og det er satt opp et langtidsbudsjett for å bygge ned driftsfondene. Resultatet for 2017 er i samsvar med budsjett og dette gjør at vi følger planen med nedbygging av selvkostfondene. For 2018 er det budsjettert med fortsatt underskudd for å redusere selvkostfondene ytterligere.

Avgiftene på renovasjon og slam har vært relativt stabile de siste årene. For renovasjon er gebyret i 2017 lavere enn i 2011.

Forutsetningene om fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i regnskapet.

Eierskap:

Kommunene har ansvar for innsamling, transport, behandling og omsetning av avfall og alt som naturlig hører med til dette. Fosen Renovasjon IKS ivaretar disse oppgavene for eierkommunene. Eventuelle overskudd settes av på fond, og det utbetales ikke utbytte fra selskapet.

IKA-Trøndelag IKS

Dora, 7042 Trondheim www.ika-trondelag.no 73884500

Eiere

Sør-Trøndelag fylkeskommune	11,11%
Nord-Trøndelag fylkeskommune	5,05%
.....	
Åfjord kommune	1,35%
Andre kommuner	82,43%

Vedtektsfesta formål:

§4 Formål og ansvarsområde: "Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for eiernes papirbaserte og elektroniske arkiver og sørge for at materialet blir gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative og kulturelle formål. Selskapet skal kunne fungere som fylkesarkiv og deltakende fylkeskommuner.

Selskapet er koordinator for privatarkiver i Sør-Trøndelag fylke og skal også kunne motta, oppbevare og tilgjengelig-gjøre privatarkiver fra eierkommunene. Selskapet kan etter nærmere vedtak av styret prise visse tjenester og således ha egne inntekter. Tjenestene som kan prises skal i hovedsak være slike som ikke vil bli gitt til alle eierne, eller som eierne vil ha ulik etterspørsel etter, eller tjenester som faller utenfor arkivets hovedmål.

Til gjennomføring av spesielle prosjekt utenom arkivets ordinære arbeidsoppgaver, blir det søkt finansiering mellom eierne eller andre som spesielt ønsker prosjektet gjennomført.

Selskapet har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går ut over arkivets hovedoppgaver".

Likestilling: Styret har en sammensetning på 40% kvinner og 60% menn. Blant fast ansatt personale var forholdet 47% menn og 53% kvinner pr. 31.12.15

Organisasjon: Etsiske retningslinjer er utarbeidet og vedtatt av eierne og representantskapsmøtet i april 2010.

Personalreglement er revidert pr. juni 2014. Det er utarbeidet HMS-Håndbok for IKA-Trøndelag. Vedtatt av styret pr.15.09.14

Miljømessige forhold: IKA-Trøndelag driver kildesortering, og kommunen har et godt hentesystem for avfallet.

Representantskapet

Leder: Jon P. Husby

Åfjord kommunes medlem i representantskapet er ordfører

Daglig leder: Jens Kåre Rønning

Styrets sammensetning

Hanne Haugnes – leder

Ola Stene - nestleder

Petter Lindseth

Liv Marit Hovdal

Jan Børre Solvik (ansattes repr.)

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	17 873	17 533	17 602	18 793
Driftsutgifter	19 480	17 390	17 829	17 072
Driftsresultat	-1 607	143	-227	1 720

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	9 102	9 871	8 962	8 790
Anleggsmidler	10 596	10 374	10 618	9 131
Egenkapital	8 314	9 715	9 483	10 025
Sum gjeld	11 383	10 530	10 097	7 895

Organisering:

IKA Trøndelag ble opprettet som eget organ i 1987. Nåværende navn, IKA Trøndelag, ble først tatt i bruk i 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap. Virksomhetens øverste organ er representantskapet. Virksomheten er et eget rettssubjekt og arbeidsgiveransvaret ligger hos styret. Avtalen omhandler formål og ansvarsområde, finansiering, styrende organer, administrasjon m.m.

I 2012 ble det opprettet en brukergruppe for å gjøre kommunikasjonen mellom IKA Trøndelag og eierkommunene mer smidig.

Eierskap:

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS skal i samarbeid med Åfjord kommune sikre at det vedtektsfestede formålet om arkivering av kommunale dokumenter blir etterlevd.

Midt-Norge 110-sentral IKS

Sluppenveien 20, 7037 Trondheim //www.mn110.no/ 73957699

Eiere

Midt-Norge 110-sentral IKS består av 26 deltakerkommuner, hvor 25 er i Trøndelag, samt en i Hedmark, Med virkning fra 01.01.2016 ble sentralen organisert som et IKS.

Vedtektsfesta formål:

Selskapets formål er å dekke eierkommunenes plikter knyttet til brann- og eksplosjonsvernlovens § 16 *Nødalarmeringssentral*, med plikt om tilknytning til en Nødalarmeringssentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innenfor en fastsatt region. Oppgavene er å kunne opprettholde kommunikasjon med den som melder ulykken, mottak og registrering av nødmeldinger, alarmering av nødalarmeringssentralene for helse og politi. Dimensjoneringen av Midt-Norge 110-sentral IKS tar utgangspunkt i en gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyse for eierkommunenes region.

Likestilling:

Midt-Norge 110-sentral IKS tilstreber full likestilling mellom kvinner og menn i sentralen. Ved årsskiftet var det 20 ansatte, hvorav 3 var kvinner. Målet er å øke kvinneandelen. Ved rekruttering til ledige stillinger, søker man aktivt å øke antall kvinner i bedriften. Videre skal ingen diskrimineres på grunn av etnisk opprinnelse, språk, religion eller livssyn.

Arbeidsmiljø:

Arbeidet med HMS og internkontroll har høy prioritet. Sikkerhet og forebyggende tiltak for å trygge arbeidssituasjonen for egne ansatte, er gitt løpende fokus og er alltid under evaluering. Trening i arbeidstiden vil ha et fokus framover, der sentralen vil legge til rette individuelle treningsprogrammer for de ansatte som ønsker dette.

Ytre miljø:

Sentralen har fokus på ytre miljø og ivaretagelse av dette.

I sommerhalvåret sykler mange til og fra jobb, og de andre bruker mye kollektiv transport. Midt-Norge 110-sentral IKS er også eneste fagsentral for farlig gods nord for Dovre, der operatørene er vel skolerte i rådgivning for å minimere skadene ved en eventuell hendelse med farlige stoffer som kan skade miljø og mennesker.

Representantskapet

Leder: Rita Ottervik (Trondheim)

Åfjord kommunes medlem i representantskapet er ordfører

Styrets sammensetning

Michael Momyr – leder

Anna-Karin Hermansen

Frank Grønås

Per Øystein Karlsen

Malene Stræte

Hanne Hagen Solem

Frank Hansen

Resultatregnskap

År	2017	2016
Driftsinntekter	37 594	36 065
Driftsutgifter	34 375	31 962
Driftsresultat	3 219	4 103

Balanseregnskap

År	2017	2016
Omløpsmidler	17 587	8 815
Anleggsmidler	55 683	53 116
Egenkapital	407	-2 696
Sum gjeld	72 863	64 627

4.3. ANDRE SELSKAPER

- Gjensidig selskap
- Andelslag
- Stiftelse
- Vertskommune

KLP – Kommunal Landspensjonskasse

Dronning Eufemias gt 10 Postboks 400, 0191 Oslo Sentrum

klp@klp.no 22033500

Eierkapital

Egenkapitalens størrelse (KLP konsern) pr. 31.12.2017: Kr 29 564 000 000,-

Egenkapitalinnskudd Åfjord kommune pr. 31.12.2017: kr. 9 581 684,-

Eiere

Kommuner 55%

Helseforetak 28%

Bedrifter 12%

Fylkeskommuner 5%

Som gjensidig selskap er alle kunder med offentlig tjenstepensjon i KLP samtidig eiere.

Vedtektsfesta formål

Selskapets formål er å ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter, og kan delta i eller drive enhver virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet og enhver annen virksomhet som er tillatt for livsforsikringsselskaper, herunder administrasjon og forvaltning av pensjonskasser.

Visjon: Være den beste partner for dagene som kommer. Kundene skal oppleve at KLP bidrar til bedre økonomi, en enklere hverdag, og en litt bedre verden

Verdier:

1. Åpen
2. Tydelig
3. Ansvarlig
4. Engasjert

Daglig leder: Sverre Thornes

Generalforsamling

Generalforsamlingen er øverste myndighet. Eierne velger selv repr til generalforsamlingen hvert annet år.

Vibeke Stjern sitter i representantskapet (Åfjord)

Styrets sammensetning

Liv Kari Eskeland- leder
Egil Johansen- Nestleder
Marit Torgersen
Jan H. Gulbrandsen
Freddy Larsen
Tom Tvedt
Lars Vorland
Susanne Torp- Hansen

Resultatregnskap(KLP konsern) i mill.

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	77 061	70 330	58 302	91 321
Driftskostnader	54 931	50 736	31 715	73 265
Res. før skatt	2 474	2 449	5 128	1 189

Balanseregnskap (KLP konsern) i mill.

År	2017	2016	2015	2014
Eiendeler	652 167	596 113	543 262	490 894
Egenkapital	29 564	27 823	23 260	17 558
Gjeld	621 512	568 290	520 002	473 336

Organisering:

Kommunal Landspensjonskasse ble stiftet i 1949. KLP har hovedkontor i Oslo og har et avdelingskontor i Bergen. KLP er et fullt ut kunde-eid selskap. Kjernevirksomheten i KLP er kollektiv pensjonsforsikring, de leverer pensjons-finans og forsikringstjenester til kommuner og fylkeskommuner, helseforetak og til bedrifter både i offentlig og privat sektor, og til deres ansatte. Kommunal Landspensjonskasse er morselskap. KLP er et gjensidig eid selskap, derfor er KLPs kunder på offentlig tjenstepensjon også KLPs eiere.

Utbytte:

Alt overskudd i KLP tilbakeføres til kundene/eierne. Det skjer i form av styrking av bl.a. eiernes egenkapitalinnskudd i KLP, og gjennom direkte tilbakeført av overskudd til kundenes premiefond. I de senere år har KLP tilbakeført betydelige beløp til kundene/eierne av denne årsak.

Eierskap:

Åfjord kommune har valgt gi sine ansatte pensjonsordninger gjennom KLP. Selskapets formål er å ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter. Overskudd i selskapet tilbakeføres til eierne gjennom tilbakeføring til premiefond og styrking av egenkapitalinnskudd.

Stiftelsen Halten, Nikolai Dahls Minne

Postboks 86, 7261 Sistranda. stiftelsenhalten-ndm.no 41472689

Aksjekapital

Kr. 2 409 050

Eiere

Innskyttere kan være fylkeskommuner, kommuner, institusjoner, organisasjoner, foreninger, lag, bedrifter og enkeltpersoner.

Sør-Trøndelag fylkeskommune	500 000,-
Bjugn kommune	110 000,-
Åfjord kommune	200 000,-
Roan kommune	101 000,-
Rissa kommune	100 000,-
Ørland kommune	100 000,-
Hitra kommune	200 000,-
Frøya kommune	300 000,-

Vedtektsfesta formål

Stiftelsens primære formål er å forvalte eiendommene på fiskeværet Halten som firmaet Nikolai Dahl ved Torstein Erbo donerte til stiftelsen.

Stiftelsen skal bidra til å vedlikeholde og utvikle øygruppen og fiskeværet Halten til et levende og aktivt kystkulturminne, samt legge til rette slik at historisk og ny viten kan formidles og utvikles

Arbeidsmiljø og personale: Styret mener arbeidsmiljøet i selskapet er tilfredsstillende. Det har i regnskapsåret ikke forekommet skader eller ulykker. Styret har ut fra en vurdering av antall ansatte og stillingskategorier ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling.

Miljørapport: Stiftelsen driver ikke virksomhet som forurensrer ytre miljø.

Daglig leder: Bjørn Vogelsang

Rådet skal bestå av styrets medlemmer samt kapitalinnskyttere

Rådets møter (Rådsmøtet) skal holdes innen 30. mai.

Sør-Trøndelag Fylkeskommune oppnevner Rådets leder for 4 år om gangen. Leder og nestleder følger den fylkeskommunale valgperiode.

Styrets sammensetning

Hallgeir Grøntvedt - leder

Laila Lund - nestleder

Dag Willmann

Pål Terje Bekken

Hilde Bugge (Åfjord)

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	486 479	498 182	543 625	567 353
Driftsresultat	-429 759	-374 656	-282 302	-57 970
Årsresultat	-360 500	-289 982	-177 627	64 963

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Anleggsmidler	912 000	945 000	905 000	985 000
Omløpsmidler	3 877 806	4 184 040	4 528 608	4 600 726
Egenkapital	4 599 141	4 959 641	5 249 623	5 427 249
Gjeld	190 665	169 399	183 986	158 477

Organisering:

Stiftelsen Halten Nikolai Dahls Minne ble stiftet i 1995. Mange år etter at fiskemottaket ble nedlagt og Halten etter hvert avfolket, tok flere entusiaster tak i arbeidet med å bevare fiskeværet. I samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune og de fleste av kystkommunene, dannet de Stiftelsen Halten. Den ble formelt stiftet i 1991. Dette skjedde etter at Torstein Erbo (siste eier) donerte brygga med kaie i Halten og 38 andre eiendommer sammen med en betydelig grunnkapital til det vi i dag kaller Stiftelsen Halten NDM.

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at denne forutsetningen er tilstede.

Eierskap:

Stiftelsen Halten skal bidra til å vedlikeholde og utvikle øygruppen og fiskeværet Halten til et levende og aktivt kystkulturminne, og Åfjord kommune vil gjennom sin eierandel støtte opp om dette formålet.

Sameiet Vegvesentomta

Virksomhetens art og formål

Sameiet Vegvesentomta ble stiftet 26.06.2009. Sameiet består av 15 eierandeler fordelt på 7 seksjoner hvorav 5 boligseksjoner.

Sameiets formål er å ivareta driften av Sameiet, administrere bruk og vedlikehold av fellesanlegg og fellesareal og ivareta alle andre saker av felles interesse. Virksomheten foregår med utgangspunkt fra overnevnte lokaler og Åfjord Rådhus.

Arbeidsmiljø og personale:

Sameiet har ingen fast ansatte. Vaktmestertjenesten ivaretas av kommunens vaktmestre. Det betales ikke ut lønn eller styrehonorar. Styret består av en mann og to kvinner.

Styret betrakter arbeidsmiljøet og bomiljøet i Sameiet som trygt og godt, og det er ikke iverksatt tiltak for forbedringer. Det har ikke vært skader eller ulykker i Sameiet i 2017.

Miljørapport: Stiftelsen driver ikke virksomhet som forurensrer ytre miljø.

Styrets sammensetning

Hilde Haugdal Humstad - leder

Bjørg Kvernland - nestleder

Tore Groven Bye

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	162 000	161 200	144 000	144 000
Årsresultat	44 237	63 364	16 443	24 494

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Omløpsmidler	238 073	202 461	133 339	118 842
Egenkapital	228 285	184 048	120 684	104 241
Gjeld	9 788	18 413	12 655	14 601

Eierskap:

Sameiet Vegvesentomta ivaretar driften av «Stjernbygget» på Vegvesentomta på Årnes.

Bygget brukes til bibliotek, kontorer til Familiesenteret, samt 5 boligseksjoner i privat eie.

Sameiet skal administrere bruk og vedlikehold av bygget.

Mål og strategi

Åfjordhallen har som mål å være en idrettshall, plass for kulturarrangement og storstue. Viktigste rolle er å være samarbeidspartner og initiativtaker som utleier og tilrettelegger.

Arbeidsmiljø og personale:

Selskapets ansatte består av daglig leder, renholder og tilsynsvakt. Det har ikke vært skader eller ulykker i 2017.

Miljørapport: Selskapet driver ikke virksomhet som forurensrer ytre miljø.

Styrets sammensetning

Gaute Krogfjord, leder

Asgeir Jønland

Halvor Bueng

Bjørn Hosen, Åfjord Kommune

Jannice B By, Åfjord IL

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	1 628	1 630	1 570	1 551
Årsresultat	-13	-117	-151	-191

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Eiendeler	14 536	14 687	14 918	15 380
Egenkapital	12 776	12 788	12 906	13 057
Gjeld	1 760	1 909	2 012	2 323

Eierskap:

Åfjordhallen SA gjør at kommunens innbyggere har et tilbud innenfor idretts- og mosjonsaktiviteter. Hallen brukes til mange ulike aktiviteter, som håndball, fotball, turn, klatring, i tillegg til egne arealer for skytterlag.

Åfjord kommune leier hallen til bruk for barnehager, skoler og SFO. Hallen er et viktig tilbud til kommunens innbyggere, spesielt til barn og unge.

Fosen Regionråd
7170 Åfjord 72531510

Eiere

Bjugn kommune	21,4%
Osen Kommune	5,5%
Indre Fosen Kommune	29,6%
Roan Kommune	5,1%
Ørland Kommune	22,9%
Åfjord Kommune	15,5%

Vedtektsfesta formål

Fosen Regionråd er et samarbeidsorgan for de 7 kommunene i Fosen.

Virksomheten i rådet skal:

1. bidra til å gi rimeligere løsninger på kommunale tjenester i regionen
2. bidra til en positiv samfunnsutvikling i Fosenregionen og i Midt-Norge

Virksomheten i rådet skal ha som formål å bidra til en positiv utvikling av næringsliv og offentlig service i regionen.

Regionrådet skal ta hånd om arbeidsoppgaver som med fordel kan løses for kommunene i fellesskap. Regionrådet kan avgi uttalelser samt fungere som rådgivende organ i saker av regional karakter.

Regionrådet skal innen utgangen av november avholde møte for å diskutere arbeidsplan for kommende års virksomhet, samt årsmøte hvert år innen utgangen av mai.

Åfjord kommunes medlem er ordfører.

Styrets sammensetning

Styret består av ordførerne.

Ogne Undertun - leder

Vibeke Stjern – nestleder

Liv Darell

Einar Eian

John Einar Høvik

Tom Myrvold

Steinar Saghaug

Resultatregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Driftsinntekter	10 581 880	11 084 626	12 610 539	6 486 059
Driftskostnader	10 229 966	10 077 140	10 427 075	7 685 953
Nto. driftsresultat	508 081	1 178 524	2 656 685	-874 939

Balanseregnskap

År	2017	2016	2015	2014
Anleggsmidler	583 825	570 963	565 974	557 370
Omløpsmidler	14 714 306	14 041 234	12 697 852	9 360 822
Egenkapital	13 708 731	13 200 652	11 576 614	8 915 915
Gjeld	1 589 400	1 411 545	1 687 212	1 022 276

Organisering:

Fosen regionråd er et interkommunalt samarbeidsorgan, men ikke etablert som et samarbeid ihht. Kommunelovens bestemmelser

Det er vedtatt vedtekter for samarbeidet som gir føringer for hva samarbeidet skal bestå av. Rådet består av ordførerne i de sju kommunene. I tillegg velger kommunestyrene en tilleggsrepresentant.

Styret består av ordførerne. Hver kommune kan møte med en tilleggsrepresentant (som observatør) Rådmennene har møte og talerett i styret. Styrets leder velges for to år.

Arbeidsutvalget består av styrets leder, nestleder og en representant fra rådmannsgruppa.

Eierskap:

Fosen Regionråd skal gjennom interkommunale samarbeidsordninger gi sterkere fagmiljø og rimeligere løsninger på kommunale tjenester i regionen.

Regionrådet skal også bidra til en positiv samfunnsutvikling, samt utvikling av næringsliv og offentlig service i regionen.

Øvrige interkommunale samarbeidsordninger

Fosen lønn, Åfjord

Fosen regnskap, Bjugn

Fosen kemnerkontor, Leksvik

Fosen Inkasso, Rissa

Fosen IKT, Rissa

Fosen legevaktsenter, Ørland

Fosen barneverntjeneste, Rissa

Budsjettkontroll pr. 31.08.2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

32/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/20 - 30

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontroll pr. 31.08.2023 til orientering.

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget godt informert om sin økonomiske status legger sekretariatet herved frem en økonomisk oversikt per 31.08.2023.

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler kontrollutvalget å ta budsjettkontrollen til orientering

Konto	Konto (T)	Regnskap 31.08	Oppr.bud 31.08
105000	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	15,90	318,15
108000	Godtgjørelse folkevalgte	26 333,24	50 272,73
108010	Møtegodtgjørelse	32 598,32	10 818,15
108020	Tapt arbeidsgodtgjørelse	7 185,58	9 863,62
109900	Arbeidsgiveravgift	3 020,93	3 132,14
110020	Abonnement aviser og fagtidsskrifter	2 625,00	1 416,64
111510	Beverting og representasjon	0,00	2 000,00
115000	Opplæring og kurs	0,00	20 000,00
116000	Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. som er opplysningspliktige	118,50	2 000,00
119501	Kontingenter	3 700,00	2 466,63
120010	IT-Utstyr	398,00	0,00
142900	Merverdiavgift som gir rett til merverdiavgiftskompensasjon	99,50	1 270,64
172900	Kompensasjon for merverdiavgift	-99,50	-1 270,64
	Sum 001.1101	75 995,47	102 288,06
135000	Kjøp fra kommuner	130 500,00	174 000,00
	Sum 100.1101	130 500,00	174 000,00
127000	Andre tjenester	438 668,80	496 666,64
142900	Merverdiavgift som gir rett til merverdiavgiftskompensasjon	109 667,20	124 166,64
172900	Kompensasjon for merverdiavgift	-109 667,20	-124 166,64
	Sum 100.1102	438 668,80	496 666,64
	Totalsum	645 164,27	772 954,70

Forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 for kontrollarbeidet

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

33/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/20 - 31

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til fremlagt forslag til økonomiplan for 2024-2027 og forslag til budsjett for 2024 med en ramme på kr. 1 132 337.

Kontrollutvalget ber om at budsjettforslaget følger formannskapetets innstilling til årsbudsjettet for 2024 til behandling i kommunestyret.

Vedlegg

Forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Saksopplysninger

Det følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 at kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag skal følge formannskapetets budsjettinnstilling etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret.

Kontrollutvalgets drift

Utgiftene til kontrollutvalgets møtevirksomhet tar blant annet utgangspunkt i kommunens godtgjøringsreglement for folkevalgte, og skal dekke møtegodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste for medlemmene. Sekretariatet har i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget består av 5 medlemmer og avvikler inntil 6 møter i året. Det er ellers også tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets budsjett for tidligere år.

Posten kurs/opplæring er økt med kr. 20 000 til 50 000 kr i 2024 i og med at det nå skal velges nytt kontrollutvalg. Erfaringsmessig er det behov for mer opplæring det første året.

Posten bevertning (møtemat) holdes uendret fra 2023. Posten kontingenter er utgiften til medlemskap i Forum for Kontroll og Tilsyn. Satsen ble fastsatt på årsmøte 31.05.2023.

I budsjettet for 2023 var det lagt inn en økning på 100 000 kr for kjøp av ekstra revisjonstjenester til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette er ikke medregnet i budsjettet for 2024 i og med at dette ikke har blitt brukt de årene det er lagt inn. Dersom det imidlertid skulle dukke opp et behov kan kontrollutvalget be om midler fra kommunestyret.

Det er lagt inn en økning på ca. 5 prosent per år videre i økonomiplanperioden grunnet den høye prisveksten i 2023. Nivået må imidlertid vurderes årlig i forbindelse med budsjettet.

Kjøp av sekretariatstjenester

Åfjord kommune er deltaker i Konsek Trøndelag IKS, og kjøper sekretariatstjenester til kontrollutvalget herfra. Representantskapet har vedtatt budsjettet for 2024 i møte 27.04.2023.

Kjøp av revisjonstjenester

Åfjord kommune er medeier i Revisjon Midt-Norge SA og kjøper revisjonstjenester fra selskapet. Budsjett og økonomiplan er basert på årsmøtets budsjettvedtak fra 25.10.2022. Honoraret til Revisjon Midt-Norge blir vedtatt i løpet av høsten 2023, det er derfor benyttet

kun tall fra vedtatt økonomiplan for Revisjon Midt-Norge SA. Erfaringsmessig blir stipulert honorar i økonomiplanen ikke endret ved endelig behandling i årsmøtet.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjetttramme på kr 1 132 337 for 2024. Vi anser dette for å være nøkternt, samtidig som budsjettet gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalgets virksomhet kommende år.

Konto	Konto(T)	Budsjett 2024	Budsjett 2023
10509	Annen lønn & trekkpl. godtgj.	500,00	500,00
10801	Fast godtgjørelse	79 000,00	79 000,00
10802	Møtegodtgjørelse	17 000,00	17 000,00
10803	Tapt arb.fortjeneste	15 500,00	15 500,00
10990	Arbeidsgiveravgift	5 712,00	5 712,00
11002	Abonnement aviser/tidsskrifter	2 625,00	2 125,00
11151	Bevertning	3 000,00	3 000,00
11500	Opplæring/kurs, ikke oppg.pl.	50 000,00	30 000,00
11602	Bilgodtgjørelse	3 000,00	3 000,00
	Medlemskontigent FKT	4 000,00	3 700,00
	Sum kontrollutvalgets drift	180 337,00	159 537,00
12700	Konsulenttenester (Revisjon)*	678 000,00	645 000,00
13800	Til kommuner/komm inst (Konsek)	274 000,00	261 000,00
12700	Kjøp av ekstra revisjonstjenester fra RMN	-	100 000,00
	Sum kjøp foretak	952 000,00	1 006 000,00
Totalt		1 132 337,00	1 165 537,00

*Honorar revisjon er kun et anslag, endelig budsjett vil bli fastsatt av Revisjon Midt-Norge SA sitt årsmøte høsten 2023

Økonomiplan for perioden 2024-2027

	Budsjettforslag 2024	Anslag for 2025	Anslag for 2026	Anslag for 2027
Kontrollutvalget	180 337	189 354	198 822	208 763
Sekretariat	274 000	282 000	290 500	299 000
Revisjon	678 000	699 000	720 000	741 000
Sum driftsutgifter	1 132 337	1 170 354	1 209 322	1 248 763

Aktuelt fra utvalgene/oppfølging av politiske vedtak

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

34/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/380 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar sakslistene til orientering.

Vedlegg

Sakliste formannskap 23.08.2023

Sakliste planutvalget 23.08.2023

Sakliste Utvalg Helse og oppvekst 30.08.2023

Sakliste LU-nemnda 14.09.2023

Sakliste Utvalg vekst og utvikling 14.09.2023

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 13.02.2023 (sak 04/23) vedtok utvalget at de ønsker en fast sak i hvert møte som heter "aktuelt fra utvalgene/oppfølging av politiske vedtak". Hensikten er å gi kontrollutvalget større innsikt i hva som skjer i kommunen, og et bedre grunnlag for å fange opp eventuelle vedtak som bør følges opp nærmere. Eksempler kan være vedtak som ikke er fulgt opp av rådmannen eller saker som kontrollutvalget ønsker mer informasjon om (ber om orientering fra rådmannen). Kontrollutvalget bør være påpasselige med at fokuset skal være systemkontroll, og at de ikke har adgang til å overprøve den politiske hensiktsmessigheten av vedtak.

I tråd med kontrollutvalgets vedtak i sak 04/23 legger kontrollutvalgets sekretariat frem kopi av sakslistene fra møtene i utvalgene som er avholdt etter utsending av sakspapirer til kontrollutvalgets siste møte.

Kontrollutvalget har fordelt oppfølging av utvalgene på følgende måte:

Hanne: Formannskap

Arne: Planutvalget

Hartly: Vekst og utvikling og LU-nemnd

Odd: Helse og oppvekst

Else Britt: Kultur, idrett og frivillighet

Medlemmene gir en kort orientering om eventuelle saker som er aktuelt å følge opp videre.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til utvalgsmedlemmenes gjennomgang i møtet og legger til grunn at sakslistene kan tas til orientering.

Innkalling

Utvalg	Formannskap
Møtested	Realfagsrommet - Å! Aktivitetshus
Dato	23.08.2023
Tidspunkt	kl 09:00

Den som har lovlig forfall eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra snarest mulig via e-post til postmottak@afjord.kommune.no, slik at varamedlem kan bli innkalt.

Varamedlem møter etter nærmere innkalling.

Saksliste

Type	Saksnr	Sakstittel
PS	026/23	Godkjenning av innkalling og sakskart
PS	027/23	Samlesak for referatsaker

Orientering og informasjon

- Utbedring på FV 715 etter ras / utglidning – behov for stenging
- Bolystprosjektet – Åfjord Utvikling v/Kaia Hovde Bye
- Bosetting av flyktninger – tilleggsanmodning
- Behov for nye boliger jf. blant annet anmodning om bosetting av flyktninger
- Fosen Vekst: behov for nye lokaler - status
- Forvaltningsrevisjon Åfjord Utvikling AS
- Helsehus – status
- Utviklingsprisen 2023

Åfjord, 17.08.2023

Vibeke Stjern
ordfører

Nina Knutsen
konsulent

Innkalling

Utvalg	Det faste planutvalget
Møtested	Realfagsrommet - Å! Aktivitetshus
Dato	23.08.2023
Tidspunkt	kl 09:00

Den som har lovlig forfall eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra snarest mulig via e-post til postmottak@afjord.kommune.no, slik at varamedlem kan bli innkalt.

Varamedlem møter etter nærmere innkalling.

Saksliste

Type	Saksnr	Sakstittel
PS	087/23	Godkjenning av innkalling og sakskart
PS	088/23	Samlesak for referatsaker
PS	089/23	Samlesak for delegerte saker
PS	090/23	Søknad om deling - Gnr 104 bnr 2 - Bjønnbåsmyra 11 - Oppretting/endring av matrikkelenhet - Boligtomt
PS	091/23	Søknad om deling - Gnr 107 bnr 153 - Fagervikaveien 111 og 113 - Oppretting/endring av matrikkelenhet - Grunneiendom
PS	092/23	Søknad om deling - Gnr 108 bnr 2 - Tørrvikveien 160 - Oppretting / endring av matrikkelenhet - boligtomt
PS	093/23	Søknad om deling - Gnr 146 bnr 11 - Hofstadbakkan 136 - Oppretting/endring av matrikkelenhet - Tilleggsareal til boligtomt
PS	094/23	Søknad om deling - Gnr 157 bnr 2 - Roansveien 1307 - Oppretting / endring av matrikkelenhet - Nausttomt
PS	095/23	Søknad om deling - Gnr 46 bnr 1 - Austdalsveien 442 - Oppretting / endring av matrikkelenhet - Festetomt
PS	096/23	Søknad om deling - Gnr 63 bnr 9 - Mindeveien 29 - Oppretting / endring av matrikkelenhet - Fradeling boligtomt
PS	097/23	Søknad om deling - Gnr 94 bnr 3 - Skjøraveien 205 - Oppretting / endring av matrikkelenhet - Tilleggsareal
PS	098/23	Behandling av klage - gnr 177 bnr 4 - Oppretting/endring av matrikkelenhet - Fradeling av hyttetomt
PS	099/23	Behandling av klage - gnr 141 bnr 72 - Bessakersjøveien 15 - Dispensasjon fra reguleringsplan - Bruksendring fra bolig til fritidsbolig
PS	100/23	Behandling av klage - gnr 57 bnr 3 - Frøneshaugen - Oppføring av 2 stk firemannsbolig
PS	101/23	Søknad om dispensasjon og tillatelse - Gnr 180 bnr 3 - Tøssvika - Flytebrygge med landgang

PS	102/23	Søknad om rammetillatelse og dispensasjon - Gnr 89 bnr 102 - Sossvika - Ny enebolig
PS	103/23	Behandling av klage - gnr 167 bnr 5 - Nesvalen 44 - Bruksendring fra bolig til fritidsbolig
PS	104/23	Detaljplan Ratvik gnr. 1, bnr. 4, planid 202103
PS	105/23	Kartlegge friluftslivsområder i Åfjord kommune

Åfjord, 18.08.2023

Vibeke Stjern
ordfører

Nina Knutsen
konsulent

Innkalling

Utvalg	Utvalg helse og oppvekst
Møtested	Realfagsrommet, Å! Aktivitetshus
Dato	30.08.2023
Tidspunkt	kl 09:00

Den som har lovlig forfall eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra snarest mulig via e-post til postmottak@afjord.kommune.no, slik at varamedlem kan bli innkalt.

Varamedlem møter etter nærmere innkalling.

Saksliste

Type	Saksnr	Sakstittel
PS	015/23	Godkjenning av innkalling og sakskart
PS	016/23	Ny særavtale mellom Fosen helse IKS og St. Olavs hospital
PS	017/23	Kunnskapsgrunnlag og prinsipielle avklaringer til vedtak
IS	002/23	Anmodning om bosetting av flyktninger, tilleggsanmodning 2023
DR	001/23	Vedrørende tilbud ved By barnehage

Orientering- og informasjonsaker:

Helse:

- Nytt aktivitetstilbud i samarbeid med Fosen vekst AS for brukere tilknyttet Bo- og oppfølgingstjenesten (BOT)
v/daglig leder i Fosen vekst Liv Kirsti Vaadal Gellein og ansatt i Fosen vekst Eirin Østerås
- Legesituasjonene i Åfjord
- Bemanningssituasjonen ved BOT. Oppfølging etter informasjonssak 001/23 (møte 07.06.2023)
- Sommerferieavviklingen i helse

Oppvekst:

- Orientering nytt skole- og barnehageår, ståa.....

Åfjord, 23.08.2023

Nina Edvardsen
Utvalgsleder

Hilde Engen
Konsulent

Innkalling

Utvalg	LU-nemnda
Møtested	Møterom 11 - Rådhuset
Dato	14.09.2023
Tidspunkt	kl 12:00

Den som har lovlig forfall eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra snarest mulig via e-post til postmottak@afjord.kommune.no, slik at varamedlem kan bli innkalt.

Varamedlem møter etter nærmere innkalling.

Saksliste

Type	Saksnr	Sakstittel
PS	019/23	Godkjenning av innkalling og sakskart
PS	020/23	Samlesak for referatsaker
PS	021/23	5058/104/41 - Søknad om omdisponering av dyrkajord - Guttelvik Næringspark AS
PS	022/23	Søknad om konsesjon på erverv av landbrukseiendommen, gnr./ bnr. 20/4 - Merete Brattgjerd og Roger Stjern

Info og orientering

- Status kommunalt midler

Åfjord, 08.09.2023

Jon Husdal
utvalgsleder

Nina Knutsen
konsulent

Innkalling

Utvalg	Utvalg Vekst og utvikling
Møtested	Møterom 11 - Rådhuset
Dato	14.09.2023
Tidspunkt	kl 12:00

Den som har lovlig forfall eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra snarest mulig via e-post til postmottak@afjord.kommune.no, slik at varamedlem kan bli innkalt.

Varamedlem møter etter nærmere innkalling.

Saksliste

Type	Saksnr	Sakstittel
PS	018/23	Godkjenning av innkalling og sakskart
PS	019/23	Samlesak for referatsaker
DR	009/23	Autovern Skjøraveien og Liaveien
DR	010/23	Grøft- og kantrensk 2024
DR	011/23	Informasjon vedrørende utbedringsplaner for Roan havn
DR	012/23	Status utleie av næringsareal ved Kråkøysundet
DR	013/23	Asfalt og veisikring 2024

Infosaker

- Status bygningsvedlikehold inklusive Utomhusarealer (Ketil og Linda Strøm Arnevik orienterer)
- Status drift VA (Martin Arnevik)
- Status drift vei, bruer, kaier, vintervedlikehold mm. (Frode orienterer)
- Status VA prosjekter/ spredt avløp (Lars-Helge og Geir Ola orienterer)

Åfjord, 08.09.2023

Jon Husdal
utvalgsleder

Nina Knutsen
konsulent

Evaluering av perioden

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

35/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/20 - 29

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber sekretariatet om å oppsummere evalueringen og legge den fram for det nye kontrollutvalget.

Saksopplysninger

Nytt kontrollutvalg skal konstitueres innen utgangen av oktober i år. Det er ønskelig at kontrollutvalget foretar en evaluering av sitt eget arbeid og utvalgets samarbeid med kommunestyret, sekretariatet og revisjonen. Resultatet av evalueringen vil være nyttig å ha med seg i arbeidet med nytt kontrollutvalg.

Evaluering kan bl.a. inneholde disse hovedpunktene med stikkord:

Kontrollutvalgets egenevaluering:

- Møtehyppighet og lengde
- Fungerer møteledelsen, får alle si sin mening?
- Brukes kontrollutvalgets tid og ressurser på de viktigste tingene, og er utvalget tydelig nok i sine bestillinger?
- Erfaringer med besøk på virksomheter

Utvalgets primære oppgaver:

- Har utvalget bidratt til å skape tillit hos innbyggerne til at den kommunale forvaltning foregår korrekt og i samsvar med politiske vedtak?
- Har kontrollutvalget vært et synlig organ som har våget å stille spørsmål ved hvordan den kommunale virksomheten drives?

Forholdet til kommunestyret:

- Hvordan har kommunikasjonen og informasjonsflyten mellom kontrollutvalget og kommunestyret fungert?

Samarbeidet med sekretariatet:

- Har samarbeidet med sekretariatet fungert slik kontrollutvalget ønsker?
- Er møtene tilstrekkelig tilrettelagt fra sekretærs side?
- Er sakene godt nok opplyst og enkle å forstå?
- Er sekretariatets oppdrag utført og rapportert i samsvar med kontrollutvalgets forventninger?
- Har sekretariatet klart å stimulere kontrollutvalget i sin aktivitet?

Samarbeidet med revisjonen:

- Har samarbeidet med revisjonen fungert slik kontrollutvalget ønsker?
- Er revisjonens oppdrag utført og rapportert i samsvar med kontrollutvalgets forventninger?

Er det andre forhold/ting kontrollutvalget ønsker å si noe om?

Vurdering

For at det samlede kontrollarbeidet skal fungere så godt som mulig er det viktig med et godt

samspill mellom kommunestyret, kontrollutvalget, sekretariat og revisjonen. Rollen som kontrollutvalgsmedlem er spesiell og det vil derfor være nyttig å overføre kunnskap fra avtroppende til påtroppende kontrollutvalg. Ved å gjennomføre en evaluering vil det nye kontrollutvalget få innspill til arbeidet. I tillegg kan evalueringen bidra til forbedringer for sekretariatet. Kontrollutvalgets sekretariat er sentral i opplæringen av nytt kontrollutvalg og bør få i oppgave å oppsummere og formidle evalueringen til det nye kontrollutvalget.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

36/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/317 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

37/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/317 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Veileder om konstituerende møte

Artikkel - Lite kjennskap om barnekoordinatorer – Kommunene må skjerpe seg

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

- Veileder om konstituerende møte
- Lite kjennskap om barnekoordinatorer - kommunene må skjerpe seg

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Rettleiar

Rettleiar om konstituerande møte i kommunestyre og fylkesting og val til folkevalde organ

1	INNLEIING.....	5
2	NÆRARE OM DET KONSTITUERANDE MØTET	7
2.1	Innkalling.....	7
2.2	Kva for val skal eller bør gjerast.....	7
2.3	Kva for organ skal eller kan kommunen opprette?	8
2.4	Når trer dei ulike organa i funksjon?	9
2.5	Kven blir folkevalde?	10
3	VAL AV ORDFØRAR OG VARAORDFØRAR.....	11
4	VAL TIL FOLKEVALDE ORGAN I KOMMUNEN.....	12
4.1	Formannskap.....	12
4.2	Kontrollutval	13
4.3	Utval	14
4.4	Kommunestyrekomitear.....	15
4.5	Styret i kommunale føretak.....	16
4.6	Val til organ i interkommunale samarbeid etter kommunelova.....	17
4.6.1	Innleiing.....	17
4.6.2	Interkommunale politiske råd	18
4.6.3	Kommunalt oppgåvefellesskap	18
4.7	Andre organ.....	19
4.7.1	Partsamansette utval	19
4.7.2	Lovpålagte råd for medverknad.....	20
4.7.3	Kommunedelsutval	21
5	OM VAL AV KOMMUNERÅD OG PARLAMENTARISK STYREFORM	22
5.1	Aktuelle lovreglar	22

5.2	Val av kommuneråd	22
5.2.1	Valtidspunkt	22
5.2.2	Skifte av kommuneråd i valperioden	23
5.2.3	Uttreden frå andre verv medan ein er medlem av kommunerådet ..	23
5.3	Utpeiking av kommunerådsleiar og medlemmer av kommunerådet	24
5.4	Fråtreiding frå kommunerådet	25
5.5	Politiske stillingar	25
6	KVEN KAN OG KVEN KAN IKKJE VELJAST TIL FOLKEVALDE ORGAN.....	25
6.1	Kven kan veljast.....	25
6.2	Kven kan ikkje veljast?.....	28
7	KORLEIS VELJE MEDLEMER TIL FOLKEVALDE ORGAN	29
7.1	Kva metode skal nyttas?	29
7.2	Avtaleval.....	29
7.3	Forholdsval	32
7.3.1	Listeframlegg	32
7.3.2	Sjølve valet	34
7.4	Fleirtalsval	36
8	UTTREDEN, FRITAK M.M.	37
8.1	Uttreden.....	37
8.2	Fritak.....	37
8.3	Suspensjon	39
8.4	Avgjerder om å ta vervet frå ordføraren.....	39
9	OPPRYKK, NYVAL OG SUPPLERINGSVAL	40
9.1	Opprykk og innkalling av varamedlem.....	40

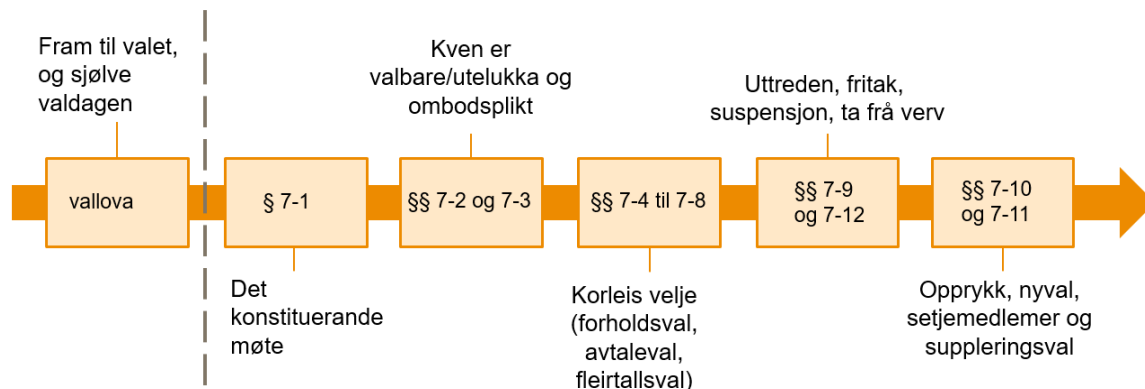
9.2	Val av setjemedlem	41
9.3	Opprykk og nyval.....	42
9.3.1	Innleiing.....	42
9.3.2	Opprykk i kommunestyret og direkte vald kommunedelsutval.....	42
9.3.3	Nyval når medlemer trer endeleg ut av folkevalde organ som ikkje er direkte vald	42
9.4	Suppleringsval	44
10	VERKNADER AV AT FEIL	44
10.1	Kva skjer dersom eit organ som ikkje er lovleg samansett gjer vedtak	44
10.2	Korleis rette feil ved valet	45
11	VAL OG KONSTITUERING AV NYTT KOMMUNESTYRE VED DELING AV KOMMUNAR OG FYLKESKOMMUNAR	45

1 INNLEIING

Hausten 2023 er det val til nye kommunestyre og fylkesting. Når valet er gjennomført, er det avklart kven som er nye medlemmer i kommunestyret og fylkestinget. Etter valet skal dei nye kommunestyra og fylkestinga konstituera seg. I det konstituerande møtet vel kommunestyret og fylkestinget ein rekke medlemmer til ulike folkevalde organ. I denne rettleiaren gjer departementet greie for føresegnene som gjeld valet av medlemmer og kven som kan veljast til folkevalde organ. Departementet vil òg seie noko om andre relevante føresegn, mellom anna kva som skjer dersom ein medlem trer ut av eit folkevald organ.

Kommunelova inneheld ei rekke føresegn om val til folkevalde organ og deira verksemd etter valdagen. Den no gjeldande kommunelova (lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner) trådde i all hovudsak i kraft i det konstituerande møte i kvar einskild kommune og fylkeskommune i 2019. Det har også nyleg blitt vedteke endringar i lova, som gjeld frå 1. juli 2023. Denne rettleiaren har innarbeida ei omtale av endringane som er relevant for konstitueringane. Sjå Prop. 60 L (2022–2023) Endringer i kommuneloven m.m. (arbeidsutvalg og valg i folkevalgte organer) for nærare rettleiing og grunngjeving for dei nye endringane i kommunelova.

Departementet minner for ordens skyld om at det er vallova som regulerer sjølve valet til kommunestyret og fylkestinget, medrekna kven som er valbare til kommunestyret og fylkestinget. Det som skjer etter valdagen, medrekna val til andre folkevalde og kommunale organ, er regulert i kommunelova. Her er ei tidslinje som viser rekkjefølgja og kva føresegn som gjeld kva:

I tillegg til å velje medlemer til organa er det ei rekke andre saker det nye kommunestyret og fylkestinget bør gjere i starten av ein valperiode. Dette er saker som ikkje blir omtala i rettleiaren, men som vi nemner fordi det er viktig at kommunane og fylkeskommunane er merksame på dei. For det første skal kommunestyret vedta eit reglement for delegering og innstilling innan 31. desember året etter at kommunestyret og fylkestinget blei konstituert, jf. kommunelova § 5-14. For det andre står det i § 5-13 første ledd at nesten alle folkevalde organ skal ha eit reglement som fastslår organets verkeområde, myndigheit og perioden organet er oppretta for. Kommunestyret og fylkestinget kan også etter § 11-12 fastsetje eit reglement med nærmare føresegn om sakshandsaminga i folkevalde organ.

Kommunestyret og fylkestinget skal også gje forskrifter om forhold som gjeld dei ein skilde folkevalde. Dette er mellom anna forskrift om erstatning for tapt inntekt etter § 8-3, forskrift om godtgjersle for arbeidet som folkevald etter § 8-4 og forskrift om dei folkevalde si rett til permisjonar etter § 8-10. Det er viktig å hugse på at regelverket som kommunen og fylkeskommunen vedtek etter § 8-3 til § 8-10, skal gjerast som ei forskrift, sjå forvaltningslova kapittel VII.

Når teksten i denne rettleiaren i det vidare viser til kommune, kommunestyret osv., så skal det også innebere fylkeskommune, fylkesting osv. med mindre noko anna er presisert. Rettleiaren vil også vise til "folkevalde organ", og dette er meint å gjelde både folkevalde organ etter § 5-1 og andre kommunale organ etter § 5-2 så lenge det ikkje er presisert noko anna.

2 NÆRARE OM DET KONSTITUERANDE MØTET

2.1 Innkalling

Dei nyvalde kommunestyra skal kome saman til konstituerande møte innan utgangen av oktober månad, jf. kommunelova § 7-1 første ledd første punktum. Det er den sitjande ordføraren som kallar inn til det konstituerande møtet, og som leiar møtet fram til det er vald ny ordførar. Møtet skal kallast inn med minst 14 dagars varsel, og minst 2/3 av medlemene må vere til stade for at det nyvalde kommunestyret skal kunne gjere vedtak.

Som første sak skal kommunestyret avgjere om kommunestyrevalet er gyldig. Dette følgjer av vallova § 13-4 første ledd. Har kommunen halde direkte val til kommunedelsutval, avgjer kommunestyret også om desse vala er gyldige, og dette skal gjerast før ein gjer andre val.

Lova tek ikkje stilling til kva som skjer dersom ein kommune av ulike årsaker ikkje klarer å gjennomføre det konstituerande møtet før fristen i kommunelova § 7-1. I fall eit slikt tilfelle skulle oppstå, så legg departementet til grunn at medlemene frå førre valperiode held fram som medlemmer i organet til kommunen har sitt konstituerande møte og har valt nye medlemmer. Det same vil også gjelde for medlemene av kommunestyre, dersom det nye kommunestyret ikkje har vedteke at kommunestyrevalet er gyldig innan fristen.

2.2 Kva for val skal eller bør gjerast

I det konstituerande møtet skal kommunestyret velje:

- formannskap
- ordførar og varaordførar
- kontrollutval

I det konstituerande møte skal fylkestinget velje:

- fylkesutval
- fylkesordførar og varaordførar
- kontrollutval

Nytteomsyn taler for at ein følgjer rekkefølga i lista over. Det blir då lettare å sikre seg at reglane om at ordførar og varaordførar må vere medlem av formannskapet, og at ein medlem av kontrollutvalet ikkje kan vere medlem av formannskapet, blir følgt.

Val til eit eventuelt kommuneråd skal òg finne stad i det konstituerande møtet ved vidareføring av parlamentarisk styringsform, jf. kommunelova § 10-4 andre ledd.

Val til andre folkevalde organ i kommunen og leiarar i organa bør i følgje lova § 7-1 tredje ledd andre punktum òg haldast i det konstituerande møtet. Det gjeld for eksempel ulike utval, styret i eit kommunalt føretak, òg kven kommunen skal velje som medlem i representantskapet i interkommunale samarbeid etter kommunelova kapittel 18 og 19. Det er likevel ikkje noko krav at desse vala blir gjennomført i dette møtet, men dei eksisterande organa med medlemmer frå den siste perioden vil ikkje gjelde lenger enn nyttår, sjå § 7-1 femte ledd og punkt 2.4 under. Dersom det ikkje blir valt medlemmer til dei ulike organa innan nyttår, vil organa i kommunen altså automatisk ikkje lenger vere i funksjon.

Det er ikkje uvanleg at dei nyvalde kommunestyra ønsker å gjere også andre val i det konstituerande møte. Dette kan være val av medlemmer til organ i interkommunale selskap (IKS), stiftingar eller andre organisasjonar. Desse vala er ikkje direkte regulert av føresegnene om val i kommunelova, og det er ikkje noko krav i kommunelova om at slike val må gjerast i det konstituerande møte.

Når det gjeld val til representantskapet i interkommunale selskap etter IKS-lova, så er dette regulert i IKS-lova § 6 andre ledd. Etter ei lovending som trer i kraft 1. juli 2023 står det no at kommunestyret sjølv avgjer om dette valet skal gjerast ved forholdsval, avtaleval eller fleirtalsval. Det skal óg veljast minst to varamedlemmer for kvart faste medlem av representantskapet. Sjå Prop. 61 L (2022–2023) Endringar i lov om interkommunale selskaper (møteoffentlegheit, økonomiforvaltning m.m.) for nærare rettleiing om denne endringa og andre endringar i IKS-lova.

2.3 Kva for organ skal eller kan kommunen opprette?

I kommunelova er det i § 5-1 andre ledd og § 5-2 andre ledd lista opp kva for organ kommunen kan opprette som del av den politiske organiseringa i kommunen. Det er berre lov til å opprette dei organa som er nemnt, jf. § 5-1 første ledd og § 5-2 første ledd. Nokre av organa er kommunen pliktige til å opprette, som for eksempel formannskap, kontrollutval, partsamansette utval og medverknadsråda nemnt i § 5-2 andre ledd bokstav e. Elles har kommunane nokså stor fridom til å velje ulike organ, og som vi skriv om i punkt 4.3, kan utval etter § 5-7 nyttas til mange ulike typar verksemd.

Dei to paragrafane §§ 5-1 og 5-2 handlar om høvesvis "folkevalde organ" og "andre kommunale organ". Reglane er stort sett dei same, og begge typar organ må for eksempel følgje alle sakshandsamingsreglane i kapittel 11 i lova. Dette er lista over dei folkevalde organa i kommunen:

- a) kommunestyre og fylkesting
- b) formannskap og fylkesutval
- c) kommuneråd og fylkesråd
- d) utval, inkludert kommunedelsutval og kontrollutval
- e) arbeidsutval
- f) felles, folkevald nemnd i vertskommunesamarbeid
- g) kommunestyre- og fylkestingskomitear
- h) styret for deler av den kommunale eller fylkeskommunale verksemda i parlamentarisk styrte kommunar eller fylkeskommunar
- i) representantskap og andre styringsorgan for eit interkommunalt politisk råd
- j) representantskap for eit kommunalt oppgåvefelleskap
- k) eit kommunalt eller fylkeskommunalt folkevald organ med heimel i særlov

Etter § 5-1 tredje ledd må organa som er nemnt i bokstavane a til d og g ha den nemninga som er nytta om organet i lista i namnet sitt. Det betyr at alle utval i kommunen skal heite noko med utval for eksempel planutval og oppvekstutval. Ein kommune kan også bruke «by» eller «herad» i staden for «kommune», det vil seie at det er mogleg å ha eit «bystyre» eller «heradsstyre».

Dette er dei organa som er "andre kommunale organ" etter § 5-2:

- a) partssamansette utval
- b) styret for ein institusjon
- c) underordna styringsorgan for eit kommunalt oppgåvefelleskap
- d) styret for eit kommunalt eller fylkeskommunalt føretak
- e) eldreråd, råd for personar med funksjonsnedsetjing og ungdomsråd eller anna medverknadsorgan for ungdom, og arbeidsutval for desse.

2.4 Når trer dei ulike organa i funksjon?

Etter kommunelova § 7-1 fjerde ledd trer kommunestyret, fylkestinget, formannskapet og fylkesutvalet i funksjon frå det konstituerande møtet. Dei andre folkevalde organa, ordførar og varaordførar trer i funksjon straks dei er vald.

Dersom det ikkje blir vald nye medlemmer til eit folkevald organ i det konstituerande møtet, skal funksjonstida til dei sitjande medlemene utvidast til det blir vald nye medlemmer. Dette gjeld likevel berre til første årsskifte i den nye perioden, jf. § 7-1 femte ledd. Føresegna i § 7-1 inneber at kommunen har ein frist til å velje medlemmer for at organet ikkje skal tre ut av funksjon.

Eit kommune- og fylkesråd som skal peikast ut etter reglane i § 10-5 trer i funksjon frå sitt eige konstituerande møte. For kommune- og fylkesråd som veljast etter § 10-4 gjeld hovudregelen i § 7-1 fjerde ledd, det vil seie at rådet trer i kraft straks det er vald.

Lova set berre ein frist for når *kommunestyret* må ha sitt konstituerande møte. Det er ingen frist for når eit direktevald kommunedelsutval etter § 5-8 må ha sitt konstituerande møte. Valet av direktevalde kommunedelsutval må godkjennast i kommunestyret sitt konstituerande møte. Sjølv om desse utvala er direkte vald av innbyggjarane og ikkje veljast av kommunestyret, så er det den generelle føresegna i § 7-1 fjerde ledd andre punktum som gjeld. Det betyr at dei trer i funksjon i det konstituerande møte når valet er godkjent.

Når det gjeld kommunar og fylkeskommunar som blir delt frå 1. januar 2024, har departementet gitt særlege reglar for konstituering i forskrifter, sjå omtale i kapittel 11.

2.5 Kven blir folkevalde?

Kommunelova § 5-1 fjerde ledd bokstav a til e definerer kven som er folkevalde personar i kommunelova si forstand.

Medlemer av kommunestyret og fylkestinget er folkevalde. Det same gjeld medlemmer i kommunedelsutval som er direkte vald etter føresegna i § 5-8. Begge desse gruppene er direkte vald av innbyggjarane, og skal naturlegvis vere folkevalde. Sjølv om lova berre viser til medlemmer av kommunestyret og kommunedelsutval, så er også varamedlemer til dei folkevalde organa folkevalde.

Vidare er det slik at alle medlemmer av folkevalde eller andre kommunale organ som er vald av eit anna folkevald organ, skal reknast som folkevalde. Dette gjeld også der personen ikkje er medlem av kommunestyret. Det betyr at medlemmer av utval, kommunedelsutval, representantskap, medverknadsråd og styrer som er vald av kommunestyret er folkevalde. Medlemer av eit arbeidsutval er også folkevalde, sjølv om dei ikkje sitter i kommunedelsutvalet, jf. § 5-7 tredje ledd.

Personar som er folkevalde, men som ikkje er medlem av kommunestyret eller direkte vald av innbyggjarane, blir nokre gonger kalla «indirekte folkevalde». Tilsvarande blir medlemene av kommunestyret nokre gonger kalla «direkte folkevalde». Det er likevel viktig å hugse på at for eksempel utvals- eller medverknadsrådsmedlemer er folkevalde etter kommunelova på lik linje med medlemene i kommunestyret.

Det skjer at personar som er tilsett i kommunen blir vald inn i folkevalde organ. Dersom dei er vald inn av eit folkevald organ, eller på anna måte er omfatta av definisjonen i § 5-1, så er dei folkevalde personar med dei rettane og plikta som følgjer med. Dei møter i organet som folkevald, og ikkje i eigenskap av å vere tilsett i kommunen. Det er då viktig å vere merksam § 11-10 andre ledd som handlar om ugildheit i tilfelle der ein tilsett òg er medlem av eit folkevald organ.

Medlemene i kommunerådet i parlamentarisk styrte kommunar er folkevalde. Dersom det er kommunestyret som vel medlemene i kommunerådet etter § 10-4, så følgjer det av definisjonen i § 5-1 fjerde ledd bokstav b at medlemene i rådet er folkevalde. I dei tilfella kor ordføraren peikar ut ein kommunerådsleiar som sjølv set saman rådet og nemner opp dei andre medlemene i rådet, så slår § 5-1 fjerde ledd bokstav d og e fast at leiaren og medlemene også er folkevalde.

I nokre tilfelle så kan dei tilsette velje medlemer til eit folkevald organ. Dette gjeld for eksempel medlemer vald at dei tilsette til styret i eit kommunalt føretak vald etter § 9-6 og medlemer av partsamansette utval vald av dei tilsette etter § 5-11 andre ledd. Medlemer av eit folkevald eller anna kommunalt organ som er vald av dei tilsette, skal ikkje reknast som folkevalde. Det betyr mellom anna at dei ikkje er omfatta av reglane om folkevalde si rettar og plikter i kapittel 8.

3 VAL AV ORDFØRAR OG VARAORDFØRAR

Val av ordførar og varaordførar er regulert i kommunelova § 6-2 og reglane om fleirtalsval i § 7-8. Kommunestyret vel sjølv ordførar og varaordførar i det konstituerande møtet, jf. § 7-1 tredje ledd.

Ordførar og varaordførar skal veljast for heile valperioden, jf. § 6-2 andre ledd andre punktum. Det er altså ikkje lov at to kandidatar deler på vervet med ein periode på to år kvar.

Dei som er valbare til verva som ordførar og varaordførar, er berre dei faste medlemene av formannskapet. Det vil seie at varamedlemer til formannskapet ikkje kan veljast som ordførar eller varaordførar. Departementet har likevel kome til at det truleg vil vere høve til å velje ein *setjemedlem* i formannskapet som *mellombels* varaordførar. Setjemedlemeren kan då ikkje bli valt som mellombels varaordførar for ein lengre periode enn perioden vedkomande er setjemedlem i formannskapet. Dersom det for eksempel skal veljast ein setjemedlem for ein tidsubestemt periode (typisk ved sjukdom eller der formannschaftsmedlemeren har fått eit rikspolitisk verv), så kan setjemedlemeren bli vald som mellombels varaordførar i denne perioden. Ein setjemedlem kan likevel ikkje bli valt til ordførar eller «vanleg» varaordførar.

I kommunar med parlamentarisk styreform er det berre faste medlemmer av kommunestyret som er valbare til verva som ordførar og varaordførar.

Nytt i kommunelova er at det er presisert i § 6-2 fjerde ledd at det *skal* veljast ny varaordførar i høve kor varaordførar trer endeleg ut av vervet. Det skal òg veljast ny mellombels varaordførar viss varaordføraren trer mellombels ut av vervet. Dette er ikkje innhaldsmessige endringar, men ei klargjering av gjeldande rett.

Korleis valet av ordførar og varaordførar skal skje, er omtalt i kapittel 7.4.

4 VAL TIL FOLKEVALDE ORGAN I KOMMUNEN

4.1 Formannskap

Føresegnene om formannskap står i kommunelova § 5-6, og gjeld ikkje for kommunar med parlamentarisk styreform ettersom dei ikkje skal ha noko formannskap. Ei omtale av val av kommuneråd er tatt inn i kapittel 5 i rettleiaren.

Formannskapet må ha minst fem medlemmer, og det er kommunestyret sjølv som vel medlemene, jf. § 5-6 første ledd første punktum. Medlemene i formannskapet må vere faste medlemmer av kommunestyret.

Medlemene skal veljast på vanleg måte, det vil seie at det skal vere avtaleval så lenge det ikkje er minst ein medlem som krev forholdsval, sjå kapittel 7 om valmåtane.

4.2 Kontrollutval

Etter kommunelova § 23-1 første ledd vel kommunestyret sjølv eit kontrollutval som på vegne av kommunestyret skal føre laupande kontroll med forvaltninga i kommunen. Kommunestyret vel òg sjølv leiar og nestleiar i kontrollutvalet.

Etter § 23-1 andre ledd skal kontrollutvalet ha minst fem medlemmer. Minst ein av medlemmene i utvalet skal veljast mellom medlemmene av kommunestyret.

Leiaren av kontrollutvalet kan ikkje vere medlem av same parti eller same gruppe som ordføraren i kommunen. Grunngevinga for regelen er at det skal vere ei viss grad av politisk avstand eller uavhengigheit mellom ordføraren og leiaren av kontrollutvalet. Uttrykket «gruppe» i § 23-1 andre ledd tyder grupperingar eller lister som er valt inn i kommunestyret, og som ikkje er eit «parti». Ein typisk «gruppe» er ein by- eller bygdeliste. I denne samanhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ i kapittel 7, kor gruppe òg blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti.

Dei vanlege krava til valbarheit i § 7-2 og kven som er utelukka etter § 7-3 gjeld òg for kontrollutval. I § 23-1 tredje ledd bokstav a-h er det i tillegg særlege reglar om kven som ikkje kan veljast til kontrollutvalet. Dette er:

- ordførar og varaordførar
- medlemmer og varamedlemmer av formannskapet
- medlemmer og varamedlemmer av folkevald organ med myndigheit til ta avgjerd (merk at medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret likevel er valbare)
- medlemmer av kommuneråd
- medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomité.
- tilsette i den aktuelle kommunen
- personar som har ei leiande stilling eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlinga, i eit selskap som kommunen har eigarinteresser i
- personar som har ei leiande stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i eit interkommunalt politisk råd eller eit kommunalt oppgåvefelleskap.

Det nedste punktet var nytt i 2018-lova, og gjeld dei tilfella der representantskapa i eit slikt interkommunalt samarbeid har oppretta eit underordna styringsorgan etter høvesvis § 18-3 fjerde ledd og § 19-3 femte ledd. Dersom eit slik organ i realiteten er eit

"styre" med dei oppgåvene og myndigheit som ligg til eit normalt styre i eit selskap, så kan medlemene og varamedlemene i dette organet ikkje veljast til kontrollutvalet.

Lova slår vidare fast at ein person som er tilsett i kommunen, ikkje kan veljast til kontrollutvalet. Dette gjeld uavhengig av kva brøk vedkomande er tilsett i. Bakgrunnen for regelen er omsynet til å sikre at kontrollutvalet og medlemene skal vere uavhengig og utan bindingar til kommunen. Dessutan vil ein hindre at medlemer av kontrollutvalet får saker til handsaming som gjeld dei sjølve eller verksemda der dei er tilsette.

Kommunestyret kan når som helst halde nyval av medlemene i kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-1 fjerde ledd. Viss kommunestyret vil byte ut ein eller fleire medlemer av utvalet, skal alle medlemene veljast på nytt. Det er likevel høve for kommunestyret å velje ny leiar eller nestleiar blant dei eksisterande medlemene, utan å gjennomføre eit nyval av heile kontrollutvalet.

I motsetnad til det som gjeld for utval, kan kommunestyret ikkje vedta å leggje ned kontrollutvalet i valperioden. Kontrollutval er eit lovpålagd organ.

Utvalet sine oppgåver er nærare omhandla i kapittel 23 i kommunelova og forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutval og revisjon. Ytterlegare rettleiing kan finnast i [Kontrollutvalsboka](#) som ligg på regjeringa.no.

4.3 Utval

Kommunelova har i § 5-7 føresegner om "utval". Utval omfattar òg det som tidlegare har vore omtala som faste utval eller komitear. Kommunane har ein stor grad av fridom til å avgjere kva utval som skal opprettast, kva arbeidsoppgåver og myndigheit dei skal ha, og kor lenge utvalet skal vere i funksjon.

Det er kommunestyret som opprettar eit utval, og fastset kva saker utvalet skal handsame. Eit utval kan få myndigheit til å ta avgjerder så lenge ikkje anna følgjer av lov, men eit utval kan òg berre få utgreiingsoppgåver eller ein innstillingsrett. Utvala kan bli oppretta for ei konkret sak, berre vere i funksjon ein viss periode, eller dei kan vere varige og vere i funksjon heile valperioden.

Det er kommunestyret sjølv som vel medlemer og varamedlemer til utvala, og det er òg kommunestyret som skal velje leiar og nestleiar. Medlemene skal veljast på vanleg måte, det vil seie at det er avtaleval så lenge det ikkje er minst ein medlem som krev forholdsval. Leiar og nestleiar skal veljast ved fleirtalsval. Sjå kapittel 7 om valmåtane.

Dersom utvalet har fått myndigheit til å gjere vedtak, så kan utvalet delegere denne myndigheita til leiaren eller til eit arbeidsutval. Det gjeld likevel berre saker som ikkje har prinsipiell tyding, sjå § 5-7 fjerde ledd. Kommunestyret kan likevel fastsetje at det ikkje er høve til å gjere ei slik delegering.

Kommunestyret har etter § 5-7 femte ledd ein rett til når som helst å omorganisere eller leggje ned eit utval. Det vil seie at kommunestyret når som helst kan gjera eit nytt val av alle medlemene i utvalet. Når utvalet er oppretta og medlemene er vald, så kan ikkje kommunestyret gjere andre endringar i samansetninga utan at det blir gjort eit fullstendig nyval av utvalet. Dersom eit parti eller gruppe ønsker å bytte ut «sin» medlem, må alle medlemene i utvalet bli vald på nytt.

Utvalet kan sjølv opprette arbeidsutval som må bestå av medlemmer av utvalet. Medlemene av arbeidsutvalet skal veljast ved avtaleval, så lenge ikkje minst ein medlem krev forholdsval. Nytt i lova er at det er presisert i § 5-7 at utvalet sjølv når som helst kan omorganisere eller leggje ned arbeidsutval dei har oppretta. I tillegg har utvala fått myndigheit til å sjølv velje nye medlemmer eller setjemedlemmer, viss medlemmer trer endeleg ut eller får mellombels fritak frå arbeidsutvalet. Framgangsmåten for nyval og val av setjemedlemmer til arbeidsutval er nærare beskrivne i kapittel 9.

4.4 Kommunestyrekomitear

Kommunestyret kan delast inn i komitear som førebur saker og innstiller til kommunestyret. Slike "reine" komitear, utan avgjerdsmyndigheit og utan kompetanse til å sende ei sak tilbake til administrasjonen, er regulert i kommunelova § 5-9. Her er også valet av medlemmer uttømmende regulert.

Kommunestyret avgjer sjølv om slike komitear skal opprettast, og fastset kor mange medlemmer den einskilde komiteen skal ha. Det må vere minst tre medlemmer i kvar komité. Komiteane kan ikkje ha avgjerdsmyndigheit, men berre ha myndigheit til å gje ei innstilling i saker som skal avgjerast av kommunestyret.

Det er berre medlemene i kommunestyret som kan veljast til komiteane. I utgangspunktet er alle medlemene av kommunestyret valbare. Ein kommunestyremedlem som òg er medlem av kontrollutvalet, er likevel utelukka frå val, jf. kommunelova § 23-1 tredje ledd om at ein komitémedlem ikkje kan veljast til kontrollutvalet. Kommunestyret kan sjølv vedta at ordføraren skal vere fritatt frå val.

Val til komiteane skjer på grunnlag av ei innstilling frå eit valutval, jf. § 5-9 tredje ledd. I motsetnad til det som gjeld elles ved avtaleval, er det tilstrekkeleg med alminneleg fleirtal for å rekne valet som gjennomført. Det er såleis ikkje noko krav om samrøystes oppslutning i kommunestyret.

Innstillinga frå valutvalet skal innehalde så mange namn som talet på medlemmer i den einskilde komiteen, med opplysning om kva gruppe medlemmen representerer. I tillegg kan innstillinga innehalde så mange varamedlemmer som svarer til talet på medlemmer kvar gruppe skal ha, med tillegg av to. Det er berre varamedlemmer til kommunestyret som er valbare som varamedlemmer til komiteane.

Når det gjeld krav til kjønnsbalanse, fastset lova i § 5-9 fjerde ledd at komiteane skal setjast saman etter den same kjønnsmessige samansetninga som det veljande organet har. Val til alle komitear må derfor skje samla. Regelen inneber at dersom det for eksempel er 40 prosent kvinner og 60 prosent menn i kommunestyret, skal dette fordelingstalet leggjast til grunn ved valet til den einskilde komiteen. Den same fordelinga skal leggjast til grunn når det gjeld val av varamedlemmer.

Dersom ein medlem av kommunestyret trer endeleg ut, skal vedkomande varamedlem tre inn, ikkje berre i den ledige plassen i kommunestyret, men òg automatisk inn i den komiteen der den som tredde ut var medlem.

Kommunestyret kan når som helst omorganisere eller leggje ned komiteane.

Komiteane kan sjølv opprette arbeidsutval med medlemmer av komiteen, om ikkje kommunestyret har bestemt noko anna. Nytt i kommunelova § 5-9 sjette ledd er at det er presisert at komiteen òg sjølv når som helst kan omorganisere eller leggje ned arbeidsutval dei har oppretta, så lenge kommunestyret ikkje har bestemt noko anna.

4.5 Styret i kommunale føretak

Det er kommunestyret sjølv som avgjer om det skal opprettast eit kommunalt føretak. Det er eit styre som leiar føretaket. Det er kommunestyret sjølv som vel leiar, nestleiar og dei andre medlemene av styret i føretaket, jf. kommunelova § 9-5 første ledd.

Kommunestyret kan når som helst gjere nyval av dei styremedlemene kommunestyret sjølv har vald.

I tillegg til styremedlemene som kommunestyret vel, så heiter det i § 9-6 første ledd at eit fleirtal av dei tilsette i føretaket kan krevje at inntil 1/5 av styremedlemene skal

veljast av og blant dei tilsette. Kongen kan gje forskrift om mellom anna gjennomføringa av valet og korleis tal på tilsette skal reknast, men det er ikkje fastsett nokon forskrift.

Styret i kommunale føretak er «andre kommunale organer», som betyr at dei same reglane gjeld for styret som for folkevalde organ, jf. § 5-2 tredje ledd. Det skal derfor gjerast nyval av styret ved starten av valperioden. Reglane for kommunale føretak i lova kapittel 9 gjer likevel nokre særlege føresegner som går føre dei allmenne føresegnene i kommunelova. Mellom anna er det nokre særlege føresegner i § 9-7 som avvik frå dei vanlege reglane om folkevalde verv og medlemskap i folkevalde organ. I motsetnad til det som elles gjeld, er valperioden for styremedlemer to år så lenge det ikkje er bestemt noko anna i vedtektene i føretaket. Ein styremedlem har òg rett til å tre ut av styret før valperioden er over, dersom det ligg føre særlege grunnar. Dette er eit avvik frå føresegnene som elles gjeld om å tre ut frå folkevalde verv i § 7-9.

4.6 Val til organ i interkommunale samarbeid etter kommunelova

4.6.1 Innleiing

Kommunar skal velje medlemer til folkevalde organ i den einskilde kommunen, men òg til det ein kan kalle for «interkommunale folkevalde organ». Dette er folkevalde organ som er samansett av medlemer frå fleire kommunar og/eller fylkeskommunar. Felles, folkevald nemnd i vertskommunesamarbeid, representantskap og andre styringsorgan for eit interkommunalt politisk råd og representantskap for eit kommunalt oppgåvefellesskap er slike folkevalde organ etter kommunelova § 5-1 andre ledd bokstavane f, i og j. Underordna styringsorgan i kommunalt oppgåvefellesskap er andre kommunale organ etter § 5-2 andre ledd. Som det er gjort greie for i kapittel 2.3, gjeld dei same reglane for andre kommunale organ som for folkevalde organ.

Val av folkevalde organ bør i følgje lova § 7-1 tredje ledd andre punktum haldast i det konstituerande møtet. Dette gjeld òg for interkommunale folkevalde organ som deltakarkommunen sjølv skal velje medlemer til, slik som representantskapet i interkommunale samarbeid etter kommunelova kapittel 18 og 19 og felles folkevald nemnd etter § 20-3. Funksjonstida til dei sitjande medlemene blir forlengde til det er gjennomført nyval, men ikkje lenger enn til første årsskiftet i den nye valperioden, sjå § 7-1 femte ledd og kapittel 2.2.

4.6.2 Interkommunale politiske råd

Eit interkommunalt politisk råd skal etter § 18-3 ha eit representantskap som øvste organ, og representantskapet kan òg sjølv velje å opprette andre organ til styring av rådet. Val av medlemene til dei ulike organa i rådet blir regulert av dei allmenne føresegnene i kapittel 7, men det er nokre særreglar ein må hugse på.

Medlemene til representantskapet skal veljast av kommunestyret i kvar kommune, jf. § 18-3 første ledd. Dersom samarbeidsavtalen ikkje seier noko anna, er det representantskapet sjølv som vel leiar og nestleiar. Representantskapet kan velje at vervet som leiar og nestleiar skal gå på omgang mellom deltakarane i rådet. Det er representantskapet sjølv som vel medlemmer, leiar og nestleiar av eventuelle andre styringsorgan i rådet, jf. § 18-3 fjerde ledd.

For kommunar med parlamentarisk styreform er det nokre eigne valreglar i § 18-3 første og andre ledd. Første ledd slår fast at det òg kan veljast medlemmer av kommunerådet, og dette er derfor eit unntak frå § 10-2 tredje ledd om at medlemmer av kommuneråd skal tre ut av alle andre kommunale verv i perioden vedkomande er medlem av kommunerådet. Vidare slår § 18-3 fast at kommunestyret kan gje kommunerådet myndigheit til å velje representantskapsmedlemmer. Så lenge kommunestyret ikkje har bestemt noko anna, kan kommunerådet delegere denne myndigheita vidare til ein einskild medlem av kommunerådet.

Medlemene i representantskapet blir vald for fire år av gongen dersom ikkje samarbeidsavtalen seier noko anna, sjå § 18-3 tredje ledd. Å fastsetje noko anna enn fire års funksjonsperiode for medlemene i representantskapet er for eksempel aktuelt i høve kor samarbeidet blir oppretta midt i ein valperiode. Den einskilde deltakarkommunen kan når som helst byte ut medlemene og varamedlemene dei sjølv har vald, og nye medlemmer skal då veljast for resten av valperioden. Dette må i så fall gjerast ved nyval av alle medlemene kommunen sjølv har vald til representantskapet. Dei andre kommunane behøver likevel ikkje gjere nyval berre fordi éin kommune vel nye medlemmer.

4.6.3 Kommunalt oppgåvefelleskap

Eit kommunalt oppgåvefelleskap skal ha eit representantskap som øvste organ, jf. § 19-3, og representantskapet har høve til å opprette andre organ til styring av oppgåvefelleskapet.

Reglane om å velje medlemmer til representantskapet og eventuelle andre underordna styringsorgan i kommunalt oppgåvefellesskap er i stor grad dei same som for organa i interkommunale politiske råd som er omtala ovanfor. Dette gjeld mellom anna kven som skal velje medlemene, sjå § 19-3 første og andre ledd, og at dei vanlege reglane i § 7-2 og § 7-3 gjeld. Det er likevel nokre skilnader.

Det er for det *første* ikkje mogleg å velje ein medlem av kommunerådet som medlem i representantskapet, og dagleg leiar i oppgåvefellesskapet kan ikkje vere medlem av representantskapet.

For det *andre* er ikkje kommunedirektør, kommunalsjefar, etatssjefar og leiarar på same nivå utelukka frå å bli vald til underordna styringsorgan i oppgåvefellesskap, slik dei elles er i folkevalde organ, sjå § 7-3 andre ledd. Dette er på same måte som for interkommunale selskap og aksjeselskap, kor leiarar i administrasjonen i kommunen kan veljast til styret. Viss kommunedirektør og kommunalsjefar, etatssjefar og leiarar på same nivå veljast til underordna styringsorgan i oppgåvefellesskap, er ikkje dei folkevalde, sjå § 5-1 femte ledd. For det *tredje* er ikkje underordna styringsorgan i oppgåvefellesskap nemnt i lista over folkevalde organ i § 5-1 første ledd. Desse blir rekna som eit anna kommunalt organ etter § 5-2. Som vist til i punkt 2.3 og 2.5, har dette ikkje nemneverdig praktisk betydning då det er dei same reglane som gjeld, og medlemene er folkevalde etter definisjon i § 5-1 fjerde ledd.

4.7 Andre organ

4.7.1 Partsamansette utval

Etter kommunelova § 5-11 skal alle kommunane opprette eit eller fleire partssamansette utval (administrasjonsutval). Utvala skal handsame saker som gjeld forholdet mellom dei tilsette og kommunen som arbeidsgjevar. Partssamansette utval følgjer i hovudsak dei vanlege føresegnene om utval, jf. § 5-11 fjerde ledd og § 5-7. Lova opnar for andre ordningar dersom minst 3/4 av dei tilsette ønskjer det.

Utvalet skal ha representantar for kommunen og dei tilsette, men fleirtalet av utvalet skal vere kommunen sine representantar. Det er kommunestyret sjølv som vel sine representantar, og det er dei tilsette som vel sine representantar blant dei tilsette. Representantane for dei tilsette blir valde for to år av gongen. Bortsett frå at bustadskravet ikkje gjeld, så gjeld dei vanlege føresegnene om valbarheit i §§ 7-2 og 7-3,

sjå denne rettleiaren kapittel 6. Kommunestyret skal òg sjølv velje leiaren og nestleiaren av utvalet.

4.7.2 Lovpålagte råd for medverknad

Kommunane har plikt til å ha tre medverknadsorgan: Eldreråd, råd for personar med funksjonsnedsetjing og ungdomsråd. Det går fram av kommunelova § 5-12 at kommunestyret sjølv skal velje råda.

Råda for medverknad er rådgjevande organ for kommunen, og dei har rett til å seie si meining i saker som gjeld høvesvis eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom. I lova er det gjevne nokre rammar for kven som kan veljast til råda. Fleirtalet av medlemene i eldrerådet skal på valtidspunktet ha fylt 60 år. Dei som blir valde til ungdomsrådet skal på valtidspunktet ikkje ha fylt 19 år. Valperioden for ungdomsråda skal vere inntil to år, noko som er kortare enn for dei to andre råda som har ein valperiode på fire år.

Eldrerådet, råd for personar med funksjonsnedsetjing og ungdomsrådet er i kategorien andre kommunale organ etter § 5-2. Reglane som gjeld for folkevalde organ skal òg gjelde for andre kommunale organ. Det går fram av § 5-1 at dei som er vald av personar i eit folkevald organ til å sitje i eit anna kommunalt organ er rekna som folkevalde. Reglane som gjeld for folkevalde gjeld derfor for medlemene av eldreråd, råd for personar med funksjonsnedsetjing og ungdomsrådet.

Organisasjonar som representerer eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom har rett til å fremje framlegg om medlemmer til det rådet som representerer deira interesse. Dette går fram av forskrift om medverknadsordningar (FOR-2019-06-17-727). Organisasjonar for ungdom inkluderer for eksempel elevråd, fritidsklubbar og ungdomshus. Organisasjonane bør få informasjon om retten til å fremje framlegg om medlemmer i god tid før valet.

Det er kommunestyret som vedtar samansetninga av råda. Dei avgjer òg kor mange medlemmer og varamedlemmer råda skal ha.

Råda for medverknad vel sjølv sin leiar og nestleiar. Valet skal gjennomførast ved fleirtallsval. Det vil seie at valet skal vere opent og skal gjerast ved å vise røysteteikn. Dette er presisert i nye § 7-8 andre ledd. Ved val av leiar og nestleiar *i ungdomsråda og andre medverknadsorgan for ungdom* kan likevel kvar einskild medlem krevje skriftleg avstemming, sjå nytt sjettede ledd i § 5-12. Grunngevinga for unntaket er at medlemene

av ungdomsråda kan vere mindreårige, og at open røysting kan opplevast utrygt og gjere terskelen for høg til å stille til val som leiar og nestleiar.

Det skal veljast separate råd for eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom. Den klare hovudregelen er to separate råd for eldre og personar med funksjonsnedsetjing. Det er likevel ei viss moglegheit for å ha eit felles råd for eldre og personar med funksjonsnedsetjing, når det ut frå lokale høve er nødvendig, for eksempel om det ikkje er nok kandidatar til å kunne opprette to separate råd.

Nytt i lova er at råda for medverknad kan opprette eigne arbeidsutval. Dette følgjer av § 5-12 femte ledd. Medlemene av arbeidsutvalet skal veljast av og blant medlemene av råda for medverknad. Valet skal skje på same måte som elles, det vil seie ved avtaleval så lenge det ikkje er minst ein medlem som krev forholdsval. Råda for medverknad kan sjølv når som helst omorganisere eller leggje ned slike arbeidsutval.

Kommunestyret kan velje å opprette andre rådgjevande organ for kommunen som varetek ein bestemt gruppe sine særskilde interesser, for eksempel personar med fleirkulturell bakgrunn. Slike organ må i tilfelle bli oppretta som *utval* etter kommunelova § 5-7.

4.7.3 Kommunedelsutval

Det følgjer av kommunelova § 5-7 første ledd andre punktum at kommunestyret sjølv kan opprette eit utval med ansvar for ein avgrensa geografisk del av kommunen som blir kalla kommunedelsutval. Alle føresegnene i lova som gjeld for utval, gjeld som hovudregel også for eit kommunedelsutval. Fylkestinget har ikkje ein tilsvarande rett, slik at det ikkje er mogleg å opprette eit "fylkesdelsutval".

Medlemene i kommunedelsutvala veljast på same måte som andre utval. Lova opnar òg for at kommunestyret kan vedta at det skal vere eigne direkte val av medlemmer i kommunedelsutval, sjå § 5-8. Medlemene blir i dei høva vald direkte av innbyggjarane, og utvalet vel sjølve leiar og nestleiar. Ved direkte val til kommunedelsutval vil føresegnene i vallova gjelde så langt dei passer. Utval som er direkte valde etter § 5-8 kan ikkje omorganisere eller leggjast ned av kommunestyret i løpet av valperioden. Det er gjeve ei forskrift om direkte val til kommunedelsutval (FOR-2003-01-03-8), som står ved lag òg etter den gjeldande kommunelova.

Det er nytt i lova at kommunestyret ikkje har høve til å velje nye medlemmer eller setjemedlemmer viss ein medlem av eit direkte vald kommunedelsutval trer endeleg ut av

utvalet eller får mellombels fritak, sjå § 7-10 andre og tredje ledd. Dersom ein medlem trer endeleg ut eller får mellombels fritak, skal varamedlemer frå same liste tre inn i denne medlemens stad. Dette betyr at det heller ikkje skal veljast ny varamedlem viss ein varamedlem trer endeleg ut, men at varamedlemene rykker opp i den rekkjefølga dei er vald. Reglane blir dermed på same måte som for kommunestyret. Innbyggjarane i kommunedelen har med endringane fått auka innflytelse ved direkte valde kommunedelsutval.

5 OM VAL AV KOMMUNERÅD OG PARLAMENTARISK STYREFORM

5.1 Aktuelle lovreglar

Kommunelova har i kapittel 10 reglar om parlamentarisk styreform i kommunar. Det er i tillegg tatt inn føresegner som gjeld parlamentarisk styrte kommunar i fleire paragrafar i lova, som for eksempel § 18-3 andre ledd.

For dei kommunane som har innført parlamentarisk styreform, skal eit kommuneråd erstatte formannskapet. Rådet er òg den øvste administrative leiinga i kommunen, og erstattar derfor også kommunedirektøren, jf. § 10-2 første ledd. Etter § 10-2 andre ledd kan danning av kommuneråd skje på ein av to måtar, og det er kommunestyret sjølv som avgjer kva for metode som skal brukast. Den eine måten er at det skal haldast val av råd i medhald av § 10-4 i lova. Den andre er at ordføraren utpeikar ein kandidat til å leie kommunerådet eller fylkesrådet. Denne får i oppdrag å danne råd, og set sjølv saman rådet. Dette går fram av § 10-5. Dei to metodane for å opprette råda er skildra i punkt 5.2 og 5.3.

5.2 Val av kommuneråd

5.2.1 Valtidspunkt

Ved vidareføring av parlamentarisk styreform skal det veljast eit kommuneråd i det konstituerande møtet etter kommunestyrevalet, jf. kommunelova § 10-4 andre ledd. Det er kommunestyret sjølv som avgjer om kommunerådet skal opprettast etter føresegnene i § 10-4 om val av kommuneråd eller i § 10-5 om utpeiking av kommunerådsleiar.

Det er i utgangspunktet ikkje nokre særskilde valbarheitsreglar for val av rådet. Dette inneber at dei vanlege reglane i kommunelova § 7-2 om valbarheit og kven som er utelukka i § 7-3 gjeld, sjå omtale i kapittel 6.

Det som er særskilt for kommunar med parlamentarisk styreform, er § 7-3 første ledd bokstav h om at tilsette i sekretariatet til kommunerådet som har fått delegert myndigheit frå rådet, ikkje er valbare. Tolkning av omgrepet "rådets sekretariat" vil liggje til kommunestyret eller fylkestinget. Kva for personar i rådet sitt sekretariat som kan utøve delegert myndigheit, vil gå fram av interne instruksar og reglement.

Kommunelova § 10-4 femte ledd har føresegner om val av kommuneråd. I eit framlegg til råd skal det stå kven som skal vere leiar, nestleiar og medlemmer av rådet. Det er dei som fremjar eit framlegg som fastset kor mange medlemmer rådet skal ha. Retten til å føreslå medlemmer vil liggje til det partiet/dei partia som ønskjer å danne råd. Røystinga over dei ulike framlegga skjer etter føresegna i § 11-9 andre ledd.

Reglane i § 7-7 om kjønnsmessige samansetning ved avtaleval gjeld for framlegg til medlemmer av kommunerådet etter § 10-4 femte ledd. Desse krava om representasjon frå begge kjønn er nærare omtala i punkt 7.2.

5.2.2 Skifte av kommuneråd i valperioden

Kommunelova inneheld føresegn om skifte av kommuneråd i valperioden. Dersom kommunestyret har vedteke at kommunerådet skal fråtre, eller kommunerådet sjølv har meldt at det vil fråtre, følgjer det av § 10-4 tredje ledd at kommunestyret skal velje nytt kommuneråd seinast i det neste møtet. Det same gjeld viss leiaren av kommunerådet trer ut. Eit nytt kommuneråd trer i funksjon straks det er vald.

Dersom ein medlem av kommunerådet trer ut etter eige ønske eller etter ønske frå kommunestyret, skal rådet i det første kommunestyremøtet føreslå ei ny samansetning av rådet. Medlem som trer ut av kommunerådet, skal fungere i vervet fram til kommunestyret har vedteke ei ny samansetning.

5.2.3 Uttreden frå andre verv medan ein er medlem av kommunerådet

Etter kommunelova § 10-2 tredje ledd og § 10-6 andre ledd trer høvesvis eit rådsmedlem og ein tilsett i ei politisk stilling knytt til kommunerådet ut av sine andre kommunale verv i funksjonsperioden. Det er opp til den einskilde kommunen om dei vil bruke setjemedlemmer eller vel nye faste medlemmer til dei verva kommunerådane trer ut

av. For vervet som kommunestyremedlem skal ein følgje dei vanlege reglane i kommunelova § 7-10 første ledd om opprykk av varamedlem for den tida ein fast medlem i kommunestyre er medlem av eit kommuneråd.

Føresegnene om å tre ut må forståast slik at kravet gjeld berre i det same forvaltningsnivået som ein er medlem av kommunerådet av. Ein medlem av kommunerådet treng såleis ikkje tre ut av sine fylkeskommunale verv, og ein medlem av fylkesrådet treng på same måte ikkje tre ut sine kommunale verv.

5.3 Utpeiking av kommunerådsleiar og medlemmer av kommunerådet

Kommunelova § 10-5 opnar for ein alternativ måte for å danne kommuneråd på. Dersom kommunestyret vel å nytte seg av denne måten, har ordføraren ei plikt til å gje ein kommunerådsleiar kandidat i oppdrag å danne nytt råd når den politiske situasjonen tilseier det. Ordføraren skal peike ut den kandidaten han eller ho etter politiske sonderingar trur kan samle størst oppslutning for eit kommuneråd.

Om eit skifte av kommuneråd er ei følgje av eit kommunestyreval, skal den personen som til kvar tid formelt har ordførarvervet peike ut ein kandidat til vervet som kommunerådsleiar. Den leiar kandidaten som er utpeika, set sjølv saman eit kommuneråd, og det nye kommunerådet konstituerer seg sjølv. Kommuneraadet skal derfor ikkje veljast av kommunestyret. Leiar kandidaten bestemmer kor mange medlemmer det skal vere i rådet og kven dette skal vere. Når leiaren set saman rådet sitt, er han eller ho likevel bunden av reglane i kommunelova om kjønnsbalanse, jf. tilvisinga til § 7-7 i § 10-5 andre ledd.

Kommunerådsleiaren kan når som helst skifte ut medlemmer av kommunerådet. Det inneber at rådsleiaren kan auke eller redusere talet på kommunerådsmedlemmer også etter at kommunerådet er konstituert. Kommuneraadet skal sende melding til kommunestyret om samansetninga straks det har konstituert seg og straks det har skjedd endringar i samansetninga av kommunerådet.

Funksjonstida til kommunerådet er uavhengig av valperioden for kommunestyret. Ved skifte av kommuneråd blir kommunerådet som fråtrer sitjande inntil eit nytt kommuneråd har konstituert seg.

5.4 Fråtrening frå kommunerådet

Etter kommunelova § 10-7 første ledd, så må eit framlegg om at kommunerådet eller einsskilte medlemmer av kommunerådet skal fråtre, setjast fram i eit kommunestyremøte. Framlegget skal handsamast i det neste møtet dersom ikkje 2/3 av de i møtande medlemmene krev at det skal røystast over framlegget i det same møte der forslaget er fremja.

I fall kommunerådet ønsker å fråtre av eiga ønske, må det melde frå om dette i eit kommunestyremøte, jf. § 10-7 andre ledd. Det kommunerådet som fråtrer skal likevel sitje inntil eit nytt kommuneråd er sett saman.

Føresegnene i § 10-7 gjeld uavhengig av om kommunerådet og medlemmene i kommunerådet er vald etter § 10-4 eller utpeika etter § 10-5.

5.5 Politiske stillingar

Eit kommuneråd kan sjølv vedta å opprette politiske stillingar, sjå kommunelova § 10-6. Desse stillingane kan vere knytt til rådet, eller til einsskilte medlemmer av rådet. Stillinga tek slutt når rådet eller den aktuelle kommunerådsmedlemmen fråtrer. For eksempel har høvesvis Oslo og Bergen kommune byrådssekretærar og politiske rådgjevarar knytt til den einsskilte byråden, som til ein viss grad kan minne om politiske rådgjevarar eller statssekretærar i departementa.

Personar som er i slike stillingar må, på same måte som medlemmer av kommunerådet, fråtre sine andre kommunale verv så lenge har den politiske stillinga. Kommunestyret kan då velje setjemedlemmer for andre verv enn medlemskap i kommunestyret i denne perioden.

6 KVEN KAN OG KVEN KAN IKKJE VELJAST TIL FOLKEVALDE ORGAN

6.1 Kven kan veljast

Det er ikkje mange avgrensingar i kven som kan veljast inn i dei ulike folkevalde organa i ein kommune. Eit viktig føremål med lova er å sikre eit representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggardeltaking. I kommunelova kapittel 7 er det likevel nokre føresegner

om valbarheit. Dei handlar om kven som er valbare og slår fast at dei som er valbare òg er pliktige til å ta imot valet.

Føresegnene i kommunelova § 7-2 om valbarheit gjeld for dei organa som er nemnt i § 7-2 første ledd. Lova regulerer ikkje val til for eksempel representantskapet i eit IKS, medlemmer av eit styre i eit kommunalt eigd AS eller ei foreining. Dei organa § 7-2 gjeld for er:

- kommuneråd og fylkesråd
- utval, medrekna kommunedelsutval, kontrollutval og partssamansette utval
- felles, folkevald nemnd i vertskommunesamarbeid
- styret for ein institusjon
- styrer etter § 10-8
- representantskap og andre styringsorgan for eit interkommunalt politisk råd
- representantskap og andre styringsorgan for eit kommunalt oppgåvefelleskap
- styret for kommunalt eller fylkeskommunalt føretak
- eit kommunalt eller fylkeskommunalt folkevald organ oppretta med heimel i særlov
- arbeidsutval vald av kommunedelsutval

Kommunestyret og formannskapet er ikkje nemnt i denne opplistinga. Det er fordi valbarheita til kommunestyret er regulert av vallova og at medlemene av formannskapet veljast blant medlemene i kommunestyret, sjå kommunelova § 5-6 andre ledd.

For å vere valbar må ein oppfylle desse vilkåra i § 7-2 tredje ledd:

- ha røysterett ved val til kommunestyre eller fylkestinget
- stå i folkeregisteret som busett i vedkomande kommune/ein av kommunane i fylket på det tidspunkt valet finn stad
- har gjeve skriftleg samtykke til å stille til val

Personar som ikkje har nådd røysterettsalderen kan veljast, dersom dei fyller dei andre vilkåra for valbarheit, jf. kommunelova § 7-2 femte ledd. Det er ingen nedre aldersgrense. Den som ikkje har nådd røysterettsalderen, har likevel ikkje plikt til å ta imot val og treng ikkje vise til anna fritaksgrunn enn alderen for ikkje å ta imot vervet. Ut frå samanhengen må denne føresegna bli oppfatta slik at ho ikkje omfattar dei som

fyller 18 år i løpet av valåret. Dei er røysteføre ved valet, og dermed og pliktige til å ta i mot val til organa dersom dei har gjeve skriftleg samtykke.

Det er folkeregisterføringa på valtidspunktet for val av organa som er avgjerande for valbarheita. Det er ikkje eit krav om at vedkomande har hatt røysterett i kommunen ved kommunestyrevalet. Dette inneber at ein person som har flytta frå ein kommune til ein annan etter valdagen, kan veljast som medlem av eit utval i innflyttingskommunen, dersom vedkomande er blitt registrert som innflyttar til kommunen før kommunestyret gjennomfører valet.

Viss kommunen har kommunedelsutval, kan kommunestyret sjølv vedta at berre dei som er busett i den aktuelle kommunedelen er valbare til det aktuelle kommunedelsutvalet.

Lovkravet om at personar må gjeve skriftleg samtykke til å stille til val, jf. kommunelova § 7-2 tredje ledd bokstav c, var nytt i den nye lova. Dette er eit unntak frå ombodsplikten, og er grunngitt i at det er gjort liknande endringar i vallova. Det er den som føreslår den aktuelle personen som skal hente inn samtykket, og samtykke må ligge føre når kandidaten skal veljast. Samtykke skal gjelde for alle de ulike vala som skal gjerast. Det betyr for eksempel at dersom ein har gitt samtykke om å bli vald til eit utval, må ein også gje samtykke for å bli vald til styret i eit kommunalt føretak. Eit unntak frå dette utgangspunktet er at departementet har uttala at det ikkje er krav om at medlemmer av kommunestyret må samtykke for å bli vald til formannskapet. Når dei har sagt seg villige til å stå på ei liste ved valet til kommunestyret, så skal dette «samtykket» også gjelde ved val til formannskap.

Utover at samtykke må vere skriftleg og ligg føre før valet, er det ikkje andre krav til samtykke. Kandidaten kan gje samtykke på for eksempel SMS eller e-post i løpet av eit møte før sjølve valet blir gjennomført. Kommunen må som hovudregel journalføre dei skriftlege samtykka som sendast til kommunen.

Dette er dei einaste krava til valbarheit som følgjer av lova, og det er ikkje høve for eit kommunestyre å vedta ytterlegare krav for å bli vald til eit folkevald organ. Ei føresegn i eit kommunalt reglement om at medlemmer av for eksempel utval må vere medlemmer av kommunestyret, er ikkje bindande for partia når dei skal lage lister eller når kommunestyret skal velje medlemmer til utvala. Det vil derfor ikkje vere høve til å nekte eit parti å føreslå eit utvalsmedlem, så lenge valbarheitskrava i § 7-2 tredje ledd er

oppfylt. Føresegn om valbarheit i eit reglement vil heller ikkje kunne føre til at krava til kjønnsbalanse i kapittel 7 berre skal følgjast så langt det er mogleg.

Vidare er det ikkje høve til å skrive i samarbeidsavtalen for eit interkommunalt samarbeid kven kommunane skal velje som medlemmer av representantskapet, for eksempel ordføraren. Lova slår fast at det er kommunestyret *sjølv* som skal velje medlemmer, og det betyr at kommunestyret skal stå heilt fritt om kven de vel, og ikkje skal vere bunde av ei samarbeidsavtale.

6.2 Kven kan ikkje veljast?

På same måte som at det er eit ønske om at flest mogleg skal vere valbare til folkevalde organ, er det eit ønske om at færrest mogleg av dei valbare skal vere utestengde frå å kunne bli vald til eit verv i kommunen. Det er likevel nokre personar lovgjevar meiner ikkje skal ha eit folkevald verv, noko som særleg er grunna i personen sin stilling eller arbeidsoppgåver. For nokre organ i kommunen er det særlege føresegner om kven som ikkje kan veljast, og det er nærare omtala i samband med dei nemnde organa.

Ved val av dei organa som er nemnt i kommunelova § 7-2 første ledd, slår § 7-3 første ledd fast at følgjande personar ikkje kan veljast:

- statsforvaltaren og assisterande statsforvaltar
- kommunedirektøren i kommunen/fylkeskommunen og hans eller hennar avløysar
- kommunalsjefar, etatssjefar og leiarar på tilsvarende nivå
- sekretæren for kommunestyret/fylkestinget
- den som er ansvarleg for rekneskapsfunksjonen i kommunen/fylkeskommunen
- dei som utfører revisjon for kommunen/fylkeskommunen
- tilsette i sekretariatet som utfører tenester for kontrollutvalet i kommunen/fylkeskommunen
- tilsette i sekretariatet til kommunerådet/fylkesrådet som har fått delegert myndigheit frå rådet

I utgangspunktet må kommunen sjølv ta stilling til kven som skal reknast som "kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå" Dette kan variera mellom kommunar ut frå korleis administrasjonen er organisert i den aktuelle kommunen/fylkeskommunen, slik at same stillingstittel kan være valbar i eit høve i ein kommune, men ikkje i ein anna. Derfor er lova skreve på denne måten. Eit viktig

utgangspunkt i vurderinga er at færrest mogleg skal vere utestengd frå val til kommunale organ.

Det er tilsettingstilhøvet når organet kjem i funksjon, det vil seie den dagen det har det første møtet sitt, som er avgjerande for valbarheita, jf. kommunelova § 7-3 sjuande ledd. Ein person som på grunn av stillinga ikkje er valbar, kan veljast som medlem av organet dersom vedkomande sluttar i stillinga før organet kjem i funksjon. Det er ikkje tilstrekkeleg med permisjon. Viss vedkomande ikkje har byrja i stillinga, og har fått innvilga permisjon for heile valperioden, meiner departementet at han eller ho likevel er valbar.

Departementet vil presisere at personar som på grunn av stillinga si i kommunen ikkje kan veljast til kommunale organ, likevel er valbare til fylkeskommunale organ. Det same gjeld for personar som på grunn av stillinga si i fylkeskommunen ikkje kan veljast til fylkeskommunale organ, dei kan likevel veljast til kommunale organ. Ein kommunedirektør kan derfor lovleg vere medlem av eit utval i fylkeskommunen.

7 KORLEIS VELJE MEDLEMER TIL FOLKEVALDE ORGAN

7.1 Kva metode skal nyttas?

Val av medlemmer til folkevalde organ skal skje som forholdsval når minst ein medlem krev det, jf. kommunelova § 7-4 første ledd. Fleirtalet kan såleis ikkje avvise eit krav om forholdstalsval. For val av formannskap følgjer dette også av § 5-6 andre ledd andre punktum.

Alle folkevalde har ein rett og ei plikt til å røyste, jf. § 8-1 første ledd. Ved val opnar § 8-1 tredje ledd andre punktum for at det er høve til røyste blankt. Det er derfor viktig at det òg er mogleg å røyste blankt ved eit val som skal gjerast ved bruk av røysteteikn.

7.2 Avtaleval

Ved avtaleval er framgangsmåten avhengig av oppslutnad frå ei samrøystes forsamling. Dette gjeld både framlegget over kandidatar, og at valet skal skje som avtaleval.

Det blir lagd fram ei innstilling med namn på kandidatane som organet skal slutte seg til, sjå kommunelova § 7-7 andre ledd. Dette kan for eksempel gjennomførast på den måten at eit valutval, som er sett ned av kommunestyret, legg fram ei innstilling til personsamansetninga i det organet det skal veljast medlemmer til. Framlegget kan også

vere laga på bakgrunn av ein avtale mellom gruppene i det organet som skal velje medlemer, der ein legg til grunn at ei gruppe får ein representasjon som svarer til forholdstalsprinsippet. Det betyr at plassane i organet kan fordelast ut ifrå samansetninga i det organet som vel medlemer, og fordelinga mellom gruppene blir omtrent det same i begge organ.

Innstillinga frå valutvalet skal splittast opp, slik at ein nemner medlemer og varamedlemer frå kvart parti eller kvar gruppe, med parti- eller gruppenemning. Varamedlemene blir dermed ikkje varamedlemer for andre enn dei faste medlemene frå vedkomande gruppe, og det er ikkje høve til å opprette ei felles liste over varamedlemer.

Ved avtaleval stiller kommunelova § 7-7 tredje ledd krav om at det skal vere balanse mellom personar frå kvart kjønn blant dei medlemene som blir valde, når ein ser på organet under eitt. Dette inneber at såframt organet skal ha fire medlemer eller fleire, så må kvart kjønn vere representert i organet med minst 40 prosent. Dersom organet har tre eller færre medlemer, så skal kvart kjønn vere representert.

Ved avtaleval stiller kommunelova § 7-7 tredje ledd krav om at det skal vere balanse mellom personar frå kvart kjønn blant dei medlemene som blir valde når ein ser på organet under eitt. Dette inneber at såframt organet skal ha fire medlemer eller fleire, så må kvart kjønn vere representert i organet med minst 40 prosent. Dersom organet har tre eller færre medlemer, så skal kvart kjønn vere representert.

Ved val til organ der det ifølgje kommunelova berre kan vere medlemer som også er medlem av det veljande organet, som for eksempel formannskap og arbeidsutval for folkevalde organa, kan det vere vanskeleg å oppnå desse krava til kjønnsbalanse. Derfor fastset § 7-7 tredje ledd siste punktum, at reglane om samansetninga av representantar frå begge kjønn berre skal følgjast så langt det er mogleg. Dette inneber for eksempel at krava om representasjon frå begge kjønn ikkje gjeld absolutt ved val til formannskap. At kravet likevel gjeld så langt det er mogleg, medfører at ein må kvotere inn personar frå det under-representerte kjønn, så lenge det er nokon som kan veljast.

Innstillinga kan for eksempel sjå ut slik når det skal veljast eit formannskap med sju medlemer (lista er fiktiv og berre til illustrasjon):

Medlemer	Varamedlemer:
----------	---------------

Hans Olsen, Arbeiderpartiet Liv Pedersen, Arbeiderpartiet Karl Nilsen, Arbeiderpartiet	Trine Vik, Arbeiderpartiet Ole Andresen, Arbeiderpartiet Hjalmar Lunde, Arbeiderpartiet Kari Olsen, Arbeiderpartiet Eva Nilsen, Arbeiderpartiet
Fredrik Lange, Høyre Kristine Lund, Høyre	Iver Ramm, Høyre Hanne Svendsen, Høyre Richard Os, Høyre Anne Bergli, Høyre
Knut Fredriksen, Fremskrittspartiet	Per Strøm, Fremskrittspartiet Frank Aakre, Fremskrittspartiet Stein Lind, Fremskrittspartiet
Berit Holm, Sosialistisk Venstreparti	Tone Green, Sosialistisk Venstreparti Liv Pedersen, Sosialistisk Venstreparti Hanne Aall, Sosialistisk Venstreparti

Her er det fire menn og tre kvinner blant dei faste medlemene. Kravet i lova om minst 40 prosent er oppfylt. Av dei 15 varamedlemene er det sju menn og åtte kvinner. Det følgjer av lova at det skal vere minst 40 prosent av kvart kjønn også blant varamedlemene. Dette kravet for varamedlemene er oppfylt, det er ikkje i strid med lova at eit parti har berre menn og eit anna har berre kvinner i gruppa av varamedlemer.

Dersom ein kommune nyttar avtaleval for val til organ i interkommunale samarbeid, for eksempel til representantskapet i eit kommunalt oppgåvefelleskap, så gjeld føresegnene om kjønnsbalanse berre for kvar einskild kommune. Medlemene frå kvar

kommune veljast i tråd med krava til kjønnsbalanse, men det er ikkje noko krav for organet som heilskap.

7.3 Forholdsval

7.3.1 Listeframlegg

Valet skjer på grunnlag av lister med framlegg til kandidatar, jf. kommunelova § 7-5 første ledd. Lova set ingen frist for innlevering av listeframlegg. Dette inneber at listeframlegg kan leggjast fram heilt til røystingstidspunktet.

Det er berre dei partia eller grupperingane som er representerte i det organet som vel medlemer (for eksempel kommunestyret), som har rett til å stille liste. Eit parti eller ei gruppering kan berre levere inn eitt listeframlegg. Dersom det blir lagt fram to ulike listeframlegg som begge inneheld kandidatar frå same parti/gruppering, kan berre eitt av dei bli godkjent.

Det er det einskilde partiet eller den einskilde grupperinga som sjølv må ta stilling til kva for eit framlegg som skal gjelde. Ved intern usemje vil det vere det alternativet som får størst oppslutning i partiet/gruppa, som blir partiet/gruppa sitt offisielle listeframlegg. I utgangspunktet har alle medlemene som er valde inn på lista, rett til å ta del i avgjerda om korleis partiet/grupperinga sitt listeframlegg skal sjå ut. Personar som har meldt seg ut av partiet eller som er blitt ekskluderte, vil likevel ikkje ha rett til å ta del i denne prosessen. Medlemer av organet som ikkje lenger representerer eit parti eller ei gruppering, vil i høve til desse føresegnene bli sett på som ei ny gruppering (eventuelt fleire grupperingar), og kan derfor stille eigne listeframlegg.

Kandidatar frå eit parti eller ei gruppering kan berre bli ført opp på listeframlegg som blir levert inn av dette partiet eller denne grupperinga, eventuelt på ei fellesliste som blir levert inn av fleire parti eller grupperingar.

Kommunelova inneheld ikkje noko krav om overskrift på listeframlegget. Etter departementet si oppfatning bør likevel lista ha ei overskrift som viser kva for gruppering(ar) som står bak framlegget.

Kvar liste kan innehalde inntil dobbelt så mange namn som det skal veljast medlemer til organet. Dette er ikkje høve til å kumulere kandidatar.

Til skilnad frå det som gjeld ved avtaleval, er det ikkje noko krav til kjønnsbalanse for organet som heilskap. Ved forholdsval er det berre krav til representasjon av begge kjønn på dei ulike listeframlegga. I § 7-5 andre ledd heiter det at dersom det skal veljast fire medlemmer eller fleire, skal kvart kjønn vere representert med minst 40 prosent blant kandidatane på den einskilde lista. Viss det skal veljast to eller tre medlemmer, skal begge kjønn vere representert.

Det vil vere talet på medlemmene i det einskilde organet som avgjer kor mange frå kvart kjønn som skal førast opp på listeframlegga. Ved val av formannskap, som etter lova berre skal bestå av medlemmer av kommunestyret, skal reglane om kjønnsmessig representasjon følgjast så langt det er mogleg. Kravet til kjønnsmessig representasjon på listeframlegga gjeld altså ikkje absolutt ved val til for eksempel formannskap. Dei som legg fram listeframlegga plikter likevel å oppfylle kravet om kjønnsrepresentasjon så langt det er mogleg også ved desse vala.

Krava i lova om at begge kjønn skal vere representert, gjeld i dei tilfella der det finst kandidatar frå begge kjønn. Dersom det skal veljast sju medlemmer, må listeframlegget innehalde minst tre menn og tre kvinner blant kandidatane. Dette vil ikkje vere mogleg om partiet/gruppa består av åtte menn og to kvinner, og ein berre kan velje blant dei ti personane på grunn av krav om gjennomgåande representasjon. Ettersom føresegna skal følgjast så langt det er mogleg, vil listeframlegget måtte innehalde fem menn og to kvinner.

Listeframlegget skal vere underskrive av minst éin medlem av det partiet eller den grupperinga som står bak listeframlegget. Ved ei fellesliste må listeframlegget vere underskrive av minst éin representant for kvart parti/kvar gruppering som står bak listeframlegget. Den eller dei som skriv under må vere medlem av organet som vel. Det er berre høve til å skrive under på eitt listeframlegg, og ingen kan som nemnt vere kandidat på meir enn éi liste.

Departementet meiner at møteleiaren bør informere om dei føresegnene som gjeld for valet. Møteleiaren har ansvaret for at listene er i samsvar med lova, og som dermed bør gjere dei som står bak framlegga oppmerksame på eventuelle manglar ved framlegga. Blir desse ikkje retta, bør møteleiaren (innstille på å) avvise framlegget. Dersom nokon protesterer mot avgjerdene til møteleiaren, skal forsamlinga avgjere spørsmålet med alminneleg fleirtal.

7.3.2 Sjølve valet

Tidlegare var det slik at røystinga måtte skje skriftleg med bruk av røystesetlar. Etter lovendringa som trer i kraft 1. juni 2023, er det no opp til det veljande organet å sjølv avgjere om valet skal skje skriftleg med røystesetlar eller om det skal gjerast ved at medlemene visar røysteteikn. Utgangspunktet er framleis skriftleg val. Ved ulike oppfatningar om valmåten, skal avgjerda om røystingsmåte gjerast med alminneleg fleirtal.

Det er viktig at røysteteiknet er så tydeleg at det ikkje er tvil om kva for liste personen røyster på, men elles er det ingen krav eller føring om korleis røysteteiknet skal vises. Det kan vere med handsopprekking eller ved bruk av digitale hjelpemiddel. I eit fjernmøte kan røystinga skje ved bruk av e-post eller røysteteikn i den digitale plattformen som blir brukt i møtet.

Ved handsaminga av ei ordinær sak har folkevalde normalt røysterrett og -plikt, men ved val er det høve til å røyste blankt, jf. kommunelova § 8-1 tredje ledd andre punktum. Dette gjelder både om valet er skriftleg eller ved bruk av røysteteikn. Ved bruk av røysteteikn må det vere tydeleg at den folkevalde røyster blankt.

Valoppgjeret blir gjort av den forsamlinga som gjennomfører valet, og det vil seie av kommunestyret ved val av formannskapet og dei fleste utval. Føresegnene om oppgjeret er i § 7-6. Oppteljninga går føre seg ved at ein registrerer kor mange røyster den einskilde lista har fått.

Mandatutrekninga går føre seg på denne måten:

Ein skal dividere røystetala for kvar liste med delingstala 1, 2, 3, 4, 5 osv. (den såkalla d'Hondts metode). Plassane i organet blir deretter fordelt til dei listene som har dei største kvotientane. Har fleire lister same kvotient, går plassen til den lista som har det største røyste-talet. Har fleire lister det same røystetalet, blir valet avgjort ved loddtrekking. Ein må gjere så mange divisjonar at ein er sikker på at ein har funne fram til dei største kvotientane.

Eit eksempel kan vere der det er 13 plassar i eit organ, og det er seks lister (A-F) ved valet. Røystinga i kommunestyret med 45 medlemmer går også fram av kolonnen med delingstal 1. Denne tabellen viser korleis ein reknar seg fram til kor mange medlemmer kvar liste får:

Divisjon med:	1	2	3	4	5	6	7
A	18	9	6	4,5	3,6	3	2,57
B	14	7	4,66	3,5	2,8	2,33	2
C	7	3,5	2,33	1,75	1,4	1,16	1
D	3	1,5	1	0,75	0,6	0,5	
E	2	1	0,66				
F	1	0,5	0,33				

For å avgjere kor mange medlemmer kvar liste får, så finn ein dei 13 høgaste tala (kvotientane) i tabellen, og det er dette som avgjer kven som får dei 13 medlemene i organet. Medlemene fordeler seg slik:

Liste A: 6 medlemmer

Liste B: 4 medlemmer

Liste C: 2 medlemmer

Liste D: 1 medlem

Liste E og F: ingen medlemmer i organet.

Så langt det er mogleg, skal kvar liste få tildelt så mange varamedlemmer som ho får medlemmer, med tillegg av to, jf. § 7-6 femte ledd. Plassane til varamedlemene blir fordelte ved at ein held fram oppteljinga på same måten som for medlemene.

Krava om representasjon frå begge kjønn

Det følgjer av føresegnene om kjønnsbalanse i kommunelova, at ein må gjere endringar dersom krava i lova ikkje er oppfylt. Som hovudregel skal utpeikinga følgje rekkefølga på lista, men krava til kjønnsmessig representasjon kan føre til at det må gjerast endringar. Ein må her sjå på den gruppa den einskilde lista har fått vald inn, og ikkje på organet samla. Dette inneber følgjande:

Har lista fått minst fire medlemmer, skal kvart kjønn vere representert med minst 40 prosent frå lista. Dersom det tre eller færre medlemmer, skal kvart kjønn vere

representert. Viss det står kandidatar frå det underrepresenterte kjønn lenger ned på lista, skal desse rykke opp i det omfang det er nødvendig for å tilfredsstille krava til krava til kor mange det må vere frå kvart kjønn.

Desse føresegnene i § 7-6 tredje ledd skal følgjast så langt det er mogleg når det gjeld val av organ der medlemene som veljast må vere medlemmer av kommunestyret og ved val av arbeidsutval der medlemene må vere medlemmer av utvalet, jf. § 7-6 fjerde ledd.

Dersom ein kommune nyttar forholdsval ved val til organ i interkommunale samarbeid, for eksempel til representantskapet i eit kommunalt oppgåvefelleskap, så gjeld føresegnene om kjønnsbalanse berre for kvar einskild kommune. Medlemene frå kvar kommune veljast i tråd med krava til kjønnsbalanse, men det er ikkje noko krav organet om heilskap.

7.4 Fleirtalsval

Når organet berre skal velje ein person, vil det ofte vere lite formålstenleg med forholdsval eller avtaleval. Etter kommunelova § 7-4 andre ledd skal mellom anna leiaren av eit organ veljast ved fleirtalsval. Reglane om fleirtalsval er i § 7-8.

Nytt i lova frå 1. juli 2023 er ei presisering i nytt § 7-8 andre ledd som gjer det klart at fleirtalsval skjer ved bruk av røysteteikn. Føresegna er no tydeleg på at fleirtalsval skal vere opne og at det ikkje er høve til skriftleg val. Dette er ei presisering av gjeldande rett. Omsynet bak regelen er at val av leiar og nestleiar til ulike organ, som for eksempel ordførar, må vere opent og synleg for alle. Det skal vere mogleg å vite kven som stemt på kven, jf. også krava til møtebok i § 11-4. Lova legg inga føringar på kva type teikn som skal brukast, så lenge det er tydeleg kven ein røyster på. Det er mogleg å røyste blankt, men det må då gjerast på ein slik måte at det blir klart at det er ei blank røyst.

I § 7-8 første ledd første punktum slår lova fast at det er den personen som har fått meir enn halvparten av dei gjevne røystene, som har vunne valet. Dersom det ikkje er nokon kandidat som har fått meir enn halvparten av røystene i den første runden, skal det vere ei ny røysting, jf. § 7-8 første ledd andre punktum. I den andre røystinga er det kandidaten som har fått flest røyster som har vunne. Viss det er to eller fleire som har fått like mange røyster i den andre runden, skal det vere loddtrekning mellom dei som har fått like mange røyster.

Eit eksempel på eit fleirtalsval kan vere at eit organ med elleve medlemer skal velje ein leiar. Det er tre kandidatar, og dei får høvesvis 5, 4, og 2 røyster kvar. Då er det ingen som har fått meir enn halvparten, og det krev ei ny røysting. I denne runden er det framleis tre kandidatar, men no tenkjer vi at dei får høvesvis 5, 5 og 1 røyster kvar. Då skal det vere loddtrekning mellom dei to kandidatane som fekk fem røyster. Hadde dei fått høvesvis 5, 4 og 2 røyster også i den andre runden, så ville personen med 5 røyster ha vunne, sjølv om det ikkje er meir enn halvparten.

8 UTTREDEN, FRITAK M.M.

8.1 Uttreden

Ein folkevald som i løpet av valperioden ikkje lenger oppfyller krava til valbarheit til eit folkevald organ, mister vervet. Personen som ikkje lenger er valbar skal etter kommunelova § 7-9 første ledd automatisk tre ut det aktuelle organet. Det kan for eksempel vere at personen flyttar til ein anna kommune, eller får ei stilling som gjer at han eller ho er utelukka frå valet etter føresegnene i § 7-3. Mister ein folkevald valbarheita, så skal det altså ikkje sendast ein søknad om uttreden eller fritak som skal handsamast i kommunestyret. § 7-9 har ein særleg regel om dei høva kor ein folkevald flyttar ut av kommunen, og ikkje lenger er valbar, men flytter tilbake til den aktuelle kommunen. Dersom han eller ho flyttar tilbake innan to år, kan personen tre inn igjen i vervet.

8.2 Fritak

Ein folkevald kan etter kommunelova § 7-9 andre ledd søke om å bli fritatt frå vervet som folkevald. Fritaket kan vere for alle verv, eller berre for einskilde verv. Det vil seie at ein folkevald kan søke om og få fritak frå vervet i formannskapet og samtidig fortsette som medlem i kommunestyret. Fritak etter § 7-9 andre ledd kan omtales som "frivillig uttreden", og skil seg derfor frå føresegnene i § 7-9 første ledd kor ein automatisk mister vervet og § 7-11 om suspensjon kor kommunestyret tar vervet som folkevald frå ein person.

Dersom ein folkevalde ikkje kan vareta vervet utan at det fører til "vesentlig ulempe for han eller henne", kan kommunestyret etter § 7-9 andre ledd fritta han eller ho for resten av valperioden eller mellombels for ein avgrensa periode. Ein kan for eksempel gje fritak for eit halvt år grunna eit studieopphald i utlandet, men fritaket kan òg vere utan

sluttdato. Dette kan vere aktuelt dersom ein medlem av kommunestyret blir statsråd eller statssekretær, ettersom ein ikkje alltid veit kor lenge vedkomande har dette vervet.

Vesentleg ulempe for den folkevalde vil typisk vere den folkevalde si helsetilstand, arbeidsforhold, familieforhold eller andre velferdsgrunnar. Ulempa må som utgangspunkt gjelde den folkevalde sjølv, og det skal normalt ikkje vere fritaksgrunn at for eksempel arbeidsgivaren ikkje er nøgd med at han eller ho er borte for å delta i møte i folkevalde organ. Det skal ikkje vere kurant å gje fritak frå eit folkevald verv. Lova krev at ulempa med å fortsette i vervet skal vere vesentleg. Når kommunestyret handsamar søknaden, skal dei leggje vekt på om grunnlaget for søknaden var kjend då personen ga samtykke til å bli vald til vervet. Ein folkevald som ikkje har nådd alderen for røysterett, har krav på fritak dersom han eller ho ber om det.

Etter § 7-9 tredje ledd kan ein person som har fått eit mellombels fritak, ikkje tre inn i vervet igjen før fritaksperioden er over. I nokre høve vil kommunestyret si avgjerd ha ei sluttdato, men det kan vere at ein gjer fritak så lenge grunnen for fritak er til stades. Det kan for eksempel vere at personen er statssekretær eller går gjennom ei medisinsk behandling. Då vil fritaksperioden vere over når personen ikkje lenger er statssekretær eller når personen ikkje lenger er sjuk, og den folkevalde kan då straks tre tilbake i vervet. Det er derfor viktig at vedtaka om mellombelse fritak er tydelege og klare på kor lenge fritaket varar, og ikkje minst om det er eit mellombels eller varig fritak.

Den folkevalde som ønsker fritak må søke om dette. Kommunestyret kan ikkje fritta nokon utan at det har kome ein søknad.

Føresegna om fritak må sjåast i samanheng med § 8-10 om permisjonar til folkevalde som har vervet som sin «hovedbeskjeftigelse». Ei søknad frå ordføraren om permisjon i samband med for eksempel svangerskap eller fødsel må i realiteten òg sjåast på som ei søknad om mellombels fritak. I slike høve vil det ikkje vere nødvendig at ordføraren i tillegg søker om fritak etter § 7-9. Ordføraren vil ha krav på permisjonen, og det er då ikkje grunnlag for kommunestyret til å avslå ein søknad om fritak. Permisjonen til den folkevalde er eit mellombels fritak og føresegnene i § 7-10 og § 7-11 om innkalling av vara og val av setjemedlem gjeld på vanleg måte.

Dersom det er ein folkevald som ønsker eit mellombels opphald i vervet etter dei same grunnane, men ikkje fyller vilkåra i permisjonsføresegna, må den folkevalde søke om fritak for ei avgrensa periode etter § 7-9 andre ledd.

8.3 Suspensjon

Viss det blir teke ut sikting eller tiltale mot ein folkevald i kommunen, kan det vere spørsmål om personen skal halde fram som folkevald. Nytt i lova er at føresegnene om suspensjon er flytta frå kommunelova § 7-11 til ny § 7-12. Samstundes har einskilde inkuriar i føresegnene om suspensjon blitt retta. Feila som er retta, gjekk ut på at nokre mindre alvorlege straffbare høve var lista opp i føresegnene og kunne føre til suspensjon, medan grovare brot ikkje var lista opp. Utanom dette er føresegnene flytta utan innhaldsmessige endringar.

Kommunestyret kan etter § 7-12 første ledd ta vervet frå ein folkevald person fram til saka er rettskraftig avgjort. Dette gjeld berre dersom siktinga eller tiltala for høve som er nemnt i straffelova §§ 151 til 154, § 170 bokstav b, §§ 171 til 175, 209 til 210, 351 til 352, kapittel 27 eller kapittel 30, og i tillegg må tilhøvet ha samanheng med utøvinga av eit verv for kommunen. Dette siste vilkåret gjeld ikkje for tilhøve som er nemnt i straffelova §§ 151 til 154.

Ein slik suspensjon gjeld berre i perioden mellom det er teke ut sikting eller tiltale, og til det er ein rettskraftig dom. I saka kan ein domstol gje dom om tap av retten til ei stilling eller eit verv, sjå straffelova § 58. Dersom domstolen ikkje har avsagt ein dom med tap av retten til vervet, skal den folkevalde personen som hovudregel ta opp att vervet som folkevald i kommunen.

Når det gjeld vervet som ordførar, har kommunestyret etter § 7-12 andre ledd eit utvida høve til å vedta suspensjon. Denne føresegna var ny i kommunelova 2018. Dersom det blir teke ut tiltale mot ein ordførar for eit tilhøve som kan straffast med fengsel i meir enn tre år, kan kommunestyret ta vervet frå ordføraren fram til saka er rettskraftig avgjort. Ei slik avgjerd må gjerast med minst 2/3 av røystene i kommunestyret.

Ei avgjerd om suspensjon er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova, som kan klagast på. Enkeltvedtaket kan også vere gjenstand for lovlegkontroll etter kapittel 27 i kommunelova.

8.4 Avgjerder om å ta vervet frå ordføraren

Etter kommunelova § 7-12 fjerde ledd kan kommunestyret sjølv vedta å ta frå ein ordførar vervet på varig basis. Dette kan berre gjerast dersom ordføraren har ein oppførsel som viser at han eller ho er uskikka til å ta hand om vervet. Det skal vere ein

høg terskel for å ta ei slik avgjerd, og det er berre aktuelt i dei tilfella der ordføraren ikkje kan fungere i sitt verv som den fremste folkevalde i kommunen. Tilhøva som kommunestyret kan leggje til grunn, treng ikkje ha samanheng med korleis ordføraren utfører vervet, og det kan vere andre høve som ligg til grunn. Eit eksempel kan vere at ordføraren utviklar alvorleg demens, og ikkje sjølv kan vurdere sin eigen situasjon. Ordføraren vil då kanskje ikkje søke fritak, sjølv om det kan vise seg nødvendig at det blir vald ein ny ordførar. Det står meir om denne typen avgjerder i Prop. 46 L (2018–2019) på side 109 og 365.

Eit slikt vedtak må ha støtte frå minst 90 prosent av medlemene i kommunestyret. Avgjerda om å ta vervet frå ordføraren er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova. Vedtaket kan også vere gjenstand for lovlegkontroll etter kapittel 27 i kommunelova.

9 OPPRYKK, NYVAL OG SUPPLERINGSVAL

9.1 Opprykk og innkalling av varamedlem

Etter kommunelova § 7-10 første ledd skal varamedlem kallast inn når ein medlem av eit folkevald organ har forfall til eit møte. Varamedlemer skal kallast inn frå den gruppa der det er forfall. Med "gruppe" er her meint den gruppa av parti som gjekk saman om å stille ei felles liste ved valet til det aktuelle organet. Uansett kven frå den aktuelle lista som har forfall, og uansett om valet ble gjennomført ved forholdsval eller avtaleval, skal varamedlemene så langt det er mogleg innkallast i den rekkjefølga dei er vald.

Det hender at ein medlem eller varamedlem til eit folkevald organ melder seg ut av partiet, og inn i eit anna parti, eller vel å vere uavhengig.

Den som er vald inn i formannskapet eller eit anna folkevald organ har både *rett* og *plikt* til å delta i møte, uavhengig av partitilknytning, så lenge vedkomande ikkje mister valbarheita eller får fritak etter søknad. Dersom vedkomande har forfall, skal varamedlem kallast inn frå det partiet han eller ho blei vald inn for, og ikkje det partiet vedkomande har meldt seg inn i. Viss ein varamedlem har skifta parti, skal vedkomande kallast inn når det er forfall frå det partiet han eller ho blei vald inn for, ikkje det partiet vedkomande no representerer.

Lova har ikkje føresegner om korleis kommunen skal omtale ein medlem som har skifta parti når det gjeld innkalling til møte, føring av protokoll m.m. Dette er det opp til kvar kommune å fastsetje.

9.2 Val av setjemedlem

Nytt i kommunelova er ei ny eigen føresegn om setjemedlemer i § 7-11. Føresegna gir ein samla regulering av val av setjemedlemer med fleire endringar frå den tidlegare regelen i kommunelova § 7-10 andre ledd.

Ny § 7-11 fastsett at dersom ein folkevald i eit anna organ enn kommunestyret eller direkte valde kommunedelsutval har eit mellombels fritak på meir enn tre månader, kan kommunestyret velje ein setjemedlem i den perioden. Føresegna presiserer at det òg kan veljast setjemedlem viss det er gitt eit tidsubestemt fritak som ein *antek* vil vare meir enn tre månader.

Setjemedlemer skal som hovudregel reknast som faste medlemer av organet så lenge dei er valde. Det vil seie at dei mellom anna skal få innkalling, kunne krevje lovlegkontroll og at dei skal teljast med når ein reknar kjønnsbalanse ved eit nyval.

For at kommunestyret kan velje setjemedlem, må det vere gjeve eit *fritak*. Som nemnt over skal permisjon etter § 8-10 reknast som eit fritak, og det kan veljast setjemedlem viss ein folkevald har fått permisjon i over tre månader. Kommunestyret kan ikkje velje ein setjemedlem sjølv om det er klart at personen ikkje vil komme på møte det neste halvåret, så lenge det ikkje er gjeve eit fritak. Då skal varamedlem innkallast etter kommunelova § 7-10 første ledd. Departementet understrekar at det ikkje *må* veljast ein setjemedlem ved fritak på meir enn tre månader. Det er frivillig om kommunane ønsker å bruke denne moglegheita. Dersom det ikkje blir vald ein setjemedlem, skal varamedlem innkallast som elles ved eit forfall til eit møte.

Det er ikkje lenger eit krav at kommunestyret må følgje rekkefølgja på lista over varamedlemer ved val av setjemedlem. Det vil seie at kommunane no har større fridom til å bestemme sjølv kven som skal veljast som setjemedlem. Regelen er at ein setjemedlem skal bli valt frå den same gruppa som medlemen som har blitt fritatt høyrde til. Gruppa skal sjølv føreslå kven som skal bli vald og informere kommunestyret om dette. Kommunestyret skal velje denne kandidaten, så framt lovkrava for å velje denne personen elles er oppfylt. Det er dei vanlege reglane om valbarheit som gjeld for setjemedlemer. Det er ikkje eit krav om å sjå på kjønnsbalansen når det skal veljast ein setjemedlem.

Det er vidare nytt at folkevalde organ som opprettar arbeidsutval sjølv kan velje setjemedlemer til arbeidsutvala. På same måte som elles, skal gruppa føreslå kven som

skal bli valt, sjå § 7-11 tredje ledd. Det folkevalde organet som oppretta arbeidsutvalet skal deretter velje denne kandidaten, så framt lovkrava for å velje personen er oppfylt.

Nytt i føresegna er òg at direkte valde kommunedelsutval har fått lik regulering som kommunestyret, slik at kommunestyret ikkje lenger kan velje setjemedlem for desse utvala. Viss ein medlem i eit direkte vald kommunedelsutval får mellombels fritak, må derfor vara bli innkalla.

9.3 Opprykk og nyval

9.3.1 Innleiing

Reglane om opprykk og nyval følgjer av kommunelova § 7-10. Ettersom det er vedteke ei ny føresegn om setjemedlemer, er reglane om opprykk og nyval i kommunelova § 7-10 forskyvd. Føresegna om opprykk er flytta frå § 7-10 tredje ledd til andre ledd, føresegna om nyval er flytta frå fjerde ledd til tredje ledd, og så vidare. I tillegg er det nytt i lova at direkte valde kommunedelsutval har fått same regulering som kommunestyret, slik at reglane er like for folkevalde organ som er valt direkte av innbyggjarane.

9.3.2 Opprykk i kommunestyret og direkte vald kommunedelsutval

Dersom ein medlem av kommunestyret trer endeleg ut av vervet (for eksempel ikkje lenger er valbar eller får fritak for resten av valperioden), skal ein varamedlem frå same liste rykke opp og ta deira plass og bli nye faste medlemer i kommunestyret, jf. § 7-10 andre ledd. Dei skal rykke opp i den rekkefølgja dei er vald, og organet må følgje lista over varamedlemer. Føresegna om opprykk gjeld no òg for direkte valde kommunedelsutval.

9.3.3 Nyval når medlemer trer endeleg ut av folkevalde organ som ikkje er direkte vald

Viss ein medlem av eit anna folkevald organ enn kommunestyret eller direkte vald kommunedelsutval trer endeleg ut av vervet eller får varig fritak, skal det veljast ein ny medlem. Dette gjeld sjølv om det er vald varamedlem. Føresegna om nyval følgjer no av § 7-10 tredje ledd. Det skal òg veljast ein ny varamedlem dersom ein varamedlem trer endeleg ut av organet.

Eit slikt *nyval* skal skje frå den same gruppa som den som trer ut av organet er med i, jf. § 7-10 tredje ledd andre punktum. Med «gruppe» viser lova til dei partia som gjekk

saman ved valet av det aktuelle organet, ikkje gruppe ved kommunestyrevalet. Dette gjer det mogleg – dersom den som trer ut høyrer til ei gruppe som er basert på samarbeid mellom fleire parti – å velje ein ny medlem frå det same partiet som den som går ut. Men det er òg mogleg å velje ein ny medlem frå eit anna parti som er med i same gruppa.

Prinsippet om representasjon frå begge kjønn gjeld òg ved nyval av medlemmer av folkevalde organ i valperioden. Føresegner om dette er tatt inn i § 7-10 tredje ledd tredje punktum. Den nye medlemmen skal kome frå det kjønn som er underrepresentert, dersom ikkje begge kjønn vil vere representert med minst 40 prosent etter utskiftinga.

Krava om representasjon av begge kjønn gjeld her i høve til *heile organet*, ikkje i høve til den einskilde gruppa. Dersom for eksempel ein mannleg medlem får fritak ut valperioden i formannskapet, som har ni medlemmer (tre kvinner og seks menn), skal det veljast ein ny medlem. Viss det er mogleg, skal kommunestyret velje ei kvinne (frå den same gruppa som den som går ut), som blir den som går inn i formannskapet. Etter utskiftinga vil dermed formannskapet bestå av fire kvinner og fem menn.

Det er dei vanlege valbarheitsføresegnene som gjeld ved nyval. Fordi det ikkje er krav om gjennomgåande representasjon i utvala, kan det vere at eit parti eller ei gruppe må finne ein ny utvalsmedlem som ikkje har stått på liste til kommunestyrevalet og som ikkje sitt i kommunestyret, for å kunne oppfylle krava til kjønnsbalanse.

Det følgjer likevel av føresegna at ein representant frå det underrepresenterte kjønn skal tre inn "hvis det er mulig". Reservasjonen er nødvendig fordi val av medlemmer til mellom anna formannskap skjer på grunnlag av lovfastsett krav om gjennomgåande representasjon. Det vil derfor kunne oppstå tilfelle kor det ikkje finst nokre medlemmer for det underrepresenterte kjønn frå den aktuelle gruppa som kan erstatte medlemmen som går ut.

Føresegnene om representasjon frå begge kjønn gjeld òg ved suppleringsval av varamedlemmer, jf. kommunelova 7-10 femte ledd. Sjå neste punkt i denne rettleiaren om suppleringsval.

Eit nyval etter § 7-10 tredje ledd skjer ved at partiet eller gruppa som treng ein ny medlem blir einige og føreslår kven som skal veljast. Kommunestyret blir informert om kven det er, og skal velje den aktuelle kandidaten så fremt kandidaten er valbar. Det er

ikkje eit fleirtalsval, og det er dermed ikkje høve for eit fleirtal av kommunestyret å velje nokon annan enn den personen som partiet eller gruppa har føreslått.

Ved nyval rykker den nye medlemen inn på den ledige plassen, og det same gjeld òg for nyvalde varamedlemer. Dersom det skal veljast ein varamedlem for å "erstatte" varamedlemen på andre plass av ei liste på fem varamedlemer, så går vedkomande inn som andre varamedlem ettersom dette er den ledige plassen. Det er òg mogleg å velje at den som er tredje varamedlem skal rykke opp på den ledige plassen, jf. Prop. 46 L (2018–2019) side 117 flg.

Nytt i lova er at folkevalde organ som har oppretta arbeidsutval sjølv kan velje nye medlemmer ved nyval til arbeidsutvalet. Dette følgjer no av kommunelova § 7-10 sjuande ledd. Framgangsmåten er lik som elles, det vil seie at gruppa i det folkevalde organet føreslår kven som skal bli valt, og at det folkevalde organet skal velje denne medlemen så lenge han eller ho er valbar.

9.4 Suppleringsval

Dersom eit parti eller ei gruppe si liste med varamedlemer til formannskapet eller eit anna folkevald organ viser seg å vere for kort, opnar kommunelova § 7-10 femte ledd for at det er mogleg å supplere på denne lista med nye varamedlemer. Medlemene blir valde på same måte som ved nyval. Ved suppleringsval kan varamedlemer veljast fast eller mellombels. Dei nye varamedlemene skal plasserast nedst på lista over varamedlemer.

10 VERKNADER AV AT FEIL

10.1 Kva skjer dersom eit organ som ikkje er lovleg samansett gjer vedtak

Spørsmålet om eit folkevald organ er samansett i samsvar med reglane om kjønnsbalanse, vald på ein ulovleg måte eller at organet har ein medlem som ikkje er valbar og kva følgjer denne eventuelle feilen kan få for dei vedtaka organet har gjort, kan dukke opp i to samanhengar. For det første kan det vere sett fram krav om lovlegkontroll etter kommunelova § 27-1. For det andre kan det vere som grunnlag i ei klage på eit vedtak etter føresegnene i forvaltningslova § 28 andre ledd.

Departementet meiner at feil om samansetninga eller valet, ikkje automatisk fører til at alle dei vedtaka organet har gjort blir ugyldige. Ein må gjere ei konkret vurdering av kvart einskild vedtak. Dersom det er grunn til å rekne med at ei feilaktig samansetning av utvalet ikkje har hatt noko å seie for innhaldet i vedtaket, vil vedtaket kunne vere gyldig, jf. prinsippet i forvaltningslova § 41.

10.2 Korleis rette feil ved valet

Nokre gonger skjer det feil med valet. Det kan for eksempel vise seg at ein ikkje har klart å følge krava til kjønnsbalanse eller at ein har vald eit medlem som ikkje er valbar. Dei som er valde til organet, skal reknast for å vere valde fram til valet kjennes ugyldig og det gjerast eit nytt val. Då kan det mellom anna bli spørsmål om organet må gjera eit heilt nytt val eller om det andre måtar å rette feilen på.

Departementet legg til grunn at kommunen berre må gjere rettingar som er nødvendig for å skapa eit lovleg samansett organ. Det betyr at viss ei gruppe eller parti for sin del ikkje har oppnådd korrekt kjønnsbalanse etter kommunelova § 7-6, eller det er vald ein person som ikkje er valbar, så gjer ein berre eit nytt oppgjer for denne lista dersom det er mogleg. Dersom det på lista ikkje er kandidatar som kan rykke opp og sikre at det er korrekt kjønnsbalanse og valbare medlemmer, må det gjerast eit nytt val av alle medlemene i organet, det vil seie et eit nyval av organet.

11 VAL OG KONSTITUERING AV NYTT KOMMUNESTYRE VED DELING AV KOMMUNAR OG FYLKESKOMMUNAR

Frå 1. januar 2024 blir Ålesund kommune, Viken fylkeskommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune og Troms og Finnmark fylkeskommune delt til nye einingar.

Valet i desse fylkeskommunane og Ålesund kommune hausten 2023 skal gjennomførast som om delingane allereie er gjennomført, jf. forskrift 5. oktober 2022 nr. 1705 om valg til fylkesting i 2023 i fylker som skal deles og forskrift 5. oktober 2022 nr. 1704 om valg til kommunestyre i 2023 i kommuner som skal deles.

Konstituering av nytt kommunestyre og fylkesting i kommunar og fylkeskommunar som skal delast i nye einingar er ikkje regulert i kommunelova eller inndelingslova.

Departementet har med heimel i inndelingslova § 13 og § 17 fastsett forskrifter om gjennomføring av dei einskilde delingane. I det følgjande gjer departementet greie for forskriften om gjennomføringa av deling av Ålesund kommune til Haram kommune og

Ålesund kommune. Det er gitt tilsvarende reglar i forskrifter for delinga av Viken fylkeskommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune og Troms og Finnmark fylkeskommune.

Innkalling til konstituerande møte er særskilt regulert i forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune § 4, kor det følgjer at:

Ordførar i noverande Ålesund kommune kallar inn til konstituerande møte i dei to nyvalde kommunestyra innan utgangen av oktober 2023. Ordførar skal også leie dei konstituerande møta inntil ordførarar i nye Ålesund kommune og Haram kommune er valde. Elles gjeld reglane i kommuneloven § 7-1 første til fjerde ledd om konstituerande møte i nytt kommunestyre.

Nytt kommunestyre kan berre gjere vedtak som gjeld den nye kommunen. Avgjerdene som er tatt av nytt kommunestyre vil i utgangspunktet ikkje ha rettsverknad overfor den eksisterande kommunen. Slike avgjerder vil i hovudsak ikkje ha formell verknad før etter at den nye kommunen formelt trer i kraft 1. januar 2024.

Etter forskrifta § 5 blir funksjonsperioden til kommunestyret i noverande Ålesund kommune forlengde ut over valperioden og fram til ikraftsetjinga av dei nye kommunane 1. januar 2024. Etter at kommunestyra i dei nye kommunane er konstituerte og fram til 31. desember 2023, blir ansvaret og fullmaktene til kommunestyret i noverande Ålesund kommune avgrensa til det som er nødvendig for å avslutte verksemda i den noverande kommunen. Den eksisterande kommunen er ansvarleg for den daglege drifta i kommunen og for tenestetilbodet til innbyggjarane fram til dei nye kommunane trer i kraft.

Funksjonsperioden for andre organ i kommunen vil ha ei tilsvarende avgrensing, både når det gjeld funksjonsperiode og fullmakter. Dette følgjer av at kommunestyret som øvste organ i kommunen har fått kompetansen sin avgrensa etter denne føresegna. For eksempel vil kontrollutvalet i noverande Ålesund kommune vere i funksjon fram til 31. desember 2023, og kontrollverksemda deira vil berre omfatte noverande Ålesund kommune. Departementets rundskriv til forskriftene om gjennomføring av delingane er publisert på regjeringen.no:

[Rundskriv H-5/22 Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune](#)

[Rundskriv H-8/22 Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Troms og Finnmark fylke - regjeringen.no](#)

[Rundskriv H-7/22 Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Vestfold og Telemark fylke - regjeringen.no](#)

[Rundskriv H-6/22 Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Viken fylke - regjeringen.no](#)

Utgeve av:
Kommunal- og distriktsdepartementet

Publikasjonar er tilgjengelige på:
www.regjeringa.no
Publikasjonskode: H-2545 N
Juni 2023

Lite kjennskap om barnekoordinatorer – Kommunene må skjerpe seg

Kommunal Rapport 06.07.2023

Alle kommuner er pålagt å ha en barnekoordinator, men få vet om tjenesten. Det viser en undersøkelse gjort av PwC for Handikappede Barns Foreldreforening (HBF).

Kommunene fikk lovfestet plikt til å tilby familiekoordinatorer fra 1. august i fjor. – Det går for tregt i altfor mange kommuner og disse må skjerpe seg. Dette er en viktig oppgave som må tas på alvor, sier leder Annette Jensen i Handikappede Barns Foreldreforening (HBF).

Dårlig info

Ifølge [undersøkelsen](#) oppgir fire av fem kommuner at de ikke har gode prosedyrer for informasjonsformidling av barnekoordinatorers eksistens, mens 34 prosent av brukerne svarer at de ikke vet om det finnes en barnekoordinator i kommunen.

«Det medfører en risiko for at brukerne ikke får sitt behov vurdert, og at de implisitt mister en tjeneste de har krav på. Terskelen for å komme i kontakt med koordinerende enhet og få vurdert sitt behov bør være lav», står det i rapporten.

PwC kommer med følgende anbefaling:

«Ledelsen bør sikre at kommunen har prosedyrer for å formidle informasjon om barnekoordinatorordningen til familier og barn i målgruppen».

Flere funn

Ifølge [Riksrevisjonen](#) finnes det ingen oversikt over hvor mange barn og unge som har funksjonsnedsettelse. Det anslås at det er mellom 40.000 og 120.000 barn og unge i Norge med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne.

På tross av at det snart har gått et år siden tjenesten ble en lovfestet rettighet, mener HBF at undersøkelsen viser at barnekoordinatorene i liten grad har funnet sin plass i kommunene.

De peker på flere funn i undersøkelsen:

- 22 prosent av foreldrene opplever at de ulike tjenestene familien har behov for samarbeider godt.
- 53 prosent av barnekoordinatorene opplever at det er lett å samarbeide på tvers av de ulike tjenestene kommunen tilbyr.
- 62 prosent av barnekoordinatorene svarer at de opplever at det er vanskelig å leve opp til forventningene til rollen.

Av de kommunene som har innført barnekoordinator-tjenesten, mangler mange nødvendig myndighet og mandat til å jobbe som koordinator, ifølge undersøkelsen.

Jensen mener dette avslører at kommunene i liten grad har en plan for hvordan de skal innføre barnekoordinator.

– Dette er alvorlig og her må kommunene rydde opp, sier Jensen.

Barnekoordinator

- Barnekoordinator er en rettighet for familier med barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne som trenger ulike velferdstjenester.
- Barnekoordinator skal blant annet koordinere velferdstjenestene til familien og barnet og passe på at kommunen ivaretar ansvaret sitt for oppfølging og tilrettelegging.

Egen veileder

Jensen mener at undersøkelsen viser at det er behov for å gjøre en solid jobb for å få barnekoordinator-tjenesten på plass over hele landet.

– Det er bare noen få kommuner som fungerer etter Stortingets intensjon. Og undersøkelsen antyder at situasjonen ikke har endret seg mye siden Likeverdsreformen ble vedtatt i Stortinget i juni 2021, sier hun.

I fjor sendte Helsedirektoratet ut en [veileder](#) for tjenesten. Jensen tror ikke denne har ligget høyt i papirbunken til kommunene.

Hun stiller også spørsmålsteget til hva kommunene har gjort med de rundt 300 millioner kronene som er bevilget til formålet i 2022 og 2023.

– Man kan jo spørre hva kommunene har brukt disse pengene til, sier Jensen.

Bakerst i køen

Jensen viser til [tidligere rapporter](#) som viser at familier med barn med funksjonsnedsettelse bruker mye tid på å koordinere de ulike tjenestene.

– Våre familier er vant med å stå langt bak i køen når vi ber om hjelp, men nå føler vi oss tråkket på. Vi møter nesten daglig foreldre som står i fortvilede situasjoner, med kommuner som ikke evner å tilby de lovpålagte tjenestene. Dette er alvorlig og får mange konsekvenser, sier Jensen.

PwC skisserer opp flere aktuelle løsninger i sin undersøkelse, basert på tilbakemeldinger fra både kommunene og HBF:

- Roller og ansvar
- Tverrfaglig innsats
- Kollegialt fellesskap og ledelse
- Kompetanse og ferdigheter

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

25.09.2023

Saknr

38/23

Saksbehandler Karoline Lorentzen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/317 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget godkjennes.